

Nowy dzwon „Józef” w tuchowskiej bazylice

Sto lat służył mieszkańcom, odmierzając swym biciem upływający czas. Pękł i nagle nastąpiła niepokojąca cisza.

Przerwana została 5 listopada br., gdy na kościelnej wieży zamon-

towano nowo wykonany dzwon. Dzięki odpowiedniemu pozwoleniu został on wykonany ze stopu starego dzwonu z zachowaniem oryginalnych ornamentów starego. Uroczystość jego poświęcenia odbyła się 1 listopada. Niech służy!

► str. 2

Niepodległość zobowiązuje

11 listopada to ważna data w naszej historii – pamiętamy i szanujemy.

101. rocznica odzyskania niepodległości upamiętniona została w wielu miejscach, wieloma wydarzeniami,

w które włączyli się mieszkańcy gminy Tuchów: Łowczówek, Tuchów, Lubaszowa, Meszna Opacka, Piotrkowice, Karwodrza, Siedliska, Dąbrówka Tuchowska, Brzanka... Tu celebrowano pamięć o przeszłości.

► str. 4-7

O Polsce z przytupem! Wesele S. Wyspiańskiego w Siedliskach

Spektakl wystawiony w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach był zwieńczeniem projektu „Poznaj polskie drogi do niepodległości”.

To wydarzenie zgromadziło liczną widownię, nie tylko lokalną, stanowiąc wytrawną ucztę duchową i przypominając o tym, czym jest „(...) Polska właśnie”.

► str. 18

III Tuchowski Festiwal Podróżników za nami

Na to spotkanie co roku przybywają pasjonaci turystycznych szlaków, nieodkrytych miejsc, niezwykłych wypraw, by młodszych i starszych zarażać odwagą do pokonywania barier własnych słabości i miłością do podróży.

Nie inaczej było 15 i 16 listopada w Tuchowie. Dom Kultury stał się miejscem spotkania podróżników z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi oraz przestrzenią przenikania różnych doświadczeń, pasji, relacji.

► str. 29

Kabaret Łowcy.B w Domu Kultury w Tuchowie

15 grudnia 2019 (niedziela), godz. 17.00

Bilety w cenie 40 zł do nabycia: ■ w kasie Domu Kultury w Tuchowie ■ na stronach: kupbilecik.pl, biletytna.pl, ekobilet.pl

„Jeden mały gest każdego dnia – dla Polski”

Burmistrz Tuchowa Magdalena Marszałek podkreśla, jak ważną rolę w naszej historii odegrali wojenni bohaterowie. Wobec nich mamy ogromny dług wdzięczności.

Splacamy go każdego dnia, inwestując w siebie, realizując plany, działając dla innych. Również na terenie gminy Tuchów prowadzone są prace inwestycyjne i wdrażane nowe rozwiązania, które mają służyć lepszemu przyszłości mieszkańców.

► str. 3

Bolesław i Mieczysław Szpunarowie

Wychowani w poszanowaniu Ojczyzny, oddali życie w jej służbie. Połączyła ich wspólna walka, łączy ich wspólna mogiła.

Lilianna Lipka przybliży sylwetki dwóch braci Szpunarów: Bolesława i Mieczysława. Bolesław Szpunar – pilny uczeń, dobry kolega, od 16 roku życia działacz patriotyczny. Jako podporucznik dowodził w bitwie pod Łowczówkiem. Zmarł na rękach swego brata.

► str. 8

Wyjazd do Wielkiej Brytanii w relacjach młodych „Koperników”

„Staliśmy się wielką rodziną”, „wspaniała przygoda”, „trafny wybór”, „integracja międzykulturowa”, „niesamowite doświadczenie” – tak pobyt w Anglii wspominają uczniowie Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Tuchowie.

Matematycznymi szlakami Europy wyruszyli uczniowie szkół partnerskich z Polski, Portugalii, Hiszpanii, Włoch i Chorwacji, by zdobywać wiedzę, rozwijać pasje, ale przede wszystkim zacieśniać przyjacielskie więzy.

► str. 13

ELIMINACJE REJONOWE
DO 26. MIĘDZYNARODOWEGO FESTIWALU
KOŁĘD I PASTORAŁEK
IM. KS. KAZIMIERZA SZWARLIKA W BĘDZINIE

DOM KULTURY W TUCHOWIE
12 GRUDNIA (CZWARTEK) 2019 R.
GODZ. 11.00

Zaprezentuje się 53 wykonawców, w tym: chóry, grupy kołędnicze i śpiewacze, kapela ludowa, zespoły folklorystyczne oraz wokalne-instrumentalne, duety i soliści

ZAPRASZAMY

KRZYSZTOF JASIŃSKI

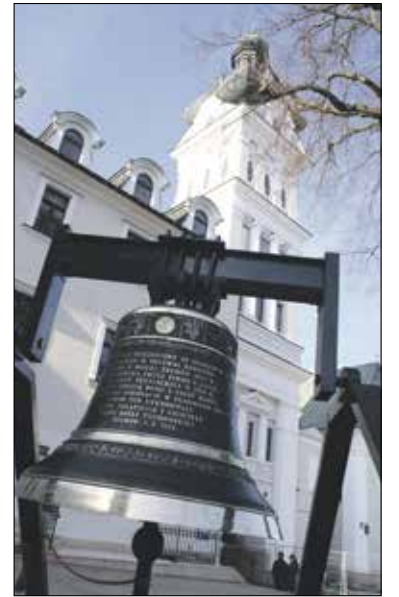
NOWY DZWON „JÓZEF”

W uroczystości Wszystkich Świętych, 1 listopada br., podczas mszy św. o godz. 10.30 w bazylice mniejszej – sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej – odbyła się wyjątkowa uroczystość błogosławieństwa nowego dzwonu „Józef”. Uroczystości przewodniczył JE Ks. Bp Leszek Leszkiewicz. Dzwon został wykonany dzięki ofiarom parafian i wielu darczyńców oraz czcicieli Matki Bożej Tuchowskiej.

Dlaczego po blisko stu latach nowy dzwon? Na to pytanie odpowiedział kustosz sanktuarium – ojciec Bogusław Augustowski: – Dokładnie po 95 latach należało odlać nowy dzwon, a to dlatego, że stary „Józef” pękł wzdłuż całego płaszczka. Zauważyliśmy na początku tego roku, że jeden z dzwonów wydaje dziwny dźwięk. Po przyjrzeniu się z bliska (na wieży klasztornej) przypuszczenia okazały się prawdziwe. Największy z dzwonów – „Józef” zakończył swój żywot, bo pękł. Jak na tak piękny dzwon ważący 850 kg, 95 lat życia, to nie za wiele. No cóż, stało się i co dalej? Dowiedziałem się, że dzwony można spawać, ale nie wszyscy ludwisarze się tego podejmują, a nawet jeśli tak, to wykonują spawę za granicą, a i tak nie ma gwarancji, że będzie służył dobrze przez długie lata. Postanowiliśmy odlać nowy dzwon. Uzyskaliśmy pozwolenie konserwatorskie na przetopienie dzwonu na nowy z zachowaniem oryginalnych ornamentów ze starego. Pracy tej podjęła się firma ludwiskarska państwa Łania z Gniewczyny Trynieckiej. W związku z prowadzonymi pracami wokół bazyliki zależało nam, aby nowy dzwon został wykonany jeszcze w tym roku. A to wiązało się z demontażem

starego dzwonu z wieży klasztornej i zawieszeniem nowego za pomocą dźwigu. Tego zadania podjęła się firma pana Borguli. Dzięki Bogu i ludziom udało się te zadania szczęśliwie wykonać.

Nowy dzwon został dostarczony na plac sanktuarijny 29 października, a tydzień później 5 listopada, po porannym odbiorze przez konserwatora zabytków, dzwon znalazł się znów na swoim miejscu. Nadal będzie z wieży górował nad całą okolicą. Nowy dzwon mógł być oglądany i podziwiany przez parafian i gości na placu przed furką klasztorną. Niektórzy mogli też sprawdzić jego brzmienie. – Dzwon „Józef” został wykonany w tonacji „F”, jak jego

FOT. KRZYSZTOF JASIŃSKI

poprzednik, aby mógł współbrzmieć z pozostałymi dwoma, mniejszymi dzwonami na wieży klasztornej. W ogóle dzwony należą do grupy instrumentów muzycznych. Są wykonywane najczęściej ze spiżu, czyli ze stopu miedzi z cyną w proporcji 77:21 – podkreślił kustosz sanktuarium.

Nowy „Józef” waży – podobnie jak stary dzwon – 850 kg. Jego serce

waży 30 kg. Średnica krawędzi dolnej dzwonu wynosi 106 cm. Na płaszczu nowego dzwonu znajduje się płaskorzeźba św. Józefa, oblubieńca Najświętszej Maryi Panny i napis: „Módl się i pracuj”. Po przeciwnej stronie widnieje napis: „Dzwon ten został przetopiony ze starego dzwonu, wykonanego w odlewni dzwonów K. Schwabe w Białej, Tuchów 1924 r., z ofiar ubóstwa, przez firmę P. Łania

z Gniewczyny Trynieckiej w 2019 r. Na większą chwałę Bogu i cześć Maryi, w 115. rocznicę Jej koronacji w Cudownym Obrazie, dzwon

ten ufundowali wierni parafianie i czciciele Matki Bożej Tuchowskiej. Tuchów, 2 X 2019 r.”

Kapliczka w Zabłędzy odrestaurowana

WIKTOR CHRZANOWSKI

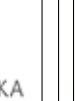
Zakończyły się prace konserwatorskie przy kapliczce przydrożnej z figurą NMP NP w Zabłędzy z I połowy XIX wieku. Zakres prac obejmował konserwację estetyczną i techniczną kapliczki wraz z zabezpieczeniem fundamentów i poprawieniem jej posadowienia na gruncie.

Jest to kolejna kapliczka, która dzięki środkom pochodzącym z Województwa Małopolskiego i Gminy Tuchów odzyskała blask.

Całkowity koszt zadania wyniósł 24 400,00 zł, w tym 13 807,00 zł pochodziło z dotacji z Województwa Małopolskiego w ramach konkursu „Kapliczki Małopolski 2019”, a 10 593,00 zł to wkład własny Gminy Tuchów.

Konserwacja kapliczki wykonana ze środków Gminy Tuchów i Województwa Małopolskiego w 2019 r.

Powiedz mi człowieku, jaką prawdę w sobie nosisz, a powiem ci nie tylko kim jesteś, ale czy w ogóle jesteś.
ks. J. Tychner

25 lat
z kulturą i dla kultury

Szanowny Pan
Janusz Kowalski
Dyrektor Domu Kultury w Tuchowie

W dniu tak pięknego jubileuszu składamy najserdeczniejsze gratulacje. Przez 25 lat tworzy Pan kulturę w naszym mieście, dając dowód swego oddania i pracowitości.

Dziękujemy za pracę i poświęcenie. Za głos zawsze ciepły i uprzejmy, uszy pełne zrozumienia, ręce gotowe do pomocy, umysł sprawiedliwy, a serce pełne dobroci i miłości.

Życzymy, by nigdy nie tracił Pan twórczego zapału, aby zdrowie i humor dopisywały, a ludzie byli życzliwi.

Niech się spełnią wszystkie najskrytsze marzenia, a kultura rozwija się jak człowiek, który jest przecież nieustannym stawianiem się.

Zaloga Domu Kultury w Tuchowie

kultura
Tuchów, 15 listopada 2019

Drodzy Mieszkańcy!

Minał listopad – miesiąc zadumy, odwiedzin na grobach najbliższych, ale też czas świętowania odzyskania niepodległości przez Polskę i wdzięczności za ofiarę, jaką ponieśli nasi rodacy. Polegli za wolność i pokój, walczyli na wielu frontach, a w szczególności na tych przebiegających w najbliższej okolicy.

Polegli, jednak żyją, dopóki pamięć i wdzięczność za ich ofiarę tkwi w naszych sercach. Dzisiaj już nie musimy przelewać krwi, poświęcać życia, spędzać wigilii w okopach. Nie ma takiej potrzeby, bo żyjemy w niepodległej, wolnej Polsce. Mamy dobrobyt, o jakim wcześniejsze pokolenia mogły tylko pomarzyć. I właśnie dlatego warto się od czasu do czasu zatrzymać, pomyśleć. Dzięki komu masz dobrobyt, kto poniósł najwyższą ofiarę, żebyś Ty dzisiaj mógł snuć plany na przyszłość, spełniać marzenia, cieszyć się życiem, szczęściem? Mamy ogromny dług wdzięczności. Nie trzeba wiele.

Świętujcie z nami w Łowczówku, przyjdźcie na tuchowski rynek i na Apel Pamięci na Garbek – dla Polski.

Napiszcie wiersz, zaśpiewajcie przy ognisku piosenkę, powiedzcie koledze z pracy kilka miłych słów – dla Polski.

To tak niewiele. Jeden mały gest każdego dnia – dla Polski.

Każdego dnia, każdy z nas podejmuje działania, które służą mają

lepszej naszej przyszłości. Takie małe, ale solidne kroki czynimy również w Tuchowie, podejmując prace inwestycyjne, planistyczne i wdrażając nowe rozwiązania. W ostatnich dniach dokonaliśmy odbioru dwóch odcinków nowych chodników w Tuchowie: przy drodze wojewódzkiej nr 977, przy ul. Tarnowskiej, wykonaliśmy chodnik o długości 135 m wraz z nową zatoczką autobusową, a przy ul. Leśnej chodnik o długości 50 m. Trwają również prace budowlane chodnika o długości 174 m przy ul. Partyzantów. W Buchcicach dobiegają końca prace modernizacyjne drogi o długości 2 125 m, podobnie jak na ul. Rolniczej w Tuchowie o długości 700 m. W obu przypadkach wykonaliśmy nową nakładkę asfaltową, a także szerokie pobocza. Rozpoczynamy również długo oczekiwaną przebudowę drogi wewnętrznej na os. Centrum. W tym roku wykonamy poszerzenie i utwardzenie, a w kolejnym – nawierzchnię. Jak zawsze przy inwestycjach drogowych w terenie zabudowanym proszę mieszkańców osiedla o wyrozumiałość i cierpliwość. Bez utrudnień się nie obejdzie, jednak zakończenie przebudowy zdecydowanie poprawi bezpieczeństwo przeciwpożarowe i funkcjonalność tej ulicy.

W ramach konkursu „Bezpieczna Małopolska”, organizowanego przez Województwo Małopolskie, trzy ochotnicze straże pożarne z terenu naszej gminy wzbogaciły się m.in. o komplety umundurowania specjalnego, stanowiącego ochronę ratowników podczas prowadzonych

działań ratowniczych. Wyremontowaliśmy także remizę OSP w Burzynie w ramach konkursu „Małopolskie Remizy 2019”.

Zakończyły się prace konserwatorskie przy kapliczce przydrożnej z figurą NMP NP w Zabłędzy z I połowy XIX wieku. Zakres prac obejmował konserwację estetyczną i techniczną kapliczki wraz z zabezpieczeniem fundamentów i poprawieniem jej posadowienia na gruncie.

Z uwagi na dbałość dorobku historycznego naszej gminy 28 listopada 2019 r. rozpoczęliśmy prace polegające na aktualizacji Gminnej ewidencji zabytków i Gminnego programu opieki nad zabytkami. W związku z tym w najbliższych dniach przedstawiciele firmy wykonującej zlecenie będą dokonywać oględzin obiektów zabytkowych na terenie całej gminy Tuchów (m.in.: budynki mieszkalne i gospodarcze, kapliczki i figury przydrożne, kościoły, cmentarze i inne), wykonywać dokumentację fotograficzną, a także w razie potrzeby przeprowadzać wywiady z mieszkańcami i właścicielami danych obiektów. Opracowana dokumentacja posłuży do dokonania, zgodnie z wymogami ustawowymi, aktualizacji Gminnej ewidencji zabytków oraz Gminnego programu opieki nad zabytkami, które będą na późniejszych etapach prac podlegały konsultacjom z mieszkańcami oraz uzgodnieniom z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków.

W ramach działalności edukacyjnej opracowaliśmy moduł Systemu Informacji Przestrzennej, za pomocą którego prezentujemy mapę z zazna-

czonymi gospodarstwami domowymi wykorzystującymi ekologiczne systemy ogrzewania. W ten sposób zamierzamy popularyzować wykorzystywanie ekologicznych systemów ogrzewania. Tworząc taką mapę, mamy na celu zaprezentowanie skali wykorzystania czystych sposobów ogrzewania budynków. Mamy nadzieję, że wpłynie to również na dzielenie się doświadczeniami sąsiadów i znajomych w zakresie kosztów ogrzewania. Chcemy, aby informacja, że nie zawsze węgiel jest tym najtańszym paliwem, dotarła do mieszkańców z pierwszej ręki – czyli od rodziny, sąsiada czy znajomego. Zachęcamy Państwa do włączenia się w tę akcję. Promujemy poniższe systemy ogrzewania:

* BIOMASA – kotły posiadające certyfikat ECODSIGN spalające pellet, drewno (zgazowujące drewno),

* GAZ – kotły gazowe kondensacyjne,

* OZE – urządzenia wykorzystujące odnawialne źródła energii (pompy ciepła, kolektory słoneczne),

* WĘGIEL – kotły posiadające certyfikat ECODSIGN spalające ekogroszek,

* FOTOWOLTAIKA – instalacje fotowoltaiczne produkujące prąd.

W ostatnich dniach ruszył na wybranych ulicach w Tuchowie, tj.: Słonecznej, Jasnej i Księżycowej, zapowiadany pilotaż systemu znakowania segregowanych odpadów komunalnych za pomocą kodów kreskowych, który potrwa do końca roku. Mieszkańcy ww. ulic jako pierwsi mają okazję sprawdzić funkcjo-

nowanie systemu znakowania za pomocą kodów kreskowych przed jego wdrożeniem. Pilotaż pozwoli pracownikom urzędu na wyłapanie ewentualnych błędów i niedociągnięć w jego działaniu. Cenne będą również uwagi samych mieszkańców, którym jestem wdzięczna za zaangażowanie i wszelkie wskazówki. Wdrożenia kodów kreskowych w całej gminie nastąpi w styczniu 2020 r.

O szczegółach prac inwestycyjnych przeczytajcie Państwo w tym numerze „Kuriera Tuchowskiego”.

Wytrwale pracujemy dla Państwa, działamy dla Tuchowa!

W imieniu tuchowskiego samorządu pragnę podziękować wszystkim Państwu za zaangażowanie w życie naszej małej Ojczyzny, w tworzenie piękniejszej gminy Tuchów, prosząc jednocześnie:

Przyłączajcie się do szerokiego frontu, żyćcie, działajcie i pracujcie dla Polski! Budujcie z nami wspaniałą, silną gminę Tuchów.

**Burmistrz Tuchowa
Magdalena Marszałek**

Stypendia Burmistrza Tuchowa wręczone

MARIAKRAS

W wtorek 19 listopada w sali widowiskowej Domu Kultury w Tuchowie odbyło się uroczyste wręczenie przez burmistrza Tuchowa – Magdaleny Marszałek dyplomów uznania w ramach „Programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu gminy Tuchów”.

Stypendium otrzymało 66 uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjów za wysokie wyniki w nauce oraz szczególne osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe uzyskane w roku szkolnym 2018/2019. W wydarzeniu tym wzięli udział dyrektorzy szkół, nauczyciele oraz rodzice.

Oto lista nagrodzonych uczniów*:
Za wysokie wyniki w nauce: Adwent Magdalena, Bandyk Jakub, Bandyk Miłosz, Bandyk Weronika,

Bień Sebastian, Borgula Milena, Chwistek Natalia, Cichy Natalia, Ciesielska Natalia, Dudek Adam, Gierałt Nelly, Górka Bożena, Grzebień Jowita, Grzenia Julia, Grzenia Małgorzata, Grzybek Jakub, Jagiełło Aleksandra, Janusz Agata, Koza Mateusz, Kulig Emilia, Migacz Julia, Nalepka Maja, Osika Dawid, Osika Mikołaj, Piórkowska Paulina, Prokop Justyna, Prokop Martyna, Różycki Jakub, Sajdak Kornelia, Skrzyniarz Krzysztof, Słota Justyna, Słowik Arkadiusz, Smoszna Weronika, Sobczyk Martyna, Sobyra Alicja, Stykowiec Anna, Synowiec Izabela, Szablowska Julia, Świągoda Mateusz, Toczek Aleksandra, Ustjanowska Adrianna, Walocha Aleksandra, Wantuch Joanna, Wiejacka Julita, Wiejacki Damian, Więcek Gabriela, Więcek Szymon, Wołkowicz Kinga, Wójcik Weronika, Wróbel Zuzanna, Żołądź Jagoda.

Za szczególne osiągnięcia sportowe: Baziak Mateusz, Gawron Zuzanna, Mróz Lena, Potok Natasza, Potok Nina, Rutka Gabriela, Srebro Izabela.

Za szczególne osiągnięcia artystyczne: Stańczyk Sebastian, Wróbel Aleksandra, Zduń Nicoletta.

Za szczególne osiągnięcia naukowe: Mazurkiewicz Milena, Michałek Emilia.

Redakcja „Kuriera Tuchowskiego” serdecznie gratuluje nagrodzonym uczniom osiągnięć i wysokich wyników w nauce. Niech nauka i osiągnięcia w różnych dziedzinach i dyscyplinach, zdobyte ciężką i wytrwałą pracą, będą dla Was nie tylko spełnieniem ambicji, ale przede wszystkim życiową przygodą, dającą wiele zadowolenia i wyznaczającą cel. Niech otrzymane stypendia zmotywują do dalszego rozwoju, zdobywania i doskonalenia wiedzy oraz umiejętności. Niech będą impulsem do jeszcze większej pracy oraz umocnią w dążeniu do realizacji własnych marzeń i aspiracji. Życzymy dalszych sukcesów!

*Lista nagrodzonych zawiera dane osobowe uczniów, których rodzice/opiekuni prawni wyrazili zgodę na ich publikację.

Most w Lubaszowej otwarty!

WIKTORCHRZANOWSKI

W sobotę 30 listopada wznowiony został ruch samochodowy i pieszy przez most na rzece Białej w Lubaszowej, w ciągu drogi powiatowej nr 1387K. Przez 6 miesięcy mieszkańcy powiatu tarnowskiego, a w szczególności mieszkańcy gminy Tuchów, dotkliwie odczuwali utrudnienia związane z tym remontem. Wznowienie ruchu odbyło się zgodnie z harmono-

gramem, bez opóźnień, co zasługuje na słowa pochwały zarówno dla wykonawcy, jak również inwestora, czyli Starosty Tarnowskiego.

Niewątpliwie inwestycja ta wpłynęła na wzrost jakości infrastruktury mostowej w gminie Tuchów. Jest to obecnie najnowocześniejszy most w naszej gminie.

Koszt inwestycji to prawie 5 mln zł. Połowa tej kwoty to dotacja z Ministerstwa Infrastruktury, a pozostała część pokryta została z budżetu Powiatu Tarnowskiego.

FOT. DK TUCHÓW

To miejsce zobowiązuje nas wszystkich – narodowa nekropolia w Łowczówku

JANUSZ KOWALSKI

Kiedy kolejny raz stajemy na cmentarzu w Łowczówku, aby oddać hołd tym, którzy wywalczyli nam wolność i niepodległość, sięgamy pamięcią do tamtych dni.

Józef Kozioł w swojej książce pt. *Straceńców los, czyli o legionistach spod Łowczówka* tak pisze o tym trudnym czasie: *Po ponownym zdobyciu pozycji na wzgórzach nadszedł wigilijny wieczór. Ogień karabinowy i artyleryjski ucichł. Padający za dnia śnieg z deszczem pod wieczór ustał. Brał lekki mróz. Żołnierze tkwili w marznącym błocie okopów. Byli głodni. Już drugi dzień nie otrzymali jedzenia. Mimo głodu, mimo walk tej niezwyklej nocy żołnierze po obu stronach okopów zaczęli śpiewać kolędy. Uznaje się to za swego rodzaju legendę, ale jest prawdopodobne, pomimo iż Gustaw Łowczowski twierdzi, że bliskość nieprzyjaciela nie pozwalała tu na próbę kolędowania, które weszło do legendarnej historii bitwy. I opowiada, jak to jeden ze strzelców wyjął z plecaka zaoszczędzone jakimś cudem pół bochenka czarnego, żołnierskiego chleba i jedną konserwę, które podzielił bagnetem na małe kawałeczki i poczęstował kolegów z drużyny. To był ich opłatek. Bo nawet zwykłej żołnierskiej strawy od dwóch dni nie było. Zatem nawet jeśli nie śpiewali kolęd razem i tak głośno, aby wybrzmiały, to każdy z nich w ten*

wieczór, tej nocy gdzieś wewnątrz, łkając po cichu słowa kolęd szeptał, a może i nucił. Dla nich, głodnych i wycieńczonych, okopanych w marznącym błocie, mgle i ziąbie, kolęda była modlitwą szczególną.

Gdy kolejny raz podczas uroczystości na cmentarzu w Łowczówku wspominamy bohaterów, którzy walczyli o naszą wolność i niepodległość, mieli nascie lat, przypominamy ich imiennie. Wśród nich wspomnianego Gustawa Łowczowskiego, który w czasie I wojny światowej walczył jako żołnierz II batalionu 5. pułku piechoty Legionów Polskich między innymi w bitwie pod Łowczówkiem i pod Kostuchnówką. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie – August Zaleski mianował go 11 listopada 1964 roku generałem brygady ze starszeństwem. Generał zmarł 11 sierpnia 1984 roku w Londynie. Zgodnie z ostatnią wolą Gustawa Łowczowskiego jego prochy zostały sprowadzone przez syna Krzysztofa (żołnierza 1. Dywizji Pancernej) do Polski, a urna z nimi złożona 24 kwietnia 1985 roku na cmentarzu legionistów polskich w Łowczówku. Walcząc w bitwie pod Łowczówkiem, miał 17 lat, miał też szczęście przeżycia. To generałowi i jego kolegom legionistom na cmentarzu w Łowczówku prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda w 2018 roku, w rocznicę 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, oddał hołd. Podczas uroczystości na cmentarzu legionistów

powiedział głosem tego bohatera: *Tak, było warto, mimo tego, że żyłem tylko 20 kilka lat. Było warto, choć cierpiałem, choć przecież się bałem, bo tu toczyły się tak straszne walki.*

Na kolejne uroczystości na cmentarzu w Łowczówku przyjeżdżają najwyżsi dostojnicy Polski, dając tym wyraz, że ten bój o wolność i niepodległość Polski, który miał tu miejsce 100 lat temu, to jeden z najwznioślejszych czynów polskiego oręża i on zobowiązuje nas wszystkich. O tym niezwykłym miejscu w roku 2018 tak mówił prezydent: (...) *wdzięczność za powrót Polski na mapę Europy i świata jest tym większa i tym bardziej poruszająca, i tym większe wywołuje dreszcze, kiedy się jest w takim miejscu jak to, gdzie wolność krzyżami się mierzy.* Prezydent zwrócił się też z apelem o Polskę: (...) *trzeba czynić wszystko na co dzień swoją pracą, budując jej potencjał, jej zamożność, a gdyby była zagrożona, stanąć własną pierś w jej obronie po to, by nigdy nikt więcej z mapy jej nie wymazał.* W roku 2019 na cmentarzu w Łowczówku ojciec prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – prof. Jan Tadeusz Duda – przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego zwrócił się do uczestników uroczystości: *Kiedy patrzę na ten cmentarz i zgromadzonych tu ludzi, to uświadamiam sobie, jak jesteśmy silni duchem i silna jest nasza pamięć. Cieszy, że jest tu wielu młodych ludzi, że są reprezentanci różnych pokoleń. Dbałość o to miejsce to świadectwo naszej kultury,*

naszego patriotyzmu i wdzięczności względem tych, którzy przeszło sto lat temu walczyli o niepodległość naszej Ojczyzny.

W tym roku uroczystość na cmentarzu w Łowczówku, czyli święto polskiej wolności i niepodległości, celebrowało blisko 2000 uczestników – mieszkańców powiatu tarnowskiego, gminy Pleśna i gminy Tuchów oraz gości. Wśród nich: Jego Ekscelencja Ordynariusz Diecezji Tarnowskiej – ks. bp Andrzej Jeż, ks. prałat Józef Bobowski – proboszcz parafii Pleśna, proboszcz parafii w Tuchowie – ks. Alfons Górski, o. Kazimierz Pelczarski i o. Andrzej Zajac ze Zgromadzenia Ojców Redemptorystów, wikariusz parafii w Pleśnej – ks. Jacek Słota i wikariusz parafii w Ruchowej – ks. Norbert Sadko. Uczestniczyli: senator RP – Włodzimierz Bernacki, poseł na Sejm RP – Norbert Kaczmarczyk, senator RP – Kazimierz Wiatr, wicemarszałek Województwa Małopolskiego – Edward Czesak, przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego – Jan Duda, Starosta Tarnowski – Roman Łucarz, członek Zarządu Powiatu Tarnowskiego – Tomasz Stelmach, wójt Gminy Pleśna – Józef Knapik, burmistrz Tuchowa – Magdalena Marszałek, wójt Rzepiennika Strzyżewskiego – Marek Karaś, radni powiatu tarnowskiego oraz gmin: Tuchów i Pleśna. Ponadto: Orkiestra Dęta Szczepanowice, chór parafii Pleśna, Towarzystwo Strzeleckie „Bractwo Kurkowe” w Tarnowie,

Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Tarnów oraz Okręg Pleśna, Związek Sybiraków Oddział w Tarnowie, Nadleśnictwo Gromnik, V Pułk Strzelców Konnych z Tarnowa, Tarnowskie Stowarzyszenie Kombatantów i Osób Represjonowanych w latach 1956-1989, Stowarzyszenie Kombatantów Misji Pokojowych ONZ, Stowarzyszenie „Grupa Rekonstrukcji Historycznej 16 pp. AK Ziemi Tarnowskiej”, Zarząd Gminny Polskiego Stronnictwa Ludowego w Pleśnej, Zarząd Rejonowy Związku Żołnierzy WP w Tarnowie, Państwowa Straż Pożarna w Tarnowie, Komenda Miejska Policji w Tarnowie, Ochotnicza Straż Pożarna w Pleśnej, drużyna młodzieżowa OSP w Pleśnej, Ochotnicza Straż Pożarna w Łowczowie, Ochotnicza Straż Pożarna w Karwodrzy. Delegacje ze szkół podstawowych w: Tuchowie, Burzynie, Karwodrzy, Lubaszowej, Siedliskach, Buchcicach, Łowczowie, Janowicach, Świebodzinie, Pleśnej, Lichwinie, Rychwałdzie, Ruchowej, Lubince oraz ponadpodstawowych z: Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Bohaterów Bitwy pod Łowczówkiem w Tuchowie, Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Tuchowie, Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. prof. Czesława Majorka w Ryglicach, Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Jana Pawła II w Gromniku i Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych im. Jana Pawła II w Wojniczcu.

Gmina Tuchów świętowała niepodległość

Ojczyzna – zwykle słowo, a tyle znaczy. (...)
Ojczyzna – to czas dawny,
Ojczyzna – to czas bliski (...)
Ojczyzna to my sami, to serca nasze własne.
/R. Pisarski, Ojczyzna/

ANNA MADEJSKA

Mieszkańcy gminy Tuchów godnie uczcili 101. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. 3 listopada Pogórzeńskim Biegiem Niepodległości rozpoczął się cykl wydarzeń ku pamięci najważniejszych z dróg naszej historii, w szkołach odbyły się niepodległościowe akademie, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego zaprezentowało szerszej publiczności program artystyczny pt. „Tym, którym zawdzięczamy wolność”, Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego wystawiła *Wesele S. Wyspiańskiego*, a w Tuchowie odbyła się II Niepodległościowa Noc w Muzeum Miejskim. 11 listopada byliśmy wszyscy razem – razem dla Polski.

Tego dnia obchody Narodowego Święta Niepodległości rozpoczęła msza święta odprawiona w intencji Ojczyzny w kościele parafialnym pw. św. Jakuba St. Ap. w Tuchowie, której przewodniczył i homilię wygłosił proboszcz ks. Alfons Górowski. W mszy udział wzięli: przedstawiciele szkół, organizacji, instytucji, poczty sztandarowe oraz mieszkańcy miasta i gminy. Oprawę muzyczną dopełnił Chór Męski z tamtejszej parafii. Po zakończonej mszy św., w asyście pocztów sztandarowych i Sanktuaryjnej Orkiestry Dętej pod batutą Piotra Kucharzyka, nastąpił przemarsz na tuchowski rynek, gdzie o godz. 12.00 wszyscy wzięli udział w akcji „Niepodległa do Hymnu” i wspólnie odśpiewali *Mazurka Dąbrowskiego*.

Po występie Sanktuaryjnej Orkiestry Dętej uczestnicy udali się do Domu Kultury, by wziąć udział w koncercie niepodległościowym, który pod batutą Bogdana Stefana wykonała Parafialna Orkiestra Dęta z Siedlik wraz zaproszonymi wokalistami: Alicją Rusin, Gabriełą Sołtys oraz Grzegorzem Rubachą. Tegoroczny koncert poświęcony został dwóm postaciom, którzy wierzyli w wolną Polskę i podejmowali działania, by porwać naród do walki o wolność, każdy na swój sposób – Józefowi Piłsudskiemu oraz Jackowi Malczewskiemu. Wachlarz zaprezentowanych przez orkiestrę utworów był szeroki. Zagrane i zaśpiewane utwory to m.in.: *Ulański szyk*, *My, pierwsza Brygada* oraz *Vivo per lei*, *The Prayer*, *Dumka na dwa serca*.

Koncert zakończyło wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych z zespołem „Pokolenia”, po czym odbył się Apel Pamięci na cmentarzu nr 158 na Garbku.

Niepodległościowy czas był czasem ważnym dla naszej społeczności, dla Polski, był czasem, podczas którego czuliśmy, jak bardzo jest dla nas ważna i jak ogromny dług wdzięczności mamy wobec tych, którzy o jej wolność walczyli. Oby ta pamięć w nas trwała.

JAROSŁAW MAKOWIEC

Ponad 400 uczestników rywalizowało na Brzance na różnych dystansach biegowych i nordic walking podczas I Pogórzańskiego Biegu Niepodległości. Przepiękna jesienna pogoda sprawiła, że świętowanie odzyskania niepodległości odbyło się w niesamowitej, radosnej atmosferze.

Pierwsze do rywalizacji stanęły dzieci podzielone na 4 kategorie wiekowe. Bieg dla dorosłych został rozegrany na dystansie ok. 12 km, natomiast marsz nordic walking na dystansie 6 km.

Wszyscy uczestnicy otrzymali piękne medale, a najlepsi oryginalne statuetki i nagrody rzeczowe. Najszybszym biegaczem okazał się Dariusz Kułynycz z Niepołomic, na drugiej pozycji do mety dobiegł reprezentant LKS Burzyn – Robert Makowiec, a trzecią pozycję zajął Marcin Michalec z Krosna. Wśród kobiet zwyciężyła Anna Jasiak z Woli Rzędzińskiej, a podium uzupełniły Izabela Skalak oraz Nina Skalak z Ilkowic. Śmiało można stwierdzić, że było to wydarzenie o charakterze międzynarodowym, gdyż oprócz zawodników/-czek z całej Polski południowej w biegu wzięli również przedstawiciele Słowacji.

Wspólne świętowanie odzyskania niepodległości było okazją do promowania zdrowego stylu życia oraz Pasma Brzanki jako miejsca o dużych walorach turystycznych. Bez wątpienia cele te zostały zrealizowane!

Uczestnicy biegu byli zachwyceni przygotowaną trasą biegową i nordic walking. Pasma Brzanki jest idealnym miejscem do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, czy nawet skitourowej.

Organizatorem biegu byli: LKS Burzyn, Kępa Sport oraz Gmina Tuchów. Organizacja możliwa była również dzięki nieocenionemu wsparciu druhów z OSP Burzyn i OSP Jodłówka Tuchowska, którzy zabezpieczali trasę oraz zapewniali sprawną komunikację na wyznaczonych parkingach. Dziękujemy również wszystkim wolontariuszom, którzy włączyli się w organizację biegu.

Dziękujemy radnemu Sejmiku Województwa Małopolskiego

I Pogórzański Bieg Niepodległości

Wojciechowi Skruchowi za pomoc w pozyskaniu wsparcia finansowego organizacji biegu.

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego oraz Gminy Tuchów.

KRZYSZTOF JASIŃSKI

11 listopada to wyjątkowy i bardzo ważny dzień dla wszystkich Polaków, ponieważ to właśnie wtedy świętujemy rocznicę odzyskania niepodległości.

Jak co roku główne obchody Narodowego Święta Niepodległości z udziałem najwyższych władz państwowych odbywały się na Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie, przed grobem Nieznanego Żołnierza. Podobnie jak w ubiegłym roku miałem możliwość wzięcia udziału w tych patriotycznych uroczystościach. Tegoroczny program uroczystości przewidywał wiele wydarzeń – defiladę, biegi niepodległości, koncerty patriotyczne, parady uliczne i wystawy historyczne. Do najpopularniejszych wydarzeń cyklicznych należy zaliczyć dziesiąty Marsz Niepodległości, który pod hasłem: „Miej w opiece Naród cały!” przeszedł ulicami Warszawy. Warto

101. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości

pamiętać, że chociaż wiele różnych marszów z tej okazji odbywało się po 1989 roku w całej Polsce, to właśnie ten warszawski urosł do rangi wydarzenia organizowanego na zdecydowanie największą skalę.

Najbardziej znanymi symbolami narodowymi są: flaga, godło i hymn narodowy. Oprócz nich można jeszcze wymienić buławę marszałkowską, chorągiew Rzeczypospolitej – obecny proporzec prezydenta – oraz pieczęć państwową. 11 listopada w wielu oknach pojawiają się biało-czerwone flagi, które są znakiem integracji narodowej i pamięci o historii. Uroczystym obchodom towarzyszy odśpiewanie także hymnu państwowego.

11 listopada jako Święto Niepodległości ustanowił przedwojenny rząd Polski. Władze II RP chciały w ten sposób upamiętnić objęcie władzy w Warszawie przez Józefa Piłsudskiego. 10 listopada 1918 roku Piłsudski powrócił do Polski, a następnego dnia odebrał naczelne dowództwo

od Rady Regencyjnej nad podległym jej Wojskiem Polskim.

Zbiegło się to także z zawarciem rozejmu w Compiègne i oficjalnym zakończeniem I wojny światowej.

Narodowe Święto Niepodległości, obchodzone rokrocznie 11 listo-

pada, ma na celu upamiętniać odzyskanie przez Polskę suwerenności w 1918 roku – po 123 latach zaborów. Zostało ono ustanowione ustawą z dnia 23 kwietnia 1937 roku. Warto jednak pamiętać, że obchody te odbyły się tylko przez kolejne

dwa lata ze względu na wybuch II wojny światowej w 1939 roku.

W 1945 roku zniesiono Święto Niepodległości. Ostatecznie przywrócono je dopiero w 1989 roku pod nazwą: Narodowe Święto Niepodległości.

KATARZYNA KRUPA
BEATA KIELAWA
JUSTYNA JAWORSKA-LIPKA

II Niepodległościowa Noc w Muzeum

Ku wielkiemu zdziwieniu niektórych mieszkańców miasta i okolic w Tuchowie jest muzeum.

A nawet dwa! Jedno mieści się w bazylice mniejszej u ojców redemptorystów, a drugie w podziemiach Domu Kultury w Tuchowie. Od niedawna muzeum DK ma drugą siedzibę w przepięknie odremontowanych, niezwykle klimatycznych piwnicach budynku „Sokoła”. Rok temu nasza koleżanka wpadła na pomysł, aby uczniowie szkoły podstawowej wspólnie z Domem Kultury zorganizowali I Niepodległościową Noc w Muzeum z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości. Noc cieszyła się wielkim zainteresowaniem, przybyło mnóstwo ludzi, którzy nawet nie wiedzieli, że Tuchów ma swoje muzeum, a i bardzo się dziwili, ile ciekawych zbiorów można tu zobaczyć.

W tym roku przy dźwiękach jazzu mieszkańcy gminy Tuchów mogli podziwiać wspaniałe ekspozycje zebrane w nowej części muzeum w budynku „Sokoła”. W każdej z sal znajdowali się nasi uczniowie, którzy odpowiednio przebrani dodawali uroku i tworzyli wspaniałą atmosferę. Kustosze Ryszard Wrona odpowiadał na pytania, tłumaczył skąd wzięły się ekspozycje, brylował wśród tłumu gości i zwiedzających. Uczniowie częstowali gości swoim chlebem ze smalcem, jabłkami oraz cukierkami. Każdy otrzymywał białą-czerwoną kokardkę. Bardzo dziękujemy uczniom z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego za wsparcie. Chłopcy w mundurach przechadzający się po muzeum dopełniali obrazu i klimatu panującego w podziemiach Domu Kultury 8 listopada 2019 roku. Uczennice CKZiU wraz z dziećmi, które przyszły do muzeum, robiły patriotyczne bransoletki. Opiekę nad uczniami sprawowały Lilianna Lipka i Jadwiga Wiśniewska – dziękujemy. Jednym z ciekawych punktów programu był recital jazzowy Pauliny Kloch i Dawida Gnatka, który odbył się w sali im. Tadeusza Radwana. Pomiędzy muzeami krążyli gazeciarze, rozdając „Gazetę Niepodległościową” oraz „Wiadomości Tuchowskie”. Wszystko to przy blasku pochodni, za które dziękujemy Radzie Rodziców Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tuchowie.

Szanowni Państwo, z ogromną przyjemnością słuchaliśmy Państwa rozmów w korytarzach muzeum, przy zdjęciach, jak żywiołowo i emocjonalnie wspominaliście ludzi, czasy, wydarzenia. Z jaką radością rozpoznawaliście znajome twarze, podziwialiście stare sprzęty z gospodarstw domowych, a i niezwykle ciekawe zbiory tuchowskich lekarzy oraz cenne pamiątki rodziny Rozwa-

dowskich. Miło nam było gościć wszystkich Państwa. Zapraszamy, przychodźcie, podziwiajcie i wspominajcie. A... może ktoś z Państwa ma jakiś przedmiot, który wzbogaciłby nasze tuchowskie muzeum?

II Niepodległościowa Noc w Muzeum to była przyjemna lekcja historii i patriotyzmu. Dziękujemy w imieniu organizatorów: Domu Kultury, Muzeum Miejskiego oraz Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tuchowie za każde wielkie i małe wsparcie w przygotowaniu tego przedsięwzięcia. Dziękujemy dzieciom i młodzieży, bez których nie udało się stworzyć takiej atmosfery, która panowała tego wieczoru w podziemiach Domu Kultury oraz budynku „Sokoła”. I my tam byliśmy, chleb i smalec jadaliśmy...

FOT. WOJCIECH KRAS

II Happening patriotyczny

8 listopada 2019 roku uczniowie Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tuchowie po raz drugi uczcili Narodowe Święto Niepodległości, wychodząc do mieszkańców Tuchowa.

Przy akompaniamencie pieśni patriotycznych rozdawaliśmy prze-

chodniom kokardki z barwami narodowymi, balony dla dzieci, cukierki. Wspaniali gazeciarze z czasów powojennych rozdawali specjalnie przygotowane gazety: „Wiadomości Tuchowskie” oraz „Gazetę Niepodległościową”.

Justyna Jaworska-Lipka
Katarzyna Krupa
Beata Kielawa

Tekst jest dziewiętnastym z cyklu artykułów poświęconych patronom Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego im. Bohaterów Bitwy pod Łowczówkiem w Tuchowie

Dwaj bracia Szpunarowie

LILIANNALIPKA

Dla ludzi tego co on [Bolesław Szpunar – L.L.] pokroju było od razu rzeczą jasną, że należy się bić, z bronią w ręku walczyć o Polskę. Podkreślam tę stanowczość, z jaką Szpunar i jego brat [Mieczysław – L.L.] – chwycili za broń. Poszli na wojnę tak po prostu i nagle. (...) Bracia Szpunarowie bili się mężnie i pilnie w twardej wysłudze wojennej pod Piłsudskim.

[J. Kaden-Bandrowski/

ppor. Bolesław Szpunar Bolek
Dowódca I plutonu w 1. kompanii
V batalionu 5. Pułku Piechoty
I Brygady Legionów
w bitwie pod Łowczówkiem
(1891–1914)

Bolesław Szpunar

Bolesław Szpunar – piąty od lewej

Był to młodzieniec wzrostu średniego, dobrze zbudowany, ciemny blondyn o wysokim czole, siwych oczach i orlim, napoleońskim nosie. (J. Hojarczyk)

Bolesław Szpunar urodził się 1 listopada 1891 roku we wsi Sonina w powiecie łanuckim w rodzinie Wincentego, maszynisty kolejowego, oraz Marii z domu Wilkoń. Pobierał nauki w kilku gimnazjach – w Jasle, Stanisławowie, Rzeszowie. Egzamin maturalny złożył w podkrakowskim Podgórzu w 1909 roku. Jeszcze w czasie szkolnej edukacji, w 1907 r., szesnastoletni chłopiec zaangażował się w działalność Organizacji Młodzieży Szkół Średnich oraz Polskiej Partii Socjalistycznej w Wieliczce, w której osiadła rodzina Szpunarów. *Ojciec, emerytowany kolejarz, był dobrym patriotą i szerzył polskość. (...) Toteż dom Szpunarów stał zawsze otworem dla strzelców i robotników.* (J. Hojarczyk). Nie dziwi więc postawa dzieci – przyszłych żołnierzy-legionistów, wychowywanych w takich wartościach. Rodzina była wielodzietna i biedna. Mimo to dzieci były ubrane skromnie, ale czysto i schludnie. Bolesław udzielał korepetycji, by pomóc rodzicom, jednak wielokrotnie bezinteresownie pomagał słabszym uczniom gimnazjum, zwłaszcza z matematyki. Zyskał przez to miano dobrego kolegi.

Bolesław Szpunar w roku 1909 rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym UJ, które przerwał po pierwszym semestrze na rzecz nauki na Wydziale Prawa krakowskiej Almae Matris. Już w roku następnym przeniósł się na Wydział Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Bolesław powrócił jeszcze do przerwanych studiów w roku 1913. W tym czasie objął kierownictwo PPS w Wieliczce, wstąpił do Związku Strzeleckiego, został instruktorem. Z kolei po ukończeniu kursu oficerskiego 20 stycznia 1914 roku objął komendaturę w Związku Strzeleckim w obwodzie wielickim. Współtworzył też Związek Walki Czynnej w rodzinnym miasteczku. Pod koniec lipca 1914 roku rozpoczęła się wielka wojna. Dla Polaków był to sygnał do rozpoczęcia walki o niepodległość zniewolonej przez ponad wiek ojczyzny. Bolesławowi Szpunarowi przypadł zaszczyt przeprowadzenia mobilizacji Związku Strzeleckiego w Wieliczce i poprowadzenia strzeleckiego oddziału do Krakowa.

To wydarzenie opisał historyk, dr Paweł Krokosz. 7 sierpnia 1914 r. około godz. 16.00 w wielickim lokalu ZS przy ulicy ks. Goliana zebrało się kilkudziesięciu ochotników zamierzających zasilić formujący się w Krakowie Legion Polski. Komendant wielickich strzelców – Bolesław Szpunar – zamierzał wyprowadzić ten niekompletnie umundurowany (część strzelców nosiła ubrania cywilne) i słabo uzbrojony (12 karabinów) oddział najbliższymi ulicami na szosę wiodącą do Krakowa. Nic z tego! Wieść, iż wieliczanie mają ruszyć na wojnę, lotem błyskawicy obiegła miasto. Uroczystą odprawę przyszłych żołnierzy 1. Pułku Piechoty Legionów Polskich zorganizowali członkowie miejscowego gniazda Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół. Przed magistratem, przy akompaniamencie orkiestry sanitarnej, uszykowani do odejścia oddział pożegnały władze miasta, powiatu oraz tłumy wieliczanie. Wśród zgromadzonych szybko przeprowadzono zbiórkę pieniędzy na pierwsze potrzeby oddziału. Strzelcy – obsypani kwiatami przez mieszkańców miasta, którzy odprowadzili ich do pobliskiej Rżaki – ruszyli w stronę Krakowa. Oddział ten liczył 34 strzelców i 3 sanitariuszki. Jak pisał naoczny świadek tych wydarzeń, Jerzy Hojarczyk, 8 sierpnia po spowiedzi i mszy polowej pluton wielicki wcielony został do kompanii Kostka-Biernackiego i wraz z głównym oddziałem strzelców ruszył z krakowskich Oleandrów do Królestwa Polskiego. Jako ciekawostkę należy dodać, iż 18 dni później wyruszyli też z Wieliczki do walki o Polskę członkowie drużyny sokolej w liczbie 64 osób. Wieliczanie walczyli w 1. kompanii V batalionu, a oddział ten uchodził za najbardziej rozśpiewany oddział strzelców. Nieprzypadkowo. Żołnierzami bowiem byli członkowie patriotycznego Towarzystwa Śpiewaczego Lutnia, istniejącego w Wieliczce od roku 1872. *Brudni, zawszeni, często głodni strzelcy wielicki z ufnością szli w przyszłość. (...) Toteż w plutonie bywało wesoło. W marszu czy na postoju pieśń dzwoniła beztroska, szła pogawarka (...), tryskały niewyszukane dowcipy, rodzące kaskady śmiechu.* (J. Hojarczyk).

22 sierpnia 1914 roku wieliczanie jako żołnierze I plutonu 1. kompanii

V batalionu 1. Pułku Piechoty Legionów weszli do Kielc. Tu zaczęło się szkolenie, którego brakowało wielu ochotnikom. Jak podaje J. Hojarczyk – wieliczanie i kolega Szpunarów, a więc i naoczny świadek opisywanych przez siebie wydarzeń – plutonem wielickim w 1. kompanii dowodził Bolesław Szpunar, którego tak scharakteryzował: *W czasie marszów i postojów obywatel Bolek zabiegał koło swoich żołnierzy, popędzał pozostających w tyle, wyrabiał tempo marszowe, kazał śpiewać i weselić się. Pierwszy wstawał, ostatni kładł się spać. Zawsze pieszko z plecakiem na grzbiecie dzielił trud z swoim plutonem. A gdy przyszły dni głodne, gdy nie starczyło jedzenia, Szpunar dzielił żywność. Raz, gdy w pochodzie przez ubogie okolice, po czterdziestokilometrowym marszu, wykonanym jednego dnia w pełnym obciążeniu, batalion stanął w nędznej wiosce na kwaterach, przypadło po półtora bochenka wiejskiego razowego chleba na pluton. Szpunar najpierw wymierzył chleb, a potem każdemu odkrajał równą kromkę. Brat jego na widok swojej prawie zapłakał, bo był głodny, a kromeczka była mała. Ale Bolek w służbie nie znał braci, wszyscy u niego byli równi i dzielił sprawiedliwie, tylko dla siebie zostawił niewielką kromkę. (...) Pod jego kierownictwem oddział wielicki tak zrósł się i stwardniał w trudach, że stanowił jednolitą całość, jedną rodzinę, której ojcem był Szpunar Bolesław, w innych plutonach było podobnie. Wieliczanie przeszli swój chrzest bojowy 20 września pod Nowym Korczynem.*

8 października 1914 roku V batalion zatrzymał się w Jakubowicach na pięciodniowy odpoczynek. Tutaj nastąpiły pierwsze nominacje legionowe. Bolesław Szpunar mianowany został podporucznikiem i w tej randze dowodził swoimi podkomendnymi w krwawej bitwie pod Łowczówkiem, która była najcięższym bojem stoczonym do grudnia 1914 roku przez podwładnych Bolka, tak ciężkim, że z całego plutonu tylko 14 osób nie odniosło żadnych obrażeń. V batalion, wchodzący w skład 5. Pułku Piechoty I Brygady Legionów, 22 grudnia (...) po uciążliwym marszu otrzymał zadanie uderzenia na wzgórze 342 w okolicy Łowczowa. Ruszył do natarcia,

ale w rejonie folwarku Kozaczyzna dostał się pod silny ogień nieprzyjacielski i z trudem posuwał się naprzód. (J. Hojarczyk). W dniu następnym, to jest 23 grudnia, batalion zajął wzgórze 342, minął Łowczów i obsadził lewy brzeg rzeki Białej. Około godz. 15.00 Moskale ruszyli do natarcia. *Żołnierz, jak maszyna, nieustraszenie przykładał broń do ramienia i bił bez przerwy w posuwającą się linię rosyjską, aż zmrok uczynił cel niewidocznym.* (J. Hojarczyk). W dniu Wigilii legionieści wielicki wytrwale odpierali ataki Rosjan. Późnym wieczorem otrzymali oni rozkaz opuszczenia swoich stanowisk. Wtedy to, podczas odwrotu, ranny w nogę został komendant 1. kompanii – porucznik Jerzy Sawa-Sawicki. Wówczas Bolesław Szpunar objął dowództwo nad tą formacją. Pod Łowczówkiem zdolności jego i odwaga zajaśniały w całej pełni. (J. Hojarczyk). Wkrótce okazało się, iż legionistom nakazano wrócić na dopiero co opuszczone pozycje. Kompania ruszyła więc marszem ubezpieczonym i przed świtem 25 grudnia wykonała zadanie. Naoczny świadek bitwy, cytowany wielokrotnie Jerzy Hojarczyk, pisał: *Dzień Bożego Narodzenia powitali strzelcy na czczo. (...) W plutonie znajdowała się tylko paczka kakao i cukier. Artykuły te razem zmieszane stanowiły namiastkę opłatka i ucztę świątecznej. Wieliczanie składali sobie życzenia, całując się, po czym każdy z nich brał łyżkę słodkiej mieszaniny i ze smakiem spożywał. (...) Ktoś wspominał, że właśnie w tej chwili chór „Lutnia” śpiewa w Wieliczce koledy na nabożeństwie w kościele parafialnym i począł nucić. Do głosu jego stopniowo dołączały się inne i pluton rozśpiewał się na dobre. Wśród świstu pocisków rozbrzmiewały koledy, śpiewane na głosy coraz mocniej i harmonijnej. 25 grudnia 1914 roku Austriacy okrążeni przez Rosjan od strony Chojnika wydali rozkaz opuszczenia zajmowanych przez żołnierzy I Brygady wzgórz: Łowczów i Łowczówek. Jak pisze w swojej książce Józef Kozioł, rozpoczął się odwrot. Strzelcy zajmowali najbardziej wysunięte do przodu pozycje. Moskale, zorientowawszy się w sytuacji, zaczęli z impetem atakować i to także na bliskich odległościach wycofujących się legionistów. Jak dalej pisze J. Kozioł: *Odwrot, jeśli jest**

dobrze zaplanowanym manewrem, a nie paniczną ucieczką, jest sytuacją trudną tak dla żołnierzy, jak i ich dowódców. I tu okazało się, do jakiego stopnia wyszkolenie i przede wszystkim dyscyplina mają wpływ na liczbę ofiar. Nie inaczej było w V batalionie i w plutonie wielickim. Tak wydarzenia z tego dnia zapisał cytowany wielokrotnie już Hojarczyk: *W dniu 25 grudnia V batalion został wysunięty na prawe skrzydło dla ubezpieczenia I Brygady od obejścia bocznego. W godzinach popołudniowych, gdy Moskale ruszyli do ogólnego natarcia, komendant batalionu obywatel Scibor-Rylski dał rozkaz przybliżenia się do sił głównych, powierzając 1. kompanii zabezpieczenie tego manewru. W oznaczonym czasie kompania plutonami opuszczała zajmowany teren. Ostatni schodził ze stanowiska pluton pierwszy wielicki. Przy plutonie tym znajdował się ppor. Szpunar i na niego zwała się fala sybirskich oddziałów, lecąca z okrzykiem „ura-a-a” do szturm. Natychmiast rozwinął silny ogień karabinowy i chociaż w plutonie nie było więcej niż trzydziestu kilku strzelców, szturm sybirskich oddziałów chwilowo się załamał, bo Moskale przypadli do ziemi i rozpoczęli ostrzeliwanie plutonu. (...) Walka toczyła się na niewielką odległość, wynoszącą kilkadziesiąt, a czasem kilkanaście kroków.*

Bolesław Szpunar siedł w szeregu ostatnich żołnierzy, ostrzeliwując się z rewolweru do chwili, gdy ugodziły go trzy kule moskiewskie. Padł ranny. Prowadzony jeszcze kilkadziesiąt kroków, wydawał rozkazy. Nie mogąc iść dalej, pozostał na placu boju. Jerzy Hojarczyk napisał, iż Szpunar walczył do czasu aż pocisk trafił go w brzuch, raniąc śmiertelnie. (...) Brat jego Mieczysław usiłował unieść konającego z pola walki, ale nim zdołał go podnieść, już obaj byli otoczeni przez Moskali. Wacław Lipiński podaje, iż Bolesław zmarł na rękach brata, który z tego powodu znalazł się w rosyjskiej niewoli. Bolek w chwili śmierci miał 23 lata. Odszedł człowiek o nieskazitelnym charakterze, bez wad i nalogów, zdolny, pracowity i systematyczny. (J. Hojarczyk). Początkowo był pochowany na pobojuwisku, 20 sierpnia 1915 roku jego szczątki zostały ekshumowane i pochowane obok brata Mieczysława w mogile na Starym Cmentarzu w Tarnowie.

kpr. Mieczysław Szpunar
Mietek, Wicher
Żołnierz I plutonu w 1. kompanii
V batalionu 5. Pułku Piechoty
I Brygady Legionów
w bitwie pod Łowczówkiem
(1895-1915)

Był to młodzieniec wzrostu średniego, szeroko rozrosły w macarach, budowy trochę ciężkiej, ale mocarnej. Zdrowie tryskało z jego rumianej, puculowatej twarzy, a dziecięce oczy niebieskie z ufnością patrzyły na świat. (J. Hojarczyk).

Mieczysław był młodszym bratem Bolesława, poszedł wraz z nim „na wojenkę”. Miał wtedy 19 lat, z zawodu był piekarzem. Z informacji, jakie pozostawił Jerzy Hojarczyk, wynika, że w plutonie wielickim, jaki wyruszył do Krakowa 7 sierpnia 1914 roku, było trzech braci Szpunarów: Bolesław, Mieczysław oraz Jan, słuchacz Politechniki Lwowskiej, który jako szeregowiec, choć formalnie nienależący do Związku Strzeleckiego, przyłączył się do wielickiego oddziału. Czwarty z braci – Władysław – wtedy jeszcze za młody na wojaczkę, wstąpił w ślady braci, gdy podrośl.

Mietek już jako 17-letni pracownik piekarni wstąpił w 1913 roku do Robotniczego Związku Strzeleckiego w Wieliczce. Jak podaje Hojarczyk: *Brał udział we wszystkich ćwiczeniach i wykładach Związku Strzeleckiego, uczył się pilnie, w ćwiczeniach okręgowych w Biskupicach w maju 1914 r. wyróżnił się jako komendant w sekcji.*

Wesoły, koleżeński, mundur strzelecki nosił z dumą. Wszelkie prace na rzecz związku wykonywał ochoczo i sumiennie: *Dźwiganie stołów, ław, koszów, roznoszenie poczty i spełnianie innych czynności było dla niego przyjemnością.* (J. Hojarczyk).

Wyruszył na wojnę z Wieliczki wraz ze starszym bratem 7 sierpnia 1914 roku jako komendant III sekcji plutonu wielickiego. Zawsze wesoły i koleżeński w marszach i na postojach, promieniował beztroskim humorem. Jego specjalnością, jako piekarza, było staranie się o chleb dla batalionu. Wraz z kolegą po nocach wypiekali chleb, a w dzień maszerowali bez zmęczenia. Przykładem tego jest dzień 24 listopada 1914 roku, w którym to ruszył V batalion z Jurkowa drogą na Słupnice – Limanową dla przeprowadzenia wywiadu. (...) tego samego dnia dotarł późnym wieczorem do Limanowej. (...) Zarządzono zaraz po zajęciu kwater nocny wypiek chleba, którym zajęli się niestrudzeni piekarze wieliczcy, obywatel Wicher (kapral Szpunar Mieczysław) i obywatel Mściwój (Październik Feliks), obaj chłopcy dzielni, pracowici i dobrzy koledzy. Na drugi dzień chleb był gotowy i zaczęto go wydawać. Mieczysław Szpunar był bardzo dobrym żołnierzem, często wyznaczany był na komendanta placówek. W boju cechowały go odwaga i pogarda śmierci. 25 grudnia chciał unieść z pola walki swojego ciężko rannego brata. Niestety, nie udało się. Przypłacił to niewolą rosyjską, został też prawdopodobnie ranny. Zmarł na tyfus plamisty w lutym 1915 roku w szpitalu rosyjskim. Spoczął na Starym Cmentarzu w Tarnowie.

Obywatel Wicher-Szpunar był pięknym typem polskiego rzemieślnika. Miał naturę szczerą, szlachetną i gorące serce, którego całą mocą pokochał Polskę i Jej złożył młodość swą w ofierze, ginąc w wieku 19 roku życia. Tak do wieńca sławy I Brygady Legionów przybył jeszcze jeden krwawy kwiat wielicki. (J. Hojarczyk).

Literatura:
J. Hojarczyk, *Związki strzeleckie w obwodzie wielickim 1912-1914*.
J. Kozioł, *Straceniów los, czyli o legionistach spod Łowczówka*.
J. Kaden-Bandrowski, *Mogily*.
Bolesław Szpunar – Miasto Wieliczka (strona internetowa)
Wielicka pamięć – Bolesław Szpunar (strona internetowa)
Wykaz legionistów polskich 1914-1918, Muzeum Józefa Piłsudskiego.

MAŁGORZATA M. KOZIOŁ

6 listopada. Zbliża się 10.00. Ciemne chmury wiszą nad Łowczówkiem. Pada. Ale na cmentarzu wojennym nr 171 na Kopalinach tłoczno. To ślubowanie podwójnego rocznika klas pierwszych CKZiU w Tuchowie. Towarzyszy mu społeczność szkolna (starsze roczniki, nauczyciele, pracownicy obsługi i administracji) i zaproszeni goście: EMERYTOWANY NAUCZyciel CKZiU – Józef Kozioł, członek zarządu

W krwawym polu srebrne ptaszę, poszli w boje chłopcy nasze

/Wincenty Pol/

powiatu tarnowskiego – Tomasz Stelmach, Artur Puciołowski – dyrektor tarnowskiej delegatury Małopolskiego Kuratorium Oświaty oraz burmistrz Tuchowa – Magdalena Marszałek.

W deszczu i zimnie trwała prowadzona przez dyrektora B. Harańczyka

uroczystość, a w niej: przemowy gości, okolicznościowe wiersze i pieśni wykonywane przez uczniów naszej szkoły, przygotowanych przez Jadwigę Wiśniewską. Reprezentanci klas pierwszych wystąpili do ślubowania na sztandar szkoły. Rotę odczytał uczeń klasy 3TB – Krzysztof Haraf. Przy pierwszym, słyszalnym na całym cmentarzu „Ślubujemy!” – wyszło słońce...

A potem, po części oficjalnej, jak co roku, gorąca herbata, kielbaska z grilla i powrót autokarami do szkoły. My, żyjący w Niepodległej – dłużnicy (jak mówią słowa naszego hymnu) tych naszych, nierzadko kilkunastoletnich, chłopców, którzy w zimnie, deszczu ze śniegiem i wszechogarniającym błocie poszli na krwawy i śmiertelny o Polskę bój.

Tym, którym zawdzięczamy wolność...

Naród, który nie zna swej historii, skazany jest na jej powtórne przeżycie. /Piotr Konieczka/

JADWIGA WIŚNIEWSKA

Rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości łączy się w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego ze Świętem Patronów Szkoły.

Jak co roku uczciliśmy ten czas kilkoma wydarzeniami. Obchody rozpoczęły się 30 października, kiedy to odbył się szkolny konkurs wiedzy o bitwie pod Łowczówkiem. 5 listopada miał miejsce XV Powiatowy Konkurs Wiedzy Historycznej „Od Olean-drów do Łowczówka”. Następnego dnia cała społeczność szkoły udała się na cmentarz wojenny nr 171, by tam nad grobami legionistów uczcić ich czyny i dać świadectwo pamięci wierszami, pieśniami i modlitwą. W trakcie tej uroczystości uczniowie klas pierwszych złożyli ślubowanie.

Ostatni dzień obchodów poświęciliśmy na opowieść o kilku legionistach, którzy brali udział w bitwie pod Łowczówkiem i innych walkach o niepodległość Polski. Życiorysy tych bohaterów przedstawiliśmy

w słowno-muzycznym programie artystycznym zatytułowanym „Tym, którym zawdzięczamy wolność...”. Oczywiście, nie sposób w godzinnej akademii opowiedzieć o wszystkich, którzy się do niepodległości przyczynili, dlatego też scenariusz, wykorzystujący wspomnienia i piosenki o nich, przybliżył postaci siedmiu wybranych legionistów. Jego celem było ukazanie sylwetek tych młodych żołnierzy, ich postaw, zachowań, zainteresowań oraz wyborów, jakich musieli dokonywać i trudów żołnierskich, jakie musieli pokonywać. Niezwykle wzruszające, a często wręcz niewiarygodne opowieści o tych ludziach dowodzą,

że byli oni prawdziwymi bohaterami, a w sercach budzą dumę, że są naszymi patronami. Dumą tą pragnęliśmy się podzielić z szerszą społecznością miasta, dlatego też przedstawiliśmy akademię dodatkowo podczas wieczornego występu, w gościnnym – jak zawsze – Domu Kultury. Przesłanie montażu, że „naród, który nie zna swojej przeszłości, umiera i nie buduje przyszłości” (Jan Paweł II), jakże aktualne, zostało podkreślone przez pana Józefa Kozioła, który po występie wyraził swoją radość i wdzięczność, mówiąc, że udowodniliśmy, iż wiemy, co znaczy mieć patronów – takich patronów.

W akademii udział wzięło dwudziestu czterech uczniów szkoły, którzy swoim zaangażowaniem i poświęceniem zaprezentowali godną pochwały postawę. Po zakończonym występie młodzieży dyrektor szkoły, Bogusław Harańczyk, zainaugurował w CKZiU rok Kazimierza Sosnkowskiego (XI 2019/XI 2020). Następnie zostały ogłoszone wyniki szkolnego konkursu wiedzy o bitwie pod Łowczówkiem. Laureaci otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz nagrody, wśród których znalazła się koszulka zaprojektowana na tę okoliczność.

Wszystkim osobom zaangażowanym w organizację naszego święta serdecznie dziękujemy!

Co słyszeć w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego

BOGUSŁAW MACIASZEK

5 listopada w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Tuchowie odbyła się kolejna – już piętnasta – edycja Powiatowego Konkursu Wiedzy Historycznej „Od Oleandrów do Łowczówka”. Tym samym doczekał się on małego jubileuszu.

W tegorocznej rywalizacji wzięło udział 15 drużyn reprezentujących szkoły podstawowe z powiatu tarnowskiego. Startowały one w dwóch kategoriach: klas IV-VI oraz VII-VIII. Uczestnicy konkursu i ich opiekunowie zostali przywitani przez dyrektora CKZiU – Bogusława Maciaszka oraz organizatora konkursu – Bogusława Maciaszka. Zaproszonymi gośćmi honorowymi (obecni podczas rywalizacji) byli: Marzena Misaczek, prezes oddziału PTTK „Ziemia Tarnowska” w Tarnowie, Stanisław Kornaś – wiceprezes tego oddziału i pomysłodawca konkursu – oraz Stanisław Knapik, przewodnik PTTK. Niezmiennie celem konkursu jest uczczenie Narodowego Święta Niepodległości, Święta Patronów Szkoły, przybliżenie wiadomości o bitwie pod Łowczówkiem, zapoznanie z wybranymi wydarzeniami z historii Polski z okresu I wojny światowej, kształtowanie postaw patriotycznych. Realizacja tych celów tym bardziej dotyczy CKZiU, że nosi ono imię Bohaterów Bitwy pod Łowczówkiem, a to zobowią-

XV Powiatowy Konkurs Wiedzy Historycznej „Od Oleandrów do Łowczówka”

zuje. Konkurs został zorganizowany we współpracy z Oddziałem PTTK „Ziemia Tarnowska” w Tarnowie przy wsparciu finansowym Ministerstwa Obrony Narodowej.

Uczestnikom konkursu przyszło się zmierzyć z zadaniami w formie testu, ocenianym później przez jury w składzie: Marcin Wadas – przewodniczący, Lilianna Lipka i Małgorzata M. Kozioł. W kategorii szkół podstawowych klas IV-VI zwyciężyła drużyna ze Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tuchowie (2 miejsce Szkoła Podstawowa nr 1 im. Armii Krajowej w Szynwałdzie, a 3 miejsce Szkoła Podstawowa

im. Bronisława Czecha w Pleśnej), w kategorii klas VII-VIII 1 miejsce przypadło Szkole Podstawowej im. Bronisława Czecha w Pleśnej (2 miejsce Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tuchowie, 3 miejsce Szkole Podstawowej nr 1 im. Armii Krajowej w Szynwałdzie). Wszyscy laureaci, uczestnicy, opiekunowie otrzymali nagrody, wyróżnienia i dyplomy. Konkurs zakończył się pamiątkowymi zdjęciami i obiadem.

Zwycięzcom gratulujemy, uczestnikom dziękujemy za udział.

Zapraszamy za rok!

Poezja legionowa w bibliotece

(...) Nie znam epoki bardziej udanej, bardziej silnej pod względem twórczości poezji żołnierskiej, jak nasz okres legionowy. (...) Tyle tych pieśni! Można śledzić historię Legionów, studiując ich pieśni. Każdy batalion miał swoje zbiorowo układane pieśni, do których ciągle dorzucał nowe słowa. (...)

/Józef Piłsudski/

ADRIANNA WASIEK

W bibliotece szkolnej w CKZiU zorganizowano wystawę poświęconą poezji legionowej.

Teksty te są świadectwem czasów tak ważnych dla naszych dziejów.

Były pisane spontanicznie, często w okopach frontowych, rowach. Po pióro sięgali wówczas nie tylko poeci, ale też amatorzy. Słowem utrwalali oni sceny, emocje, nastroje, dokumentowali wydarzenia. Do niektórych spośród tych tekstów skomponowano melodie, i tak powstawały pieśni legionowe. Twórczość ta niosła nadzieję, krzepiała serca walczących, dawała poczucie jedności.

Na wystawie zgromadzono utwory takich poetów jak: Józef Relidziński, Jerzy Żuławski, Kazimierz Bukowski, Stanisław Długosz oraz Józef Mączka. Ich twórczość ilustruje walkę Polaków o niepodległość, stanowi dokumentację legendy Józefa Piłsudskiego, opowiada o losach polskiego żołnierza i jego wkładzie w wyzwolenie państwa polskiego.

BARBARA MAZURKIEWICZ

25 października 2019 r. biblioteka szkolna zorganizowała wyjazd dla uczniów na 23. Międzynarodowe Targi Książki do Krakowa. Mottem przewodnim tegorocznej edycji były słowa pochodzące z książki *Cień wiatru* Carlosa Ruiza Zafona: „Czytać to bardziej żyć”. Tegorocznym gościem specjalnym byli Niemcy, którzy pod hasłem: „German stores” prezentowali swoją literaturę.

Targi Książki to najważniejsze literackie święto w Polsce, które przyciąga miłośników książki i upowszechnia czytelnictwo. Atmosfera tego wydarzenia jest niepowtarzalna. Program targów jest tak bogaty, że każdy znajdzie coś dla siebie. Czytelnicy mogą wziąć udział w licznych warsztatach, prelekcjach, dyskusjach, które poruszają tematykę związaną z literaturą.

Uczniowie z CKZiU wzięli udział w spotkaniu autorskim z Katarzyną Ryrych, autorką książek dla młodzieży i dorosłych. Podczas spotkania pisarka opowiadała o swojej najnowszej książce *Hodowla*. Dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty komiksowe. Jak co roku odwiedziliśmy stoisko ojca Leona Knabita oraz Wojciecha Cejrowskiego, który podpisywał swoją książkę *Piechota do źródeł Orinoko*. Po raz pierwszy spotkaliśmy się z Pauliną Hendel, autorką książek z gatunku fantasy.

Nasi uczniowie mogli zapoznać się z aktualnym rynkiem wydawniczym, nowościami, zakupić książki w atrak-

Co słyszeć w bibliotece szkolnej?

cyjnych cenach. Wzięliśmy udział w akcji związanej z przyznaniem Oldze Tokarczuk literackiej Nagrody Nobla. Mieliśmy możliwość wpisania się do

księgi pamiątkowej, która zostanie przekazana noblistce oraz zrobienia sobie zdjęcia na tle specjalnie przygotowanej ścianki.

Ogólnopolska akcja czytelnicza CZYTAJ PL

BARBARA MAZURKIEWICZ

CKZiU zakwalifikowało się do projektu „Upoluj swoją książkę” realizowanego przez Instytut Książki wraz z Krakowskim Biurem Festiwalowym oraz platformą Woblink.com w ramach ogólnopolskiej kampanii CZYTAJ PL. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęło Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Przez cały listopad 2019 roku uczniowie oraz pracownicy szkoły mogą wypożyczyć bezpłatnie 12 bestsellerowych e-booków i audiobooków. Wystarczy pobrać aplikację Woblink i przejść do zakładki Czytaj PL, następnie zeskanować kod QR z plakatów znajdujących się w szkole. Uczestnicy akcji mają możliwość otrzymania 5 e-zaproszeń dla znajomych.

Akcja związana jest z popularyzacją czytelnictwa wśród młodzieży szkolnej. Organizatorzy, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom uczniów, zachęcają do obcowania z literaturą

w atrakcyjny sposób, pozwalając jednocześnie na promowanie czytelnictwa przez młodzież w rodzinach oraz wśród kolegów i koleżanek.

Projekt „Upoluj swoją książkę” oprócz wykorzystania nowych technologii w promocji czytelnictwa, ma na celu popularyzację książki w formie elektronicznej, kreowanie mody na czytanie poprzez wykorzystanie narzędzi, kanałów komunikacji i języka bliskich młodym ludziom.

Wśród propozycji organizatorów znalazło się dwunastu popularnych autorów: Marek Krajewski, Holly Black, Wojciech Drewniak, Remigiusz Mróz, Magdalena Witkiewicz, Jakub Małecki, Robert Małecki, Wiesław Myśliwski, Paulina Łopatniuk, Jeff Haden, Wojciech Tochman, Tomasz Michniewicz.

LILIANNA LIPKA

Noc w muzeum

8 listopada 2019 r. uczniowie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego wspólnie ze Szkołą Podstawową im. Stanisława Staszica w Tuchowie wzięli udział w happeningu niepodległościowym na tuchowskim rynku oraz w II Nocy Niepodległościowej w Muzeum Miejskim w Tuchowie.

Akcja powiązana była z rozdawaniem zainteresowanym osobom materiałów edukacyjnych przesłanych szkole

przez IPN. Wieczorem uczennice CKZiU wraz z dziećmi przybyłymi do muzeum wykonywały bransoletki okolicznościowe, a chłopcy w mundurach

legionistów przypominali swoją obecnością o wkładzie żołnierzy spod Łowczówka w odrodzenie się Polski 11 listopada 1918 roku.

Spotkanie z bogami starożytnego Egiptu

LILIANNA LIPKA

15 listopada 2019 r. uczniowie klasy pierwszej o specjalności technik informatyk i technik hotelarz wzięli udział w krakowskim Muzeum Archeologicznym w niecodziennej lekcji historii pt. „Bogowie starożytnego Egiptu”.

Odbывała się ona wśród sarkofagów, mumii oraz innych eksponatów zgromadzonych w tejże placówce. Oprócz tego uczestnicy wyjazdu obejrzeli eksponaty związane z pradziejami Małopolski oraz z historią Peru. Dla wszystkich uczniów była to pierwsza i zapewne nie ostatnia wizyta w owym muzeum. Nie brakło też spaceru po starym Krakowie, a także chwili odpoczynku.

Konkurs fotograficzny „Zaczytani”

BARBARA MAZURKIEWICZ
ADRIANNA WASIEK

W bibliotece szkolnej w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Tuchowie zorganizowano konkurs fotograficzny pod hasłem: „Zaczytani”. Jego tematem było ukazanie stanu „zaczynania” jako interesującego tematu do fotografowania. Celem konkursu było popularyzowanie czytelnictwa wśród młodzieży, rozwijanie umiejętności fotograficznych, pobudzenie wyobraźni oraz wykazanie się kreatywnością.

19 listopada 2019 r. nastąpiło uroczyste podsumowanie. Uczniowie z rąk dyrektora szkoły przyjęli nagrody i wyróżnienia. Jury przyznało 2 pierwsze miejsca: fotografiom autorstwa Wojciecha Krasa z klasy I TGB (za zamysł artystyczny, nastrojowość, magię, warsztat techniczny i sprawne operowanie światłem) oraz Aleksandry Pawłowskiej z I TGB (za oryginalne ujęcie tematu, ciekawy pomysł, kreatywność i przemyślaną prezentację hasła „Zaczytani”). Drugiego miejsca nie przyznano. 3 miejsce zajęła Amelia Soska z I TGB (za prawdziwe i wyraziste zilustrowanie stanu zaczytania, za naturalność sytuacji oraz ukazanie przyjemności czytania).

Składając gratulacje zwycięzcom i dziękując wszystkim uczestnikom za zaangażowanie, pomysłowość, wyrażanie się inwencją i wyobraźnią oraz ciekawą interpretację tematu, organizatorki życzyły motywacji do działania i rozwijania swojej pasji. Mamy nadzieję, że „zabawa z aparatem” dostarczy uczniom jeszcze nieraz wielu przyjemności, pozwoli im wyrażać siebie i rozwijać się na płaszczyźnie duchowej, emocjonalnej i estetycznej. W myśl zasady *patrząc oczami – fotografuj duszą* życzyłyśmy młodzieży, aby biorąc do ręki aparat, czuli się jak malarze, którzy stają przed sztalugą i malują jeden ze swych najwspanialszych obrazów.

CENTRUM SMAKU

Faszerowane filety drobiowe w sosie serowym

URSZULA GINTER

Mięso z drobiu jest źródłem pełnowartościowego białka, jest lekkostrawne i skrywa w sobie bogactwo witamin oraz minerałów, a ze względu na niską zawartość tłuszczu polecane jest osobom walczącym z cholesterolem albo chcącym zrzucić nadprogramowe kilogramy. Proponuję zatem wypróbowanie faszerowanych filetów drobiowych z dodatkiem szpinaku, roszponki, suszonych pomidorów w sosie serowym.

Składniki na 2 porcje:

- 1 podwójny filet z kurczaka
- 10 dkg sera żółtego
- 3-4 sztuki pomidorów suszonych
- ½ opakowania świeżego szpinaku
- 1 łyżka masła
- garść roszponki
- 1 duży śmietankowy serek topiony
- 2 łyżki oleju
- ¼ łyżeczki curry
- sól, pieprz, przyprawa do kurczaka

Sposób wykonania:

Filety wypłukać i każdy naciąć wzdłuż z jednej strony, tworząc w ten sposób kieszonkę do nadziania. Następnie oprószyć wybraną przyprawą do kurczaka, polać olejem i pozostawić na noc. Następnego dnia przygotować nadzienie do filetów. W tym celu zetrzeć ser na grubych oczkach,

pokroić pomidory w drobną kostkę oraz udusić na maśle szpinak. Do szpinaku można dodać 1 ząbek przeciśniętego przez praskę czosnku. Do startego sera dodać pomidory, przestudzony szpinak, pieprz i wymieszać. Przygotowany farsz umieścić w środku fileta i spiąć wykałaczką. Filety podsmażyć delikatnie na patelni, po czym przełożyć do głębszego naczynia, zalać wodą, doprawić solą, pieprzem, curry i dusić około 30 minut. Po tym czasie dodać do wywaru topiony serek, gotować przez 2-3 minuty i delikatnie (by nie uszkodzić mięsa) wymieszać za pomocą trzepaczki. Jeśli mamy dużo wywaru, sam serek może nie zagęścić go do wymaganej przez nas gęstości sosu. Wówczas można zagęścić go zawiesiną z mąki i wody. Ja staram się filety dusić w naczyniu dobranym wielkością do ich objętości, by ilość potrzebnego wywaru do ich pokrycia nie była zbyt duża i by do takiej porcji mięsa wystarczył 1 serek do zagęszczenia sosu. Pod koniec gotowania wrzucam do sosu pozostały szpinak i garść roszponki, i gotuję razem około minutę. Uzyskuję delikatny filet z wyrazistym farszem i aksamitnym sosem, który podaję najczęściej z pełnoziarnistym makaronem lub brązowym ryżem.

Smacznego!

WYDAWALNIA TUCHOWIE

MONIKAMIKOS

AKADEMIA KREATYWNOŚCI

Wbieżącym roku szkolnym Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Tuchowie podjęło bliską współpracę z Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie.

Współpraca ta zaowocowała udziałem naszych uczniów w projekcie „Akademia kreatywności – pomysł, potencjał, przedsiębiorca”, którego organizatorem jest Dział Transferu Wiedzy i Projektów Międzynarodowych UEK (NR PROJEKTU: POWR 03.01.00-00-T045/18-00). Jest to projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Wiedza Edukacja Rozwój. Projekt realizowany w ramach konkursu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju: Trzecia Misja Uczelni.

Projekt „Akademia kreatywności – pomysł, potencjał, przedsiębiorca” skierowany jest do uczniów szkół średnich oraz młodych przedsiębiorców lub osób, które rozwijają swoją karierę zawodową w kierunku bycia przedsiębiorcą. Celem zajęć jest przybliżenie problematyki związanej z zakładaniem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. W czasie zajęć z nauczycielami akademickimi i przedsiębiorcami słuchacze dowiadują się, jak funkcjonują innowacyjne firmy, jak się je zakłada, a potem nimi zarządza. Uczą się, jak być asertywnym w dzisiejszym świecie, jak efektywnie komunikować się w zespole, negocjować i używać mowy ciała, a poprzez praktyczne ćwiczenia i dyskusję rozwijają umiejętność kreatywnego myślenia. Każda edycja projektu składa się z 3 modułów warsztatowych.

MODUŁY WARSZTATOWE:

Przedsiębiorczość

- tworzenie biznesplanu,
- prawne i księgowe podstawy prowadzenia działalności gospodarczej,
- identyfikacja i określanie produktów/usług,
- charakterystyka klientów i weryfikacja konkurentów,
- innowacyjność a wprowadzanie zmian,
- strategia rozwoju, promocji i marketingu.

Komunikacja

- znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w codziennym życiu i w biznesie,
- współpraca w zespołach projektowych,
- rozwiązywanie konfliktów międzyludzkich,
- asertywność w kontaktach biznesowych,
- prowadzenie negocjacji,
- stres i jego wpływ na podejmowane działania.

Kreatywne myślenie

- schematy i ograniczenia w procesie kreatywnego myślenia,
- twórcze rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji,
- narzędzia wspierające generowanie pomysłów,
- prototypowanie rozwiązań i ocena pomysłów biznesowych.

ZAJĘCIA PROWADZĄ EKSPERCI:

DR ZOFIA GRÓDEK-SZOSTAK
Adiunkt w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw UEK
DR MAGDALENA WOJNAROWSKA
Adiunkt w Katedrze Technologii i Ekologii Wyrobów UEK

DR MARIUSZ SOŁTYSIK

Adiunkt w Katedrze Procesu Zarządzania UEK

DR MAREK MAKOWIEC

Adiunkt w Katedrze Zachowań Organizacyjnych UEK

ALEKSANDRA WITOSZEK

Pracownik naukowo-badawczy w Katedrze Zachowań Organizacyjnych UEK

MGR ANDRZEJ PEĆ

Trener/edukator, ekspert w firmie Didactix

Jakie są korzyści dla uczestników projektu?

Zajęcia zorganizowane są z doświadczonymi, inspirującymi dydaktykami i praktykami biznesu. Umożliwiają zdobycie wiedzy, która ułatwi współpracę w zespole, poszerzenie umiejętności komunikacji międzyludzkiej. Uczniowie nabywają umiejętności kreowania własnego wizerunku w sytuacjach formalnych i nieformalnych, poznają praktyczne metody radzenia sobie ze stresem. Rozwijają umiejętności kreatywnego myślenia, oceny pomysłów biznesowych. Otrzymują wiedzę o tym, jak działają współczesne przedsiębiorstwa i jaka jest rola pracowników w ich rozwoju. A także pozyskują wiedzę potrzebną do zakładania, prowadzenia i rozwoju innowacyjnej działalności gospodarczej.

Uczestnicy projektu będą odwiedzać UEK łącznie 9 razy i z pewnością będzie to czas zdobywania cennej wiedzy i nowych doświadczeń. Atrakcją będą także zaplanowane w najbliższej przyszłości zajęcia w firmie VALEO – Skawina i Aptiv – Kraków. Uniwersytet zadbał także o bezpieczną podróż naszej młodzieży, zapewniając im komfortowy autokar.

Zajęcia rozpoczęły się 20 września 2019 r. i zakończą się w lutym 2020 r. Zostało zaplanowanych bardzo dużo ciekawych ćwiczeń, warsztatów i aktywizujących prac zespołowych. Dodatkowo podczas zajęć wykorzystywane są materiały dydaktyczne

Wydawnictwa Naukowego PWN, które udostępnia je, wspierając cały projekt.

Projekt cieszy się ogromnym zainteresowaniem uczniów LO. Bierze w nim udział 40 uczniów z klas pierwszych i drugich. Oprócz możliwości zdobycia wiedzy, mają oni także okazję poznania obiektów uniwersyteckich, spróbowania studenckich obiadów w stołówce uczelni, a więc pocucia atmosfery studiowania w Krakowie. Być może, kiedy staną w przyszłości przed trudną decyzją wyboru studiów, to właśnie Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie stanie się ich celem.

Licealiści na Międzynarodowych Targach Książki 2019 w Krakowie

MONIKAMIKOS

Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie już za nami. Po raz 23 były okazją do spotkań z cenionymi pisarzami i zapoznania się z ofertą setek wydawnictw z kraju i zagranicy.

Z pewnością 24 października był dla pięćdziesięciu uczniów naszego liceum wyjątkowym dniem. Wybrali się oni wraz z opiekunami do Krakowa, aby zobaczyć jak obiekty EXPO Kraków na 4 jesienne dni zamieniają

się w największą księgarnię w Polsce. Na terenie targów odbywają się spotkania dedykowane branży wydawniczo-księgarskiej. Rozstrzygane są plebiscyty i konkursy literackie.

Jest to prawdziwe święto książki, gorących premier i czas na nieskrępowaną zabawę z literaturą.

Ciekawy i bogaty jest również program towarzyszący. To jedno z najważniejszych wydarzeń literackich w Polsce. Co roku targi te cieszą się ogromnym zainteresowaniem i przyciągają niezliczone tłumy zwiedzających, a udział w nich to niepowtarzalna szansa

na spotkanie i rozmowę z cenionymi twórcami z całego świata. Targi adresowane są do wszystkich, którzy kochają literaturę, każdy przecież znajdzie coś dla siebie, skoro na setkach stoisk wystawcy prezentują książki różnych gatunków. Według pierwszych szacunkowych danych targi w Krakowie odwiedziło 68 tysięcy czytelników. Na 4 dni świat się zatrzymuje i liczy się przede wszystkim literatura.

W przyszłym roku wybierzemy się do Krakowa ponownie, aby przeżyć swoją własną przygodę z książką.

W dniach od 13 do 20 października 2019 r. odbyła się międzynarodowa wymiana uczniów w ramach programu Erasmus+ współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Tym razem uczniowie szkół partnerskich z Polski, Portugalii, Hiszpanii, Włoch, Chorwacji gościli w Wielkiej Brytanii, w katolickiej szkole The Northumberland Church of England Academy Trust w Ashington. Było to kolejne spotkanie młodzieży w ramach projektu „Matematyczne szlaki Europy”. Tym razem prezentujemy relacje i wrażenia uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Tuchowie, którzy brali udział w wymianie.

Staliśmy się wielką rodziną

Uwielbiam poznawać świat, więc gdy usłyszałam o możliwości uczestniczenia w projekcie Erasmus+, nie zastanawiałam się długo. Zdecydowanie mogę stwierdzić, że wyjazd do Wielkiej Brytanii był jedną wielką przygodą. W czasie podróży do Newcastle, już w samolocie musiałam wykazać się biegłą znajomością języka angielskiego. Brytyczyk, który siedział obok mnie był najbardziej sympatycznym człowiekiem jakiego poznałam! Opowiedział mi wiele o swoim kraju, o kulturze, tradycyjnej kuchni i wyróżniającej się pogodzie. Cieszyłam się, że będę mogła na własnej skórze doświadczyć wszystkiego, o czym mówił. Pierwszy dzień minął na spędzaniu czasu w grupach międzynarodowych, bliższym poznaniu siebie nawzajem i wspólnej zabawie podczas ścianki wspinaczkowej oraz w parku linowym. Będąc w angielskiej szkole, wszyscy mieli szeroko otwarte oczy ze zdumienia. Jej ogrom, klasy z przezroczystymi ścianami, różnorodność przedmiotów, departamenty nauki, brak dzwonka na lekcje oraz mundurki u uczniów wzbudzały w nas ogromny podziw.

W kolejnych dniach zobaczyliśmy kilkukilometrowy Wał Hadriana, ogrody oraz dworek Armstronga – Cragside, odwiedziliśmy centrum życia z nowoczesnym planetarium, rozwiązywaliśmy grę miejską, której głównym celem było poszerzenie naszej wiedzy z matematyki oraz jednocześnie poznanie ciekawych zabytków. Nie kryłam radości, kiedy odwiedziliśmy zamek Alnwick – plan filmowy *Harrego Pottera*. Od razu poznałam wszystkie ujęcia z filmu, znałam każdą scenę, którą tam kręcili. Nie wierzyłam w to, co widzę i nie chciałam opuścić tego miejsca. Było po prostu magicznie! Podobne wrażenie wywarła na mnie katedra w Durham, która zachwycała swoim pięknem. Ona także służyła jako plan filmowy. Spacerowanie po szkolnych korytarzach Hogwartu, możliwość zobaczenia wszystkiego na żywo, a nie tylko w telewizji, to coś niesamowitego! Klimat był nie do opisania. Tego uczucia się nie zapomina. Po południu przyszedł czas na imprezę i wspólną zabawę przy muzyce. Takim miłym akcentem zakończyliśmy ostatni dzień wymiany. Pobyt w Wielkiej Brytanii tak szybko minął, że wszystkim było niezmiernie przykro, kiedy przyszedł czas pożegnania. Przebywając ze sobą cały tydzień, staliśmy się wielką rodziną. Nigdy nie

Pobyt uczniów tuchowskiego „Kopernika” w Wielkiej Brytanii

będę żałować mojej decyzji. Było to kolejne ciekawe doświadczenie oraz jedno ze spełnionych marzeń!

**Marta Piszczek
klasa III b**

Wspaniała przygoda

Już od samego początku Wielka Brytania dała się poznać jako zupełnie inne miejsce, począwszy od słynnego ruchu lewostronnego, a skończywszy na ciągle utrzymującej się nieco powyżej 10 C° temperaturze. W pierwszych dniach nasza grupa projektowa mogła podziwiać uroki angielskiej wsi, np. charakterystyczne kamienne domki i ogrodzenia uniemożliwiające ucieczkę niezliczonej liczbie owiec. Kolejne dni przyniosły jeszcze więcej wrażeń, między innymi podczas odwiedzenia szkoły partnerskiej w Ashington czy urokliwych zakątków Newcastle, gdzie też wykonaliśmy matematyczne zadania. Na wyjeździe mieliśmy również okazję przyjrzeć się z bliska kilku punktom, które powinny znaleźć się na liście każdego pragnącego podróży do północnej Anglii, a były to Wał Hadriana – pozostałość po Imperium Rzymskim, zamek w Alnwick, urzekający swym pięknem i bogactwem zgromadzonych w nim dóbr, monumentalna katedra w Durham, czy też znajdujące się w Newcastle Life Science Centre, w którym to mieliśmy okazję zdobyć dużo wiedzy na temat kosmosu oraz rozwiązywać zagadki matematyczne. Każdy dzień kończył się w hostelu Broomley Grange, gdzie mieliśmy okazję spędzić miło czas przy ciepłej angielskiej herbatce, czy też podczas korzystania ze znajdującego się tam parku linowego, w którym toczyły się ciężkie zmagania z różnorakimi zadaniami podczas drugiego dnia wymiany. Najważniejszą częścią wyjazdu poza zwiedzaniem pełnej zagadek i cudownych widoków Northumberland były spotkania z młodzieżą z innych szkół biorących udział w projekcie Erasmus+ „Maths routes around Europe”. Myślę, że dni, które spędziłem w Wielkiej Brytanii jak i osoby, które tam spotkałem, pozostaną na długo w mojej pamięci. Uważam, że udział w projekcie był świetnym doświadczeniem zarówno pod względem sprawdzenia swoich umiejętności językowych, jak i poznania od podszewki

kultur osób, które miałem okazję poznać podczas wymiany. Jeżeli los stawia przed nami takie możliwości, należy bez wahania z nich skorzystać, gdyż pozwalają one przeżyć wspaniałą przygodę i pozostawiają w naszych sercach wiele ciepłych wspomnień.

**Wojciech Mazurkiewicz
klasa III b**

Trafny wybór

Po ogłoszeniu „castingu” na udział w Erasmusie zgłosiłam się bez wahania. Od razu zdecydowałam, że chcę wziąć udział w wymianie z Anglią. Przed wyjazdem byłam niepewna, czy podjęłam dobrą decyzję i czy będę się tam dobrze bawić. Zaraz po powrocie do Polski stwierdziłam, że nie było się czego bać. Ludzie, którzy brali udział w tej wymianie, byli pogodni i mili. Mimo różnic kulturowych i językowych nie było żadnych problemów z nawiązaniem przyjaźni. Zwiedziliśmy również wiele fantastycznych miejsc, m.in. zamek w Alnwick, gdzie kręcono sceny do filmów o Harrym Potterze czy w Life Science Centre, gdzie mieliśmy okazję sprawdzić się w różnych konkurencjach matematycznych. Ośrodek, w którym nocowaliśmy, również zapewnił nam wiele rozrywek, na przykład tor przeszkód, czy ściankę wspinaczkową. Wyjazd ten dał nam też możliwość spróbowania tradycyjnych, angielskich dań. Niestety, tydzień minął bardzo szybko. Ostatni dzień był bardzo emocjonujący – pożegnaniu towarzyszył płacz wielu uczestników wymiany. Już nie mogę się doczekać, aż znów spotkam się z tymi osobami, lecz tym razem w Polsce.

**Agnieszka Tragarz
klasa III a**

Integracja międzykulturowa

Od zawsze uwielbiałem kulturę Wielkiej Brytanii, więc gdy tylko na horyzoncie pojawiła się okazja do odwiedzenia tego niezwykłego kraju oraz poznania moich rówieśników z pięciu innych krajów, nie wahałem się ani chwili.

Wizyta w Ashington była bardzo ciekawym przeżyciem zarówno dzięki wspaniałym ludziom, jakich miałem okazję tam poznać, jak i ciekawych wycieczek, a tych było całkiem sporo.

Mieliśmy okazję odwiedzić m.in.: dwa plany filmowe *Harrego Pottera* (zamek w Alnwick oraz katedrę w Durham), wiktoriański dworek barona Armstronga w Cragside, czy pamiętający czasy panowania Imperium Rzymskiego Wał Hadriana.

Program Erasmus plus to jednak nie tylko wycieczki, głównym celem była integracja między młodzieżą z różnych krajów, która była czystą przyjemnością. Projekt, którego częścią była wymiana nosi nazwę „Matematyczne szlaki po Europie”, więc naturalnie elementem naszego pobytu było rozwiązywanie zadań i łamigłówek matematycznych zarówno w terenie, jak i w Life Science Centre (można powiedzieć, że jest to brytyjski odpowiednik Centrum Nauki Kopernik).

Wymiana zorganizowana do Wielkiej Brytanii, w mojej opinii, zapewniała najlepszy poziom integracji ze wszystkich dotychczasowych, ponieważ młodzież ze wszystkich krajów nie tylko spędzała ciekawe dni, ale również nocowała w jednym miejscu, co dawało możliwość długich rozmów oraz wieczornych imprez.

Niestety szybko nadszedł czas pożegnania z nowymi znajomymi i powrotu do Polski. Podróż do Wielkiej Brytanii uważam za jedną z najlepszych przygód w moim życiu. Miałem okazję poznać wspaniałych ludzi, spróbować tradycyjnych angielskich potraw i zapoznać się z kulturą Zjednoczonego Królestwa. Na pewno zawsze będę miło wspominał ten wyjazd.

**Filip Szczepanik
klasa III a**

Niesamowite doświadczenie

Jeśli miałbym krótko podsumować wyjazd, w którym brałem udział – niesamowite doświadczenie. Deszczowe Broomley zawsze będzie budzić we mnie pewnego rodzaju nostalgię. Dzięki temu, że wszyscy uczestnicy wymiany mieszkali w jednym ośrodku, spędzaliśmy ze sobą czas praktycznie 24 godziny na dobę. O wysypianiu się nie było mowy, każdy chciał ze sobą spędzić jak najwięcej czasu. Poznałem wielu niesamowitych ludzi, z którymi przeżyłem chwile, które zawsze będą wywoływały same miłe wspomnienia. Wszystko to działo się w urokliwej angielskiej otocze, którą było nam

dane podziwiać podczas wycieczek zaplanowanych przez organizatorów.

Już pierwszego dnia każdy miał szansę się wykazać. Pomaganie sobie nawzajem podczas przeprawy przez tor przeszkód było zaczątkiem dobrego kontaktu i relacji między nami. Odwiedziliśmy park linowy oraz ściankę wspinaczkową – zabawa na orientację w terenie wymagała od nas nie lada spostrzegawczości. Podczas pobytu odwiedziliśmy również szkołę Duke's School w Ashington, która wywarła na mnie wielkie wrażenie. Sam jej ogrom wzbudził we mnie podziw, widok jak z filmu. Uczestniczyliśmy w zajęciach, dzięki którym mogliśmy poszerzyć naszą wiedzę o państwach, które biorą udział w projekcie, oraz rozwiązywać zadania matematyczne. Zwiedziliśmy również matematyczny szlak w centrum miasta. Zapierającym dech w piersiach okazał się Wał Hadriana, o którym mieliśmy okazję szerzej się dowiedzieć. Zobaczyliśmy dworek Armstronga – Cragside, razem z otaczającą go niesamowitą przyrodą. Podczas kolejnych dni pobytu mieliśmy okazję zwiedzić piękne Newcastle, gdzie dzięki dopisującej pogodzie zrobiliśmy mnóstwo cudownych zdjęć. Było to dosyć nietypowe zwiedzanie, ponieważ abstrahując od podziwiania zjawiskowej architektury Anglii, cały czas żyliśmy matematyką, szukając odpowiedzi do zadań, które były ukryte w budynkach i przyrodzie. Mimo że ubrani w zimowe kurtki, ale mamy zaliczoną również plażę. Odwiedziliśmy planetarium i centrum życia, gdzie braliśmy udział w ciekawych eksperymentach. Oglądaliśmy również wystawę o tematyce matematyczno-fizycznej. Ciekawym przeżyciem było zwiedzenie zamku Alnwick oraz katedry w Durham. Mogliśmy poczuć się jak na planie filmowym *Harrego Pottera*, w tych lokalizacjach kręcony był właśnie ten film. Jako zwieńczenie wyjazdu w szkole odbyła się mała zabawa, gdzie wraz z resztą polskiej ekipy mieliśmy okazję nauczyć uczestników wymiany, jak tańczyć belgijską.

Tydzień minął zdecydowanie za szybko. Pożegnanie nie należało do najprzyjemniejszych momentów tej wymiany, wszyscy bardzo się ze sobą żyli. Jestem pewien, że każdy uczestnik wymiany oddałby wszystko, żeby to powtórzyć i jeszcze raz całą grupą spędzić wspólnie czas.

**Hubert Świdorski
klasa II a**

SZKOŁA PODSTAWOWA TUCHÓW

XXI Złot Niepodległościowy „Łowczówek 2019”

*Kto mi powiada, że moja ojczyzna:
Pola, zieloność, okopy,
Chaty i kwiaty, i siola – niech wyzna,
Że – to jej stopy.
/Cyprian K. Norwid
Moja ojczyzna/*

MARTAMAZURKIEWICZ

Mimo deszczu i chłodu w niedzielę 10 listopada 2019 roku uczniowie Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tuchowie wraz z dyrektorem Józefem Wzorkiem, nauczycielami: Renatą Gąsior, Bernadeta Baran oraz Martą Mazurkiewicz wzięli udział w Powiatowych Obchodach Święta Niepodległości w Łowczówku.

Tegoroczny XXI Złot Niepodległościowy powiązany był ze 105. rocznicą bitwy pod Łowczówkiem. Uroczy-

stość rozpoczęła się wprowadzeniem na cmentarz Kompanii Honorowej 6. Brygady Powietrznodesantowej im. Generała Władysława Sosabowskiego w Krakowie oraz pocztów sztandarowych. Uroczystej mszy świętej w intencji Ojczyzny, poległych i zmarłych legionistów przewodniczył biskup tarnowski Andrzej Jeż. Po zakończonej eucharystii ksiądz biskup dokonał poświęcenia odnowionego cmentarza.

Ceremonię oficjalną rozpoczęto odegraniem *Mazurka Dąbrowskiego*, po którym uczestnicy wysłuchali okolicznościowych przemówień. Kolejnym punktem programu był Apel Pamięci z salwą honorową oraz złożeniem wieńców i wiązanek kwiatów przy kaplicy. Uroczystość zakończył piknik historyczny, w ramach którego, jak co roku, odbyło się wspólne śpiewanie pieśni legionowych, a każdy uczestnik mógł spróbować żołnierskiej grochówki.

XXI Złot Niepodległościowy był pięknym świętem pamięci o tych, którzy walczyli o naszą wolność i nie

bali się zapłacić za nią najwyższej ceny. Niech ta pamięć nie gaśnie i żyje w nas na co dzień.

W niedzielę 10 listopada 2019 r. odbył się XXI Niepodległościowy Złot w Łowczówku na cmentarzu poległych legionistów. Pomimo padającego deszczu i panującej mgły udałam się wraz z rodzicami i bratem na tę uroczystość. Najpierw uczestniczyłam w uroczystej mszy św. pod przewodnictwem biskupa Andrzeja Jeża. W wygłoszonej homilii podkreślił odwagę i bohaterstwo poległych żołnierzy. Mimo że byli oni bardzo młodzi, to nie wahali się. Zostawili swoje rodziny, domy, aby walczyć za wolność własnego kraju. Na zakończenie eucharystii bp ordynariusz poświęcił odnowiony cmentarz.

Następnie rozpoczęto oficjalną część uroczystości odśpiewaniem *Mazurka Dąbrowskiego* i licznymi przemówieniami przybyłych gości. Kolejnym punktem był Apel Poległych zakończony salwą honorową. Liczne delegacje złożyły wieńce i kwiaty.

Co roku jeżdżę na tę uroczystość z moją rodziną. Dzięki uczestnictwu w takich wydarzeniach możemy uczcić tych, którzy zginęli w obronie Ojczyzny.

Symboliczną wiązaną kwiatów i zapalonym zniczem na mogile podziękowaliśmy legionistom za ich poświęcenie, odwagę i za to, że dziś żyjemy w wolnej Polsce.

„Cześć i Chwała Bohaterom”

**Zuzanna Salamon
klasa VII a**

Mówcie, komu czego braknie..., czyli Mickiewiczowskie *Dziady* w rytmie rapu

ANNA SZEŁĄG

29 października 2019 r. uczniowie klas VII obejrżeli inscenizację *Dziadów cz. II* w wykonaniu Teatru Współczesnego w Krakowie.

Dramat ten, odwołując się do konwencji horroru, przekazuje głęboko humanistyczne treści – daje odpowiedź na pytania: Jak żyć? Co znaczy być człowiekiem? Los duchów, pokutujących za grzechy, uświadamia, że pełne człowieczeństwo, a zarazem zbawienie, osiąga ten, kto zazna cierpienia, potrafi kochać i jest dobry dla innych, żyje dla nich, okazuje im pomoc. Wszystkie te prawdy wybrzmiały w przedstawieniu, ale...

Spektakl, jak wszystkie adaptacje klasyki skierowane do młodzieży, wyszedł naprzeciw oczekiwaniom widzów, uwspółcześniając formę przekazu. Temu służyło wykorzystanie teatru cieni w scenie walki Widma złego pana z drapieżnymi ptakami (co robiło mocne wrażenie) czy rapowanie przez aktorów kwestii chóru: „Mówcie, komu czego braknie,/ Kto z was pragnie, kto z was łaknie” (można być pewnym, że uczniowie na pewno te słowa zapamiętali). Kolejnym mrugnięciem okiem do młodego widza była też scena,

w której Dziewczyna (dziewiętnastoletka) koniecznie chce się odmłodzić choćby o rok i z trudem przychodzi jej wyznać, ile naprawdę ma lat (ten wszechobecny kult młodości). Pewne rozwiązania inscenizacyjne zostały wymuszone przez fakt, że w przedstawieniu wzięło udział tylko czworo aktorów, co niekoniecznie miało pozytywny wydźwięk, bo pomniejszona została rola Guślarza, który w dramacie Mickiewicza nie schodzi ze sceny, pełniąc funkcję pośrednika między światem żywych a duchami. Tymczasem w oglądanym przedstawieniu dostojny kapłan z literackiego pierwowzoru znikł, zostawiając zdarzenia swemu biegowi.

Świetnie natomiast odmalowana została mroczność obrzędu i atmosfera grozy – temu służyły zarówno wystrój sceny, operowanie światłem, muzyka, jak i gra aktorów, w tym sposób interpretowania przez nich tekstu.

Myślę, że przedstawienie przybliżyło uczniom świat ludowej egzotyki, z której Mickiewicz czerpał pełnymi garściami, i że poza elementami znanymi im z horrorów bez trudu dostrzegli moralne wartości dramatu. Zrozumieniu przekazu sprzyjała też bliskość Święta Zmarłych i Zadzuszek – dni, kiedy nasze myśli w naturalny sposób kierujemy ku zmarłym, kiedy bardziej jesteśmy skłonni do refleksji i zadumy nad życiem.

Moniuszko. Polskość jak z nut 4a i b z wizytą w Kąsnej

KATARZYNA KRUPA

JUSTYNA JAWORSKA-LIPKA

7 listopada w sali koncertowej Centrum Paderewskiego w Kąsnej Dolnej koło teatralne działające przy ZSOiZ w Gromniku wystawiło czterokrotnie sztukę pt. *Moniuszko. Polskość jak z nut* dla blisko 1500 widzów. Spektakl przygotowano w ramach Festiwalu Viva Polonia! Ku pokrzepieniu serc.

Nasi uczniowie mieli przyjemność obejrzeć doskonałe przedstawienie, prawdziwą lekcję historii oraz lekcję biografii Stanisława Moniuszki.

Głównym bohaterem przedstawienia był oczywiście Stanisław Moniuszko, którego 200. rocznicę urodzin obchodzimy właśnie w tym roku. Spektakl składał się z czterech aktów, które dotyczyły różnych aspektów życia kompozytora, m.in.: narodzin artysty, jego wychowania w duchu polskości, zamiłowania do tradycji i kultury ludowej, tworzenia *Śpiwnika domowego*, trudnego procesu tworzenia oper m.in. *Halki* czy *Strasznego dworu*. Spektakl miał na celu pokazanie, jak wielką osobowością artystyczną był Stanisław Moniuszko, osobowością, która nadała kształt polskiej operze, muzycznym poetą dźwięku, a przede wszystkim patriotą, który zawsze „miał w miłości kraj ojczysty”.

Po występie grupy teatralnej odbył się konkurs, w którym bardzo chętnie brali udział widzowie. Sprawdzał on wiedzę na temat faktów z życia Stanisława Moniuszki zaprezentowanych w sztuce.

Po uczcie dla ducha Justyna Jaworska-Lipka oprowadziła nas po Centrum Paderewskiego w Kąsnej Dolnej, pokazując bardzo ciekawe eksponaty i opowiadając o nich wspaniałe historie.

PAMIĘTAMY O NASZYCH PRZODKACH

JUSTYNA JAWORSKA-LIPKA
KATARZYNA KRUPA

Jak co roku w październiku uczniowie klas ósmych Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Tuchowie sprzątali cmentarze wojenne oraz parafialny cmentarz w Tuchowie.

18 października 2019 r. w pracach porządkowych pomagali członkowie Towarzystwa Miłośników Tuchowa, a 25 października 2019 r. do prac przyłączyli się uczniowie Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Tuchowie.

Chcemy kontynuować tę tradycję w kolejnych latach, aby młodzi ludzie pamiętali o swoich przodkach, dzięki którym żyjemy w wolnej Polsce.

Dziękujemy wszystkim wolontariuszom.

SZKOŁA PODSTAWOWA LUBASZOWA

*Tam, gdzie my jesteśmy,
tam jest wolny kraj...*

JAN DUSZA

Wczesny listopadowy zmierzch. Ośmy dzień tego niezwykłego w naszej historii miesiąca.

W Lubaszowej już przed godz. 17.00 jest prawie zupełnie ciemno, ale dzisiaj ruch na drodze głównej nie zamiera. Zewsząd widać i słychać, jak rodziny z dziećmi i młodzieżą podążają w kierunku szkoły podstawowej. Idą od Zamku i od Zabiela, idą lub jadą od Willi i od Zagacia, przybywają z centrum i z okolicznych wiosek, i przysiółków. Czyżby dzisiaj w szkole była jakaś dodatkowa wywiadówka?

A może to kolejne zebranie wiejskie? Chyba nie, bo przecież uczniowie tak licznie na takie spotkania nie chodzą. Cóż więc mogło w szary, jesienny wieczór zachęcić tylu ludzi, aby wyszli z ciepłych i przytulnych domów?

To już jest miejscowa tradycja. Od czterech lat w naszej szkole odbywają się wieczornice patriotyczne, w których aktywnie uczestniczy lokalna społeczność. W ubiegłym roku nie wszyscy zmieścili się do sali gimnastycznej. Tym razem swoją obecnością zaszczylili nas: radny naszej miejscowości – Piotr Kwaśny, sołtys Lubaszowej – Maria Wiśniowska, liczna reprezentacja klasztoru z nowicjuszkami i księdzem Stanisławem Janigą na czele, prezes OSP – Andrzej Lisak, delegaci Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego w Tuchowie, członkowie zarządu klubu rowerowego, Aktywni Lubaszowianie, rodzice, uczniowie i nauczyciele.

Uroczystość rozpoczęła dyrektorka – Barbara Dusza, serdecznie witając wszystkich gości. Po chwili na salę wkroczył poczet sztandarowy i nastąpił najważniejszy moment – odśpiewanie hymnu narodowego! Kolejnym punktem programu był wzruszający występ dzieci z przedszkółki Batalionik, które słowem

i pieśnią pięknie wyraziły ważne treści patriotyczne. Być może jeszcze nie do końca zdają sobie sprawę z trudnych i zawiłych losów naszej Ojczyzny, ale wychowanie obywatelskie trzeba na pewno zaczynać od najmłodszych lat. Wprawdzie nie zalecamy rodzicom śpiewania *Roty* dwuletnim bobaskom, ale do energicznej zabawy świetnie nadaje się na przykład *Siekiera, motyka...*, a do łagodnego usypiania murmurando na melodię *Wojenko, wojenko*.

Po zakończeniu programu artystycznego wszyscy udali się na chwilę przerwy, aby przy kawie, herbacie i pysznych ciasteczkach omówić najnowsze wieści z najbliższych okolic. Po tej ożywczej wymianie informacji udaliśmy się z powrotem na salę gimnastyczną, gdzie wszyscy z zapalonymi świecami do chóru, który spontanicznie i z ogromnym zapalem wyśpiewał kilkanaście pieśni patriotycznych.

Trawestując nieco fragment pieśni Jana Kochanowskiego, można by powtórzyć za ojcem literatury polskiej: *Serce roście, patrząc na te czasy...* Wydaje się bowiem, że powoli zaczyna się odradzać poczucie wspólnoty i dumy narodowej. Dobrze nam razem pośpiewać, cenimy to, co zrobiły dla nas poprzednie pokolenia i chcemy sami pracować dla dobra naszej Ojczyzny. Już 500 lat temu mistrz Jan z Czarnolasu napisał te znamienne słowa, szczególnie aktualne także dzisiaj: *Służmy pocziwiej sławie, a jako kto może, Niech ku pożytku dobra spólnego pomoże*.

SZKOŁA PODSTAWOWA MESZNA OPACKA

Narodowe Święto Niepodległości

*Niepodległość – trudne słowo.
Może ono znaczyć coś ważnego
w naszym życiu?*

ANNATOTOŚ

Podczas uroczystych obchodów 101. rocznicy odzyskania niepodległości uczniowie, nauczyciele oraz dyrektorka Publicznej Szkoły Podstawowej w Mesznej Opackiej uczestniczyli w akademii, podczas której każdy mógł w zadumie i skupieniu zastanowić się nad odpowiedzią na pytanie: **czym dla mnie jest niepodległość?**

Każdy człowiek powinien zagłębić się w historię naszego państwa, aby zdać sobie sprawę, jak szalenie ważną wartością w życiu wielu ludzi był patriotyzm. To dzięki ich determinacji, sile, wielu wyrzeczeniom i ogromnej odwadze Polacy są narodem niepodległym.

W dzisiejszych czasach często zapominamy o prawdziwych wartościach, którymi powinien kierować się człowiek. Dlatego też podczas naszej szkolnej uroczystości uczniowie pytali „Polskę”, czy pomoże im zmienić ówczesny świat. Zwrócono uwagę na zmianę kryteriów wychowania

młodzieży, która pochłonięta jest przez świat wirtualny, zastanawialiśmy się również nad kwestią braku wzajemnego szacunku między ludźmi. Czy o taką niepodległość walczyli nasi przodkowie? Każdy z nas musi sam odpowiedzieć sobie na to pytanie.

Podczas szkolnych uroczystości odśpiewaliśmy cztery strofy *Mazurka Dąbrowskiego*, o godz. 11.11, włączając się w ten sposób w akcję „Szkoła do hymnu”. Serdecznie zapraszamy do obejrzenia galerii zdjęć, która znajduje się na stronie internetowej szkoły: www.mesznaspa.pl oraz oglądnięcia filmików na profilu szkoły na Facebooku.

Jesteśmy już starszakami

*Rzecz to wielka niesłychanie,
Gdy starszakiem się zostanie...*

ANETAROPSKA

Wkońcu nadszedł ten długo oczekiwany dzień.

Pasowanie na starszaka to ważne wydarzenie w życiu naszego przedszkola, które budzi wiele emocji wśród dzieci i rodziców. Wszystkim towarzyszyła mobilizująca trema i niecier-

pliwość. Zanim jednak przystąpiliśmy do pasowania, starszaków czekało zadanie, bowiem egzamin to istotny element pasowania. Tym razem dzieci przygotowały przedstawienie teatralne pt. *Pomocnicy Pani Jesieni*. Występ przed szerszą publicznością był nie lada wyzwaniem, ale wszyscy poradzi sobie znakomicie i uroczystość dołączyli do grona starszaków.

Radosną uroczystość zakończył przygotowany przez rodziców słodki poczęstunek dla uczestników pasowania.

SZKOŁA PODSTAWOWA PIOTRKOWICE Dla Niepodległej

BARBARA POLEK
MAŁGORZATA
MAJSTERKIEWICZ

Święto Odzyskania Niepodległości to dla Polaków ważny dzień: to symbol miłości do Ojczyzny, walki o wolność, symbol wiary i zwycięstwa.

Także i w naszej szkole na stałe wpisało się w kalendarz uroczyste świętowanie tego wielkiego wydarzenia.

W tym roku obchody 101. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości świętowaliśmy 8 listopada podczas uroczystej akademii. Rozpoczęła się ona występem w wykonaniu uczennic klas V, VI, VII, które w interesującej choreografii do dźwięków podniosłej muzyki Chopina wykonały chwytający za serce taniec z biało-czerwonymi wstęgami, układając je w biało-czerwone flagi narodowe. Następnie został wprowadzony sztandar i wszyscy uczniowie i nauczyciele odśpiewali hymn państwowy. Po odśpiewaniu hymnu uczniowie klas IV i VIII zaprezentowali wzruszający, oglądany z wielkim zainteresowaniem i skupieniem, spektakl pt. *Kocham Cię, Polsko!* Uczniowie w ciekawy sposób przedstawili tragiczne losy naszej Ojczyzny, trudną, bolesną drogę, jaką Polacy przeszli od utraty niepodległości w 1795 r. aż do jej odzyskania w 1918 r.

W czasie występu w ciekawej żywej scenografii przypomniano, iż godło, flaga i hymn są najpiękniejszymi symbolami naszej polskiej dumy i tożsamości.

Występ aktorów publiczność nagrodziła gromkimi brawami, ponieważ swoją postawą i zaangażowaniem

waniem sprawili, że akademia była wyjątkowa i niepowtarzalna.

Na zakończenie dyrektor podziękowała wykonawcom, podkreślając, że musimy kultywować pamięć o przodkach, którzy wywalczyli nam wolną Polskę, często oddając swoje życie. Szacunek dla tych wielkich, często bezimiennych bohaterów to nasz moralny i zbiorowy obowiązek.

Biało-czerwona dekoracja sali gimnastycznej, w której odbyła się akademia, odświętne stroje, kotyliony na piersiach i śpiewane przez całą społeczność szkolną patriotyczne i legionowe pieśni sprawiły, że było dostojnie i po prostu pięknie.

O godzinie 11:11 jeszcze raz wspólnie odśpiewaliśmy wszystkie cztery zwrotki *Mazurka Dąbrowskiego*, włączając się w ten sposób do akcji „Szkola do hymnu”.

Dziękujemy za wysłuchanie wstęgu pani Marii Kusiak oraz panu Markowi Prokopowi za wykonanie uchwytów do nich.

W niedzielę 10 listopada br. odbył się XXI Złoty Złot Niepodległościowy „Łowczówek 2019”

w 105. rocznicę bitwy Legionów Polskich pod Łowczówkiem.

*I zostaną w mej myśli, –
i w drodze żywota/
Jak kompas pokażą mi,
powiodą, gdzie cnota;
Jeśli zapomnę o nich, Ty,
Boże na niebie,
Zapomnij o mnie!*

/Adam Mickiewicz
Dziady cz. III/

11 listopada to dla Polaków data niezwykle ważna, gdyż upamiętnia odzyskanie niepodległości po 123 latach niewoli. To symbol wyzwolenia, o które bohatersko i krwawo walczyło kilka pokoleń naszych rodaków. Dlatego 11 listopada 2019 r. uczniowie Szkoły Podstawowej im. ks. Prałata Władysława Gibały w Piotrkowicach wzięli udział w wydarzeniach związanych z obchodami Narodowego Święta Niepodległości w Tuchowie.

O godzinie 10.15 dołączyliśmy do zebranych na rynku pocztów sztandarowych i w asyście Sanktuaryjnej Orkiestry Dętej wyruszyliśmy do kościoła parafialnego pw. św. Jakuba St. Ap. na mszę świętą w intencji Ojczyzny. Po mszy wróciliśmy na tuchowski rynek, gdzie o godzinie 12.00 wspólnie odśpiewaliśmy *Mazurka Dąbrowskiego*, uczestnicząc w akcji „Niepodległa do Hymnu” i wysłuchaliśmy występu Sanktuaryjnej Orkiestry Dętej.

Następnie przemaszerowaliśmy do Domu Kultury, gdzie odbył się koncert niepodległościowy w wykonaniu Parafialnej Orkiestry Dętej z Siedlisk.

O godz. 16.00 została odprawiona msza św. przez ks. Mariusza Urbańskiego w intencji Ojczyzny od Koła Gospodyń Wiejskich „AleBabki” i Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Piotrkowicach. Po mszy mieszkańcy udali się z pieśnią patriotyczną na ustach na plac przy remizie, gdzie już płonęło ognisko przygotowane przez Piotra Polka.

Zebranych patriotów przywitały Barbara Polec i Małgorzata Oleksowicz i wydały komendę do odśpiewania hymnu państwowego.

Następnie rozpoczął się koncert dla Niepodległej. Muzyka i śpiew roznosiły się daleko i wysoko. Radosny i podniosły nastrój udzielił się wszystkim. Panie z koła gospodyń przygotowały tradycyjny polski żurek, którym częstowały gości. Zaś dzieci piekły kiełbaski na patyku zakupione przez panie z Rady Rodziców: Jagodę Kitę i Agnieszkę Adamus.

Piękną uroczystość uświetniło wielu gości: radny Jacek Tyrka, sołtys Kazimierz Solak, prezes straży Dawid Siwek, ks. Mariusz Urbański, harcerze z Agnieszką Bandyk i Anną Baranowską, strażacy.

Akcja „Piotrkowice dla Niepodległej” wszystkim bardzo się spodobała i już jesteśmy umówieni za rok.

RENATA MACZKO

Międzynarodowy Miesiąc Bibliotek Szkolnych w naszej szkole to czas, kiedy staram się pokazać „pełne oblicze” biblioteki poprzez realizację ciekawych zadań.

Drzwi biblioteki stały otworem dla małych i dużych czytelników. Działania, które podjęłam, realizowane były przez cały miesiąc w kilku etapach. Pierwsze zadanie miało na celu zapoznanie z literaturą czytana przez naszych kolegów i koleżanki. Uczniowie przynieśli do szkoły swoje ulubione książki i nakłaniali do ich przeczytania. To zadanie realizowane było w klasach młodszych.

Następnie uczniowie uczestniczyli w warsztatach, podczas których wykonywali zakładkę do książki. Pomocy przy realizacji tego zadania udzieliła Beata Czuba, która wykonała zakładki z klasami starszymi na lekcjach plastyki. Wybrałam również trzy najlepiej czytające klasy w szkole i wzorowych czytelników października. Wśród wyróżnionych

mianem „WZOROWY CZYTELNIK MIESIĄCA PAŹDZIERNIKA” znaleźli się następujący uczniowie: Julia Kulig, Agnieszka Pszczonka, Dominik Więcek, Alicja Jabłońska, Ola Kajmowicz, Karolina Solak, Diego Kita, Milena Stefańska.

Wszyscy wyróżnieni uczniowie przeczytali ponad 20 książek na osobę w miesiącu.

W rankingu najlepiej czytających klas zwyciężyli uczniowie klasy pierwszej – 68 książek, średnia klasy 9,7%, drugie miejsce zajęła klasa 3 – 36 książek, średnia na ucznia 7,2%, a miejsce trzecie zajęli najmłodsi – przedszkolaki. Łącznie wypożyczyli w październiku 138 książek, a średnia na osobę wyniosła 6,9%.

Podczas podsumowania paździenikowych konkursów zaprezentowano uczniom książki pozyskane z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Szkoła zyskała 218 nowych pozycji książkowych, głównie dla uczniów klas starszych o łącznej

wartości 3100 zł. Wśród nich znalazły się książki przygodowe, lektury, pozycje literatury fantastycznej, młodzieżowej, ale również bajeczki dla najmłodszych.

Od września najmłodsi uczniowie naszej szkoły uczestniczyli w programie czytelnictwa „Szkolne Przygody z Gangiem Słodziaków”, który ma inspirować dzieci do codziennego czytania i obudzić w nich odpowiedzialność za środowisko naturalne. Do wszystkich szkół podstawowych dotarły bezpłatne zestawy książek *Gang Słodziaków. Przyjaciele mogą wiele, czyli magia z leśnej polany* oraz pakiety materiałów informacyjnych i motywacyjnych, które zachęciły uczniów do codziennego czytania. Dzieci, wspólnie z rodzicami, czytały dowolne teksty przez 21 dni, po minimum 15 minut dziennie. Po oddaniu kart wypełnionych podpisanymi rodziców odbyło się losowanie nagród – maskotek słodziaków. W tym roku materiały

dydaktyczne wzbogacone były o wątki dotyczące edukacji ekologicznej, co

niewątpliwie pozwoli rozwijać świadomość ekologiczną uczniów.

Październik miesiącem biblioteki

Uczniowie z Piotrkowic podbijają gminę Tuchów!

uczestniczką i znalazła się na bardzo wysokim 3 miejscu. Bardzo dobrze spisali się również bracia Bandykowie. Jakub Bandyk w swojej kategorii zajął 4 miejsce, co dało mu awans do półfinałów powiatowych, natomiast młodszy z braci, Miłosz w swojej kategorii zajął 5 miejsce. Dziewczeta po raz drugi w tym roku szkolnym (piłka nożna halowa, tenis stołowy) zdobyły Mistrzostwo Gminy Tuchów.

Gratulujemy!

ŁUKASZ BARTKOWSKI

12 listopada 2019 r. w Tuchowie odbyły się Mistrzostwa Gminy Tuchów dla Szkół Podstawowych w Tenisie Stołowym dziewcząt i chłopców.

Odbywała się zarówno rywalizacja drużynowa, jak i indywidualna w dwóch kategoriach: dzieci

i młodzież. Piotrkowice wystąpiły we wszystkich wyżej wymienionych kategoriach. Wszyscy uczniowie zaprezentowali się z bardzo dobrej strony, a największy sukces należał do dziewcząt występujących w kategorii dzieci. Siostry Justyna i Martyna Prokop indywidualnie zajęły kolejno pierwsze miejsce i trzecie miejsce, co w rywalizacji drużynowej dało im Mistrzostwo Gminy Tuchów! Na szczególne wyróżnienie zasłużyła Martyna, która była najmłodszą

Kategoria dzieci – dziewczęta:

1 miejsce – Justyna Prokop
3 miejsce – Martyna Prokop

Kategoria młodzież – dziewczęta:

9 miejsce – Gabriela Michałek

9 miejsce – Natalia Cichy

Kategoria dzieci – chłopcy:

5 miejsce – Miłosz Bandyk

17 miejsce – Aleksander Broda

17 miejsce – Krystian Stefański

Kategoria młodzież – chłopcy:

4 miejsce – Jakub Bandyk

9 miejsce – Mateusz Prokop

Spotkanie po latach, bo takie ono było...

16 listopada 2019 r. my, uczniowie rocznika 1960 i 1961 ówczesnej Szkoły Podstawowej w Karwodrzy spotkaliśmy się po ponad 40 latach na wyjątkowej lekcji.

Na chwilę cofnęliśmy się do starej szkolnej ławki, klasy i nastroju...

Dziś wyglądamy niby tak samo, tylko skrzypimy trochę gorzej. Należałoby jeszcze dodać, że to nie my się starzejemy, to czas kradnie nam urodę...

Wrażenia i opinie po spotkaniu są bardzo pozytywne. Uczniowie twierdzą, że ubyłoby im przynajmniej po 10 lat.

Do zobaczenia znowu... postanowiliśmy zrobić powtórkę dla nieobecnych, w zapisie mamy jeszcze wiele niespodzianek!

Do zobaczenia i namawiamy kolejne roczniki do spotkań klasowych... warto, a może i trzeba!

„Byśmy częściej razem byli, tak na co dzień nie od chwili”.

Serdeczne podziękowanie kierujemy do naszych nauczycieli, że jeszcze jedną lekcję z nami spędzić chcieli.

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Karwodrzy (rocznik 1960 i 1961)

Spotkanie rozpoczęliśmy u Matki Bożej Tuchowskiej. Ciąg dalszy nastąpił w Domu Strażaka w Karwodrzy. Oprócz uczniów na tę wyjątkową lekcję przybyli nasi nauczyciele: Genowefa Szelaąg, Stanisław Jaworski, Ewa Świdarska-Kisielewicz wychowawczyni rocznika 1960 oraz Kazimiera Dudek. Stan zdrowia nie pozwolił przybyć na nasze spotkanie Marii Pinderze, Zofii Kras – wychowawczyni rocznika 1961 oraz Kazimierze Kałużnej – życzymy powrotu do zdrowia.

Byli z nami również ojcowie katecheci. Nasz katecheta o. Jan Rzepiela oraz obecny katecheta w szkole podstawowej w Karwodrzy – o. Paweł Zyskowski.

Spotkaniu temu towarzyszyły radość, wzruszenie, niespodzianki.

wego Święta Niepodległości (kościół parafialny pw. św. Jakuba St. Ap., tuchowski rynek).

Podsumowaniem projektu był „Dzień Niepodległości” w szkole – 12.11.2019 r., podczas którego odbyły się konkursy, gry dydaktyczne, śpiewanie pieśni patriotycznych, projekcje filmów edukacyjnych, ognisko szkolne oraz wycieczka pod pomnik bohaterskiej rodziny Solarzy, ze złożeniem kwiatów, zapaleniem zniczy.

Wyżej wymienione działania nie byłyby możliwe bez ogromnego zaangażowania całej społeczności szkolnej: uczniów, nauczycieli i rodziców, za co składam serdeczne podziękowania.

**Ewa Sawicka
Dyrektor SP w Karwodrzy**

SZKOŁA PODSTAWOWA KARWODRZA

„Dla Niepodległej – 2019”

W Szkole Podstawowej im. o. Władysława Witkowskiego Redemptorysty w Karwodrzy, w okresie od września do listopada 2019 r., był realizowany szkolny projekt edukacyjny „Dla Niepodległej – 2019”. Głównym założeniem projektu było rozwijanie i utrwalanie wśród dzieci i młodzieży, jak również w środowisku lokalnym, postaw patriotycznych oraz przywiązania i szacunku do dużej i małej Ojczyzny.

W ramach projektu systematycznie realizowano szereg działań:

- okolicznościowy apel z odśpiewaniem hymnu narodowego (włączenie się do akcji ogólnopolskiej);

- udział poczty sztandarowej w obchodach Święta Niepodległości w Łowczówku;

- udział poczty sztandarowej w gminnych obchodach Narodowego Święta Niepodległości (kościół parafialny pw. św. Jakuba St. Ap., tuchowski rynek).

- wykonanie okolicznościowych gazetek szkolnych i klasowych, przeprowadzenie lekcji wychowawczych o tematyce niepodległościowej oraz nawiązanie do obchodów Święta Niepodległości przy okazji spotkania z rodzicami;

- przygotowanie okolicznościowych kotylicjonów dla całej społeczności szkolnej;

- porządkowanie grobów żołnierskich z I wojny światowej, palenie zniczy, złożenie kwiatów na cmentarzu w Zabłędzu;

SZKOŁA PODSTAWOWA SIEDLISKA

Wesele Stanisława Wyspiańskiego w Siedliskach zwieńczeniem projektu „Poznaj polskie drogi do niepodległości”

Wpiątek 15 listopada 2019 r. w sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach nastąpiło zakończenie projektu „Poznaj polskie drogi do niepodległości.”

Spektakl *Wesele* był ostatnim zadaniem w ramach tego projektu, który siedliska szkoła realizowała wspólnie z Siedliskim Forum Rozwoju, Kołem Gospodyń Wiejskich w Siedliskach oraz Domem Kultury w Tuchowie.

O godz. 17.00 sala gimnastyczna była wypełniona po brzegi. Swoją obecnością zaszczyliło organizatorów wydarzenia wielu wspaniałych gości, m.in.: Magdalena Marszałek – burmistrz Tuchowa, Wiktor Chrzanowski – zastępca burmistrza Tuchowa, Mariusz Ryś – były burmistrz Tuchowa i radny Rady Powiatu Tarnowskiego, Stanisław Obrzut – przewodniczący Rady Miejskiej w Tuchowie oraz radni Rady Miejskiej w Tuchowie, zastępca dyrektora Domu Kultury w Tuchowie – Maria Kras, kustosz Muzeum Miejskiego w Tuchowie – Ryszard Wrona, członkowie Stowarzyszenia Siedliskie Forum Rozwoju na czele z przewodniczącym Zygmuntem Bieniem, członkowie Koła Gospodyń Wiejskich na czele z Małgorzatą Wojtanowską, radni Rady Sołeckiej wsi Siedliska na czele z sołtysiem Jerzym Urbankiem, osoby duchowne, ojcowie redemptoryści, dyrektorzy szkół, nauczyciele, uczniowie, rodzice, absolwenci naszej szkoły, mieszkańcy gminy Tuchów. Po uroczystym powitaniu nastąpiła prawdziwa uczta duchowa. 44 młodych aktorów (obecnych uczniów klas 4 i 5) oraz 5 absolwentów siedliskiej szkoły zabrało zebranych na *Wesele* Stanisława Wyspiańskiego, które wyreżyserowała Ewa Ustjanowska. To była tak wspaniała inscenizacja, że po zakończeniu widowiska, zgromadzona na sali, przez kilkanaście minut na stojąco oklaskiwała występ! Grę aktorską wzbogaciły piękne układy choreograficzne

przygotowane przez Lidę Borczyk, wspaniała scenografia przygotowana przez Halinę Piotrowską, Waldemara Siwka i Tomasza Sarada oraz dźwięk i światła, za które odpowiedzialny był Marek Mikos. Później nastąpiły podziękowania, przemówienia, przyjmowanie gratulacji, wspólne zdjęcia i wspaniały weselny poczęstunek. I chyba nie będzie to przesadne stwierdzenie, że było to zakończenie projektu z przytupem!

Projekt finansowany przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

Pomysłodawcami i koordynatorami tego ogromnego i niezwykle projektu byli: Magdalena Marszałek oraz Mariusz Ryś.

Nauczyciele, którzy wymyślili większość działań, opisali je do wniosku projektowego oraz rzetelnie wszystkie wykonali to: Halina Piotrowska (szkolny koordynator), Ewa Ustjanowska, Lidia Borczyk, Marzanna Gawron, Anna Ogiela, Elżbieta Opalka, Lucyna Jamka, Agnieszka Ciepeliowska, Małgorzata Gacek, Waldemar Siwek, Marek Mikos.

Nauczyciele współpracowali z członkami Stowarzyszenia Siedliskie Forum Rozwoju, Kołem Gospodyń Wiejskich oraz pracownikami Domu Kultury w Tuchowie.

W ramach tego projektu, który rozpoczął się 1 września 2018 r. zrealizowano następujące działania:

- warsztaty „Symbole Niepodległości”,
- wycieczkę do Krakowa „Szlakiem polskiej historii i kultury” – lekcje muzealne,
- Pieszy Rajd Beskidzką Trasą Kurierską „Jaga – Kora”,
- warsztaty teatralne „Pisk Białego Orła”,
- spotkania plenerowe „100 lat Niepodległa”,
- Niepodległościowy Bieg Sztafetowy „100 x 100”,
- warsztaty rękodziela „Kokarda Narodowa”,
- Dni Kultury Polskiej „Droga do niepodległości”,

- Maraton Filmowy „Nasze dzieje w kadrze zatrzymane”,
- Historia i tradycje ludowe naszej wsi „Wyskubek”,
- Rajd pieszy „Tropem Wilczym” w hołdzie Żołnierzom Wyklętym,
- Warsztaty teatralno-muzyczne „Ech te lata 20-te...”,
- inscenizacja *Katyń*,
- wycieczka tematyczna „Tajemnice II wojny światowej”,
- piknik „Witaj Majowa Jutrzenko”,
- warsztaty i spektakl teatralny *Wesele* Stanisława Wyspiańskiego.

W spektaklu gościnnie wystąpili absolwenci siedliskiej szkoły: Alicja Rusin, Julia Opalka, Julia Grzenia, Kamila Wrzos, Szymon Dynarowicz oraz obecni uczniowie: Karol Dynarowicz, Oliwia Kita, Marcin Bujak, Kinga Berłowska, Mateusz Hadas, Klaudia Rapała, Jakub Wróbel, Amelia Pocięcha, Marcin Klimek, Magdalena Kaczka, Antonina Wojtanowska, Natalia Witek, Wiktor Lątko, Patrycja Gacek, Dawid Mleczo, Leon Gieracki, Marek Pyrek-Gleń, Gabriela Niemiec, Julia Sterkowicz, Roksana Wałaszek, Maja Bajorek, Paulina Gacek, Joanna Dusza, Patrycja Jasińska, Wiktoria Siwak, Szymon Michalik, Lena Skrzężyna, Bartłomiej Wantuch, Milena Łątka, Karolina Stepek, Kacper Stec, Wiktoria Kita, Otylia Para, Kamila Pałucka, Patrycja Burek, Jakub Myjkowski, Jakub Helizanowicz, Łukasz Rejkowicz, Konrad Hołda, Mateusz Rapała, Oliwia Sobarnia, Łucja Bień, Julia Szot, Aleksander Łątka.

Obsługą sprzętu technicznego zajmowali się: Karol Czopek, Jakub Adamczyk, Dawid Kita, Hubert Koziół, Damian Bień.

Pomocą w organizacji wieczoru służyły absolwentki szkoły: Izabela Kucharzyk, Oliwia Kucharzyk, Ewelina Serwin, Natalia Łątka, Nikola Molczyk, Emilia Skrzężyna.

Twórcy spektaklu serdecznie dziękują Elżbiecie Łątce za pomoc w przygotowaniu kostiumów.

Halina Piotrowska
Szkolny koordynator projektu

Zespół projektowy „12 Witaminek” z Siedlisk w gronie zwycięzców!

AGNIESZKA
CIEPIEŁOWSKA

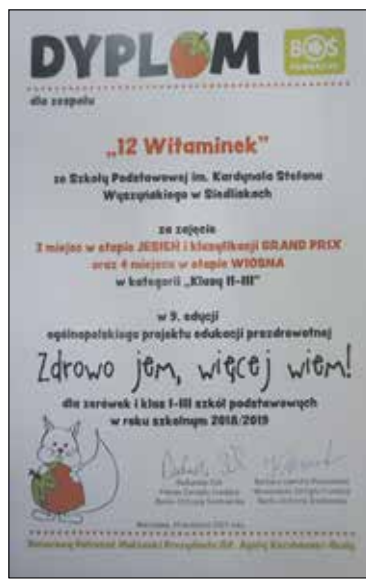
Uczniowie obecnej klasy III Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach zostali laureatami 9. edycji projektu „Zdrowo jem, więcej wiem!”, zajmując trzecie miejsce w całorocznej klasyfikacji Grand Prix.

Drugoklasiści przez cały rok szkolny 2018/2019 realizowali zadania poszczególnych etapów projektu: zdobywali wiedzę o zdrowym odżywianiu i aktywności fizycznej, wyrabiali prawidłowe nawyki żywieniowe, a także zdobywali cenne umiejętności, takie jak współpraca w grupie, praca metodą projektu, oraz promocja swoich inicjatyw wśród uczniów naszej szkoły. Grupa projektowa włożyła ogrom pracy w realizację zadań konkursowych i dzięki swojej pomysłowości i wytrwałości osiągnęła sukces, który jest wspólnym dziełem uczniów, rodziców i wychowawcy klasy – Agnieszki Ciepeliowskiej.

Projekt, do którego uczniowie przystąpili jesienią 2018 r. miał charakter ogólnopolskiej międzyszkolnej rywalizacji zespołowej. Konkurs „Zdrowo jem, więcej wiem!”, który odbywał się pod honorowym patronatem małżonki prezydenta RP – Agaty Kornhauser-Dudy, był częścią programu prowadzonego przez Fundację Banku Ochrony Środowiska „Aktywnie po Zdrowie”.

W trzech etapach – jesiennym, zimowym i wiosennym – realizowane były lekcje tematyczne, konkursy i spotkania z rodzicami. Ówczesna klasa II skrupulatnie dokumentowała swoją pracę, a szczegółowe raporty wraz ze zdjęciami były systematycznie przysyłane do fundacji. Łącznie zrealizowano 18 zadań konkursowych. Przez zabawę, doświadczenia, działania praktyczne, lekcje tematyczne, konkursy, zajęcia plastyczne, aktywność fizyczną uczniowie wzbogacili swoją wiedzę o to co, ile i kiedy jeść oraz jak aktywnie spędzać czas wolny, żeby być zdrowym, pełnym energii, silnym i osiągać jak najlepsze wyniki w nauce. Uczniowie nie tylko zapoznali się z zasadami zdrowego odżywiania, ale także propagowali zdobytą wiedzę w szkole, rodzinie i środowisku lokalnym. W etapie „Jesień” grupa projektowa zajęła III miejsce, w etapie „Zima” XI miejsce, w etapie „Wiosna” IV miejsce, a w całorocznej klasyfikacji Grand Prix – III miejsce.

W gronie ponad 1800 szkół z całej Polski biorących udział w projekcie osiągnięcia „12 Witaminek” są naprawdę imponujące!

Śniadanie Daje Moc w siedliskiej szkole!

AGNIESZKA
CIEPIEŁOWSKA

8 listopada 2019 r. w Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach, odbył się „Dzień Śniadanie Daje Moc”.

Cała społeczność szkolna zgromadziła się w sali gimnastycznej i obejrzała przedstawienie pod hasłem: „Chcesz być zdrowy jak ryba, jedz owoce i warzywa!” przygotowane przez uczniów klas drugiej i trzeciej pod kierunkiem wychowawczyń: Jadwigi Różyckiej i Agnieszki Ciepeliowskiej.

a także zaprezentowała uczniom przygotowane zagadki owocowo-warzywne. Były to kolejne elementy akcji promującej zdrowe nawyki żywieniowe w ramach projektu „Zdrowo jem, więcej wiem!”, w którym dzieci biorą udział już drugi rok.

Następnie uczniowie udali się do sal lekcyjnych, gdzie mieli okazję wdrożyć w życie zdobytą wiedzę i samodzielnie lub z pomocą rodziców przygotować zdrowe drugie śniadanie. Na stołach pojawiły się prawdziwe dzieła sztuki: kolorowe i zdrowe kanapki, szaszłyki, sałatki warzywne i owocowe, winogronowe języki oraz wiele innych zdrowych przekąsek i napojów. Po skończonej pracy wszyscy z entuzjazmem przy-

Celem programu było uświadomienie uczniom, że warzywa i owoce mają dużą wartość odżywczą, a ich obecność w codziennej diecie jest niezbędna. Grupa projektowa „12 Witaminek” z klasy III przygotowała dwie gazetki tematyczne przedstawiające pięć grup kolorystycznych owoców i warzyw oraz wpływ wybranych witamin na organizm człowieka,

stąpili do degustacji – posiłek był prawdziwą frajdą i szybko zniknął z talerzy. Śniadanie było przepyszne, urozmaicone, niecodzienne, więc należy mieć nadzieję, że uczniowie siedliskiej szkoły będą pamiętać o tym, że śniadanie to najważniejszy posiłek dnia, dzięki któremu mają energię do nauki i zabawy oraz lepiej koncentrują się na lekcjach.

XXXI Małopolski Złaz Patriotyczno-Turystyczny „Szlakami Legionistów Łowczówek 2019”

HALINA PIOTROWSKA

8 listopada 11 uczniów Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach wraz z opiekunami Markiem Mikosem i Haliną Piotrowską wyruszyli z Siedlisk, by wziąć udział w XXXI Małopolskim Złazie Patriotyczno-Turystycznym „Szlakami Legionistów Łowczówek 2019”.

Nasza grupa wyruszyła o godz. 8.15 spod szkoły w Siedliskach z takim wyliczeniem trasy, aby zameldować się na Cmentarzu Legionistów Polskich w Łowczówku o godz. 11.00. Przemierzyła prawie 10 km trasą Siedliska – Meszna Opacka – Buchcice – Łowczówek. Rajdem tym chcieliśmy uczcić 101. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę, 105. rocznicę bitwy pod Łowczówkiem, oddać hołd poległym w boju pod Łowczówkiem oraz ukazać i podziwiać piękno Pogorza Ciężkowickiego w jesiennej szacie. Po przybyciu na miejsce grupy meldowały się, otrzymywały pamiątkowy dyplom, odznaki regionalne „Szlakami Cmentarzy Wojskowych I Wojny Światowej” oraz pamiątkowe gadżety. Podczas złazu nastąpiła uroczysta modlitwa

za poległych, zapalenie zniczy oraz ognisko z pieczeniem kiełbasek i gawęda o boju I Brygady Legionów

Polskich pod Łowczówkiem. Zostały ogłoszone również wyniki konkursów towarzyszących złazowi oraz złożono

wieńce konkursowe na mogiłach. W tej pięknej patriotycznej uroczystości wzięło udział ok. 1200 dzieci

i młodzieży wraz z opiekunami! I coś mi się wydaje, że udział w tymże złazie stanie się tradycją naszej szkoły.

Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach świętują Rok Moniuszkowski!

HALINA PIOTROWSKA

29 października uczniowie klas IV a, IV b i V wraz z opiekunami uczestniczyli w niezwykłym koncercie kończącym krakowskie obchody Roku Moniuszkowskiego „Moniuszko dla wszystkich”.

Koncert odbył się w największej sali koncertowej Krakowa – w Centrum Kongresowym ICE Kraków, gdzie na scenie wystąpiło 400 chórzystów, wykonując utwory choralne Stanisława Moniuszki wraz z towarzyszeniem orkiestry pod batutą Moniki Bachowskiej. 1500 słuchaczy na wspaniałej sali koncertowej wysłuchało ponad półtoragodzinnego koncertu będącego częścią wydawnictwa „ŚPIEWAJ Z NAMI”.

Natomiast 4 listopada uczniowie siedliskiej szkoły mieli ponowną okazję przybliżyć sobie postać znakomitego kompozytora Stanisława Moniuszki

i uczcić 200. rocznicę jego urodzin. Moniuszko tworzył dzieła o tematyce narodowej, wplatając wutwory elementy ludowe. Bezspornie można go uznać

za wzór patriotyzmu. I tak obejrzelśmy spektakl teatralny – lekcje patriotyczne dla dzieci i młodzieży noszące tytuł *Moniuszko. Polskość jak z nut.*

A wszystko zorganizowane w ramach Festiwalu Viva Polonia! Ku pokrzepieniu serc, odbywającego się w Kąsnej Dolnej. Vivat Moniuszko!

Akcja porządkowania cmentarzy wojennych w Siedliskach

Końcem października br. uczniowie Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach porządkowali cmentarze wojenne z czasów pierwszej wojny światowej, które znajdują się na terenie Siedlisk.

Są to: cmentarz nr 152, na którym spoczywa 2 żołnierzy armii austro-węgierskiej i 5 żołnierzy armii rosyjskiej; cmentarz nr 153, wyjątkowy w swoim wyglądzie, ale niestety widac niszczące elementy drewniane (cmentarz ten jest najdłuższy pod „naszą opieką”, bo od ponad 15 lat, a spoczywa tu 5 żołnierzy armii rosyjskiej i 5 żołnierzy armii austro-węgierskiej), oraz zabytkowy cmentarz nr 156 mieszczący się na cmentarzu parafialnym. Element centralny stanowi rzeźba męczyzny trzymającego wieniec z dębowych liści. W jednym grobie zbiorowym i 20 pojedynczych pochowano tu 10 żołnierzy austro-węgierskich i 15 żołnierzy rosyjskich. Mogiły zostały udekorowane kwiatami, wiankami z białoczerwonymi wstęgami oraz zostały zapalone znicze. Meldujemy więc, że akcja porządkowania cmentarzy wojennych z czasów I wojny światowej w Siedliskach została sprawnie przeprowadzona i zakończona na czas! Tą akcją włączyliśmy się również w akcję MEN – „SZKOŁA PAMIĘTA”, za co otrzymaliśmy specjalne podziękowania:

Szanowni Państwo,
w imieniu Ministra Edukacji Narodowej Dariusza Piontowskiego bardzo serdecznie dziękuję za włączenie się do naszej akcji „Szkoła pamięta”, która miała swój finał w piątek, 25 października br. Celem inicjatywy było zwrócenie uwagi młodych ludzi na potrzebę pielęgnowania pamięci o bohaterach naszej wolności, szczególnie tych, którzy są związani z historią danego miejsca, regionu czy społeczności.

Halina Piotrowska
Koordynator
szkolnych akcji
porządkowania cmentarzy
wojennych w Siedliskach

ZAPROSZENIE

Rada Rodziców działająca przy Szkole Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach serdecznie zaprasza na Koncert adwentowy pt. „Radosny czas oczekiwania”, który odbędzie się 15 grudnia 2019 r. o godz. 15.30 w szkole podstawowej w Siedliskach.

Koncert będzie okazją do wsparcia dużego przedsięwzięcia, którego w tym roku podjęła się Rada Rodziców – ufundowania nowego sztandaru szkoły – wizytówki szkolnej społeczności. Jednak przede wszystkim będzie można wysłuchać pięknych utworów w wykonaniu dzieci i młodzieży

naszej szkoły, absolwentów, którzy sercem nadal nam towarzyszą i nas wspierają, a także gości specjalnych m.in. Parafialnej Orkiestry Dętej z Siedlisk oraz Zespołu Muzycznego „Ona i Oni”. Mamy nadzieję, że wydarzenie to będzie wspólnym duchowym przygotowaniem do zbliżających się świąt Bożego Narodzenia. Zapraszamy!

Jeśli ktoś nie może przybyć na koncert, a ma możliwość i ochotę wesprzeć tę ważną dla szkoły inicjatywę, może dokonać wpłaty dowolnego datku na nr konta: 88 8627 0001 2023 9004 4049 0002 Bank Spółdzielczy w Bieczu. Będziemy wdzięczni za każdą, najmniejszą nawet kwotę. Dziękujemy!

Z poważaniem
Rada Rodziców
Szkoły Podstawowej im. Kardynała
Stefana Wyszyńskiego w Siedliskach

Szkoła w Siedliskach DO HYMNU

HALINA PIOTROWSKA

To ogólnopolska akcja Ministerstwa Edukacji Narodowej pn. „Szkoła do hymnu”, w którą włączają się szkoły oraz uczniowie, a jej celem jest odśpiewanie hymnu narodowego.

W tę akcję 8 listopada włączyli się również uczniowie i nauczyciele siedliskiej szkoły. To właśnie wtedy mogliśmy pokazać, jak

bardzo kochamy i szanujemy naszą Ojczyznę. Przypomnieliśmy sobie historię powstania naszego hymnu i o symbolicznej godzinie 11:11 całą społecznością szkolną i całą Polską odśpiewaliśmy cztery zwrotki *Mazurka Dąbrowskiego*. Nasze stroje w barwach narodowych podkreślały uroczysty charakter tego dnia. I chyba nie przesadzę, że aż głos może załamać się nam ze wzruszenia, gdy słyszymy piękne słowa *Mazurka Dąbrowskiego* wypiewane z dumą z tyłu mniejszych i większych serc!

Koncert adwentowy
„Radosny czas oczekiwania”
15 grudnia 2019 o godz. 15.30
SP w Siedliskach

SZKOŁA PODSTAWOWA DĄBRÓWKA TUCHOWSKA

Święto Niepodległości

DANUTA KAPAŁKA

Z okazji Święta Niepodległości – jak co roku – w Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Dąbrówce Tuchowskiej zorganizowano tradycyjny apel.

Uczniowie klasy VII przygotowali dla całej społeczności szkolnej i przedszkolaków wzruszającą akademię.

Program artystyczny przybliżył wszystkim smutne dzieje Polaków pod zaborami zakończone triumfalnym odzyskaniem przez Polskę niepodległości. Na zakończenie zaśpiewaliśmy pieśni patriotyczne, które kierowały naszą refleksję ku wartościom, jakimi są wolność i niepodległość Ojczyzny.

Przedszkolaki, poza udziałem w akademii, przygotowały również flagi oraz wykonały piękne prace plastyczne, które przypomniły im o najważniejszych symbolach narodowych naszego kraju.

Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju na warsztaty kreatywne przyciągnęło mnóstwo dzieci

AGNIESZKA SARAD

23 listopada 2019 r. w Domu Kultury w Tuchowie odbyły się warsztaty kreatywne organizowane przez Pogórzańskie Stowarzyszenie Rozwoju.

W warsztatach prowadzonych przez tarnowską Fundację Pracownia Kreatywna mogły brać udział dzieci

z gmin: Ryglice, Gromnik, Rzepiennik Strzyżewski, Szerzyny oraz Tuchów. Zajęcia, skierowane do najmłodszych, cieszyły się tak dużym zainteresowaniem, że konieczne było utworzenie aż dwóch grup, których uczestnicy mogli popisać się kreatywnością i pomysłowością przy wykonywaniu kolorowych skarpet dla Mikołaja. Dzieci mogły rozwijać wyobraźnię, ozdabiając filcowe skarpety przy użyciu własnoręcznie wykonanych bałwanek i gwiazdek, koralików i kokardek oraz innych dekoracji. Oczywiście, po zakończeniu zajęć, dzieci,

z uśmiechami na twarzach, zabrały wykonane skarpety do domów, gdzie oczekiwać będą na prezenty.

Operacja pn. „Warsztaty kreatywne dla dzieci” mająca na celu zwiększenie poziomu spójności społecznej Pogorza, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.4 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

WSPOMNIENIE KAMERALIÓW GITAROWYCH

WOJCIECH GURGUL

Szkola Muzyczna I stopnia w Tuchowie w połowie listopada wydała kolejny, trzeci już zeszyt pamiątkowy związany z Tuchowskimi Kameraliami Gitarowymi, imprezą poświęconą muzyce kameralnej związanej z gitarą klasyczną.

Po każdej edycji tego wydarzenia ukazuje się publikacja zawierająca informacje o minionej edycji (m.in.: biogramy artystów oraz członków jury, zdjęcia i programy konkursowe wszystkich uczestników oraz krótkie relacje z wydarzeń towarzyszących), jak również nuty kompozycji kameralnej z gitarą w składzie.

Po pierwszej edycji kameraliów ukazał się utwór *Mały podstęp* na orkiestrę gitarową autorstwa kompozytora i gitarzysty specjalizującego się w muzyce nowej, Michała Lazara. *Mały podstęp*, którego prawykonania podczas I edycji dokonali uczestnicy konkursu pod batutą Katarzyny Wróny, dedykowany jest Tuchowskim Kameraliom Gitarowym. Po drugiej edycji literatura gitarowa wzbogaciła się o *Dwie impresje op. 2* na flet i gitarę

autorstwa Mirosława Franczaka, gitarzysty, pedagoga i kompozytora.

Najnowszy zeszyt zawiera kompozycję *Summer Suite* na instrument melodyczny (np. flet, skrzypce, klarnet, saksofon) i gitarę. Autorem suity jest znany polski gitarzysta Robert Horna, wykładowca Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, a podczas III edycji kameraliów – przewodniczący jury konkursowego. W skład cyklu wchodzi trzy miniatury: *Waiting for Holiday*, *Falling Stars* oraz *The Last Days of Summer*.

Publikacje przekazywane są wszystkim uczestnikom kameraliów: konkursowiczom i ich nauczycielom, a utwory tam zamieszczone na stałe wpisują się w repertuar zespołów kameralnych, tworzonych również przez uczniów Szkoły Muzycznej I stopnia w Tuchowie. Egzemplarze archiwalne przekazywane są do Biblioteki Narodowej, Biblioteki Jagiellońskiej, bibliotek akademii muzycznych, a także znajdują się w dziale regionalistów tuchowskiej biblioteki.

GMINNY KONKURS ŚWIĄTECZNEJ PIOSENKI OBCOJĘZYCZNEJ

18.12.2019
godz. 9.00
Dom Kultury w Tuchowie

Organizator:
SZKOŁA PODSTAWOWA im. Stanisława Staszica w Tuchowie

ZAPRASZAMY

Kolorowe laboratorium w bibliotece

ANNA WABNO-RZEPKA

W sobotę 16 listopada odbyło się kolejne spotkanie Klubu Młodego Odkrywcy, działającego w filii w Jodłowie Tuchowskiej.

Tym razem biblioteka zamieniła się w kolorowe laboratorium, a dzieci z radością wcieliły się w rolę małych chemików i samodzielnie, choć pod czujnym okiem prowadzącej Magdaleny Szarej, robiły różne doświadczenia. Klubowicze mogli zaobserwować proces powstawania „pasty dla słonia” – widowisko, podczas którego wydziela się dużo piany i to w bardzo krótkiej chwili.

Dzieci mieszały różne barwniki w próbówce, tworząc kolorowe piany. Dużo radości sprawiło wykonanie własnego zapachowego mydła glicerynowego. Na zakończenie z produktów dostępnych w każdym domu uczestnicy wykonali oryginalne i niepowtarzalne „slajmy”. Zajęcia były niezwykle kształcące i widowiskowe. Była to niesamowita przygoda, jak również ciekawa, kolorowa i zabawna lekcja chemii.

Klub Młodego Odkrywcy to zajęcia dla tych, którzy chcą zrozumieć świat, wyjaśnić zjawiska zachodzące w przyrodzie i nie tylko. Dzieci przeprowadzają eksperymenty, obserwują, stawiają hipotezy, wyciągają wnioski. Koordynatorem programu jest Centrum Nauki Kopernik.

KINGAKULAS

Od września tego roku wdrażamy drugą edycję programu „Mała książka – wielki człowiek”, tym razem są nim objęte dzieci w wieku 3-6 lat.

Bardzo spodobał się nam ten projekt Instytutu Książki, ponieważ dzięki niemu w naszych placówkach pojawiło się wielu nowych, bardzo młodych czytelników, którzy wraz z rodzicami czy dziadkami buszują w dziale książek dla najmłodszych. Rozdaliśmy już prawie wszystkie pakiety startowe, ale niedługo nastąpi dodruk i już w grudniu otrzymamy prezenty dla tych, którzy chcieliby jeszcze dołączyć do akcji. Oddział książek dla dzieci wzbogacamy w każdym tygodniu o kolejne pozycje literatury dziecięcej odpowiednio dla wszystkich grup wiekowych, a szczególnie dla najmłodszych – by nowi czytelnicy zawsze mogli znaleźć coś dla siebie. Zapraszamy do odwiedzania i wypożyczania.

A tak o akcji pisze Instytut Książki: Wierzymy, że wizyta w bibliotece może być początkiem wspaniałej przygody na całe życie, a wspólne czytanie książek w rodzinie wpływa pozytywnie na rozwój dziecka i wzmacnia poczucie bliskości z rodzicami. Dlatego Instytut Książki kontynuuje i rozwija program prowadzony od 2017 roku. Wówczas rozpoczęliśmy dystrybucję wyprawek czytelnichych dla noworodków w szpitalach. Do połowy 2019 roku przekazano już około 600 tysięcy książek. Teraz w 5200 bibliotekach, biorących udział w programie, na młodych czytelników w wieku 3-6 lat czeka wyjątkowy prezent – książka *Pierwsze czytanki dla...*, dostosowana pod względem formy i treści do potrzeb przedszkolaka i spełniająca najwyższe standardy w projektowaniu pięknych i mądrych książek dla najmłodszych. Od września 2019 roku już ponad 80 tysięcy dzieci odebrało swoją Wyprawkę Czytelniczą, z czego blisko 50 000 to nowi użytkownicy – dzieci, które po raz pierwszy zapisały się do biblioteki.

Kampania „Mała książka – wielki człowiek” to dla dzieci i ich rodziców zaproszenie do świata literatury z pięknie wydaną i mądrą książką, to także okazja do odwiedzenia biblioteki i zapoznania się z jej ofertą, po to, by wracać tam jak najczęściej. Dla bibliotekarzy to natomiast możliwość na pozyskanie nowych i wiernych czytelników.

W starannie dobranym zestawie utworów wybitnych polskich poetów i pisarzy dziecięcych znajdują się zarówno pozycje klasyczne, jak i współczesne. W gronie autorów znajdziemy m.in.: Joannę Papużińską, Wandę Chotomską, Czesławą Janczarskiego czy Hannę Januszewską. W publikacji obecni są również: Liliana Bardiejewska, Zofia Stanecka, Anna Onichimowska, Małgorzata Strzałkowska, Adam Bahdaj, Michał Rusinek, Agnieszka Frączek, Joanna Kulmowa, Marcin Brykczyński, Jan Twardowski i Grzegorz Kasdepke – twórcy tak różni, jak różne są perspektywy spoglądania na świat – nieogarniony, a przy tym pociągający i pobudzający dziecięcą ciekawość. Całość została wzbogacona znakomitymi ilustracjami artysty – Józefa Wilkonii.

W wyprawce dzieci otrzymają także Kartę Małego Czytelnika. Za każdą wizytę w bibliotece mały czytelnik dostanie naklejkę, a po zebraniu dziesięciu zostanie uhonorowany imiennym dyplomem, potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowanie. W wyprawce znajdują coś dla siebie także rodzice i opiekunowie – przygotowana dla nich broszura informacyjna *Książką połączeni, czyli przedszkolak idzie do biblioteki* przypomni o nieocenionej roli czytania w rozwoju ich dziecka oraz o korzyściach wynikających z częstego odwiedzania biblioteki.

Przed nami jeszcze ponad dwa miesiące trwania akcji, która uzupełniona będzie w najbliższym czasie kampanią telewizyjną, radiową oraz promocją w internecie i mediach społecznościowych. Bierz w niej udział para aktorów Tamara Arciuch i Bartłomiej Kasprzykowski, prywatnie rodzice, którzy świadomie wychowują swoje pociechy w duchu zamiłowania do książek.

Kampania jest widoczna w przestrzeni publicznej wielu polskich miast dzięki ekspozycji prezentowanej na nośnikach outdoorowych. Aktywnie działa grupa facebookowa www.facebook.com/malaksiazkawielkizlowiek/.

Więcej informacji na temat kampanii oraz pełną listę biorących w niej udział bibliotek znajdą Państwo na stronie www.wielki-czlowiek.pl. Zapraszamy do korzystania ze strony, gdzie publikujemy na bieżąco informacje o naszych działaniach i ciekawe materiały, pomocne w pracy z dziećmi.

Przed świętami warto pomyśleć nie tylko o prezentach pod choinkę, ale i o najwspanialszym prezencie, jaki możemy dać naszemu dziecku. To czas, który mu poświęcimy na wspólne czytanie i miłość do literatury, która pozostanie na całe życie. Mamy nadzieję, że już niedługo kolejne dzieci rozpoczną swoją przygodę z książką i czytaniem, i wraz z rodzicami staną się stałymi bywalcami bibliotek!

Jeden uśmiech, jedna łza – wiersze dla Ciebie właśnie

Wiersze o życiu, przyrodzie, miłości... to bogactwo kolejnego tomiku poezji Janiny Hala-gardy pt. *Jeden uśmiech, jedna łza* – publikacji wydanej pod honorowym patronatem burmistrza Tuchowa – Magdaleny Marszałek.

Tomik ten to zbiór najpiękniejszych utworów, nagrodzonych przez międzynarodowe jury, będący, jak podkreśla sama autorka, (...) odpowiedzią na potrzeby czytelników, którzy wiele razy pytali, kiedy pojawią się te utwory w jednym miejscu.

Zachęcamy do odnajdywania siebie w wachlarzu poetyckich emocji.

Promocja zbioru wierszy odbędzie się podczas spotkania z poetką w świetlicy Domu Pogodnej Jesieni, 13 grudnia br. o godz. 14.00, w ramach cyklicznych spotkań z Gościem Miesiąca. Na spotkanie zapraszają organizatorzy: personel DPJ w Tuchowie oraz Fundacja Dzieło Miłosierdzia im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego.

Po wydarzeniu będzie można nabyć tomik wraz z dedykacją, który może stanowić doskonały prezent pod choinkę.

Od grudnia publikacja w cenie 15 zł będzie w sprzedaży w Domu Kultury w Tuchowie.

Myślisz – Ojczyzna

Myślisz – Ojczyzna – a to twój dom, rodzinne strony, twój własny kąt. I pierwsze słowa i pierwszy krok, uśmiech rodziców, najmiłszych rąk.

Bo Ciebie Polsko – Ojczyzno ma nosimy w sercach każdego dnia. Wolna i piękna jak w locie ptak – rozwijaj skrzydła Ojczyzno ma!

Myślisz Ojczyzna – a to twój Kraj, To pierwsza miłość, nadzieja, łza. Wieczorny pacierz i matki chleb, znajoma droga i ptaków śpiew.

Bo Ciebie Polsko, Ojczyzno ma, nosimy w sercach i w naszych snach. Wolna i piękna jak w locie ptak. Rozwijaj skrzydła każdego dnia.

Myślisz – Ojczyzna – i widzisz krew, żołnierską walkę, wolności zew. Trzepocze Flaga jak serca dwa, Białe-Czerwone płomienie ma.

wiersz z tomiku
Jeden uśmiech, jedna łza

Wystawa tuchowianina Krzysztofa Maniaka w Tarnowie

ZDZISŁAWA KRZEMIŃSKA

Wybrane filmy, fotografie, spacery i obiekty Krzysztofa Maniaka z lat 2016-2019” – to tytuł wystawy trwającej od 30 października do 24 listopada br. w Pałacyku Strzeleckim w Tarnowie.

Wystawa zorganizowana przez Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie była nagrodą w konkursie Salon Wiosenny 2018 adresowanym do lokalnych artystów. W czwartek, 21 listopada, na zwiedzanie wystawy tuchowianina – Krzysztofa Maniaka (absolwenta i aktualnie wykładowcy ASP w Krakowie) z nieukrywaniem entuzjazmem wybrało się 45 osób! Zróżnicowaną pod każdym względem grupę stanowili: wolontariusze ze Szkoły Podstawowej im. S. Staszica w Tuchowie i ze Szkoły Podstawowej im. B. Czecha w Pleśnej z nauczycielami, delegacja mieszkańców Domu Pogodnej Jesieni w Tuchowie, sympatycy związani z fundacją wspierającą DPJ i tuchowianie, którzy mieszkają obecnie w Tarnowie i okolicach. Wszyscy z wielkim zainteresowaniem wysłuchali najpierw dyrektora BWA – Ewy Łączyńskiej-Widz, a następnie artyści – Krzysztofa

Maniaka, który z niezwykłą lekkością przekazu oprowadzał po wystawie wewnątrz pałacyku i na zewnątrz,

już w Parku Strzeleckim. Zarówno forma, jak i treści dostarczyły zwiedzającym wielu refleksji na temat sztuki

współczesnej i jej inspiracji w świecie natury. Organizatorem autokarowego wyjazdu w ramach realizacji zadań

statutowych była Fundacja Dzieło Miłosierdzia im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego.

MARIA KRAS

W wtorek 19 listopada w Muzeum Miejskim w Tuchowie odbyło się spotkanie przedstawicieli stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich, fundacji i organizacji działających na terenie gminy Tuchów z burmistrzem Tuchowa – Magdaleną Marszałek oraz dyrektorem Domu Kultury w Tuchowie – Januszem Kowalskim.

Celem spotkania było podziękowanie za dotychczasową współpracę, podsumowanie zrealizowanych projektów i działań oraz zaproszenie do dalszej aktywności.

Dziękujemy wszystkim za obecność i cieszymy się ogromnie z tak licznej obecności w tym spotkaniu. Przeszło to nasze najsmielsze oczekiwania, a jednocześnie dało dowód tego, że jesteście gotowi do podejmowania wyzwań i angażowania się w życie społeczno-kulturalne naszej gminy.

Ogromna siła i potencjał drzemią w naszych lokalnych stowarzyszeniach, kołach gospodyń wiejskich,

I Spotkanie stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich, fundacji i organizacji działających na terenie gminy Tuchów

fundacjach i innych organizacjach. To dzięki ich prężnej działalności ożywają obyczaje, kultywowana i pielęgnowana jest tradycja i kultura

naszego regionu, możemy poczuć smak regionalnych potraw i wspólnie wiejskiej kuchni, a przy tym świetnie się bawić i integrować.

Dziękujemy za włączanie się w organizowane wydarzenia kulturalne i imprezy, aktywne uczestniczenie w życiu społeczno-kulturalnym oraz

promowanie naszego regionu nie tylko w kraju, ale również poza jego granicami. Zapraszamy i liczymy na dalszą owocną współpracę.

Zrób PREZENT

na specjalną okazję:

imieniny, urodziny, ślub, rocznicę ślubu, święta lub inną wyjątkową okoliczność

Podaruj najbliższemu, znajomemu, współpracownikowi radość, uśmiech i wzruszenie oraz pamiątkę na lata!

Przygotuj własny tekst, grafikę lub przyjdź z pomysłem do redakcji „Kuriera Tuchowskiego”

Razem z Tobą przygotujemy tę niezwykłą niespodziankę i opublikujemy okolicznościowe życzenia lub gratulacje w naszej gazecie

Cena do uzgodnienia!

DESIGNED BY FREEPIK

Nowe chodniki w Tuchowie

WIKTORCHRZANOWSKI

Wostatnim czasie dokonano odbioru dwóch nowych odcinków chodników w Tuchowie. Długo oczekiwane inwestycje znacząco wpływają na podniesienie poziomu bezpieczeństwa pieszych.

Chodnik przy ul. Tarnowskiej

Przy drodze wojewódzkiej nr 977, przy ul. Tarnowskiej, wykonano chodnik o długości 135 m wraz z nową zatoczką autobusową. Wykonawcą było PUH MARTIN Marcin Kawa z Zalasowej. Koszt zadania to 336 140,70 zł brutto. Wykonanie chodnika przy drodze wojewódzkiej zostało dofinansowane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich kwotą 168 070,35 zł (50%).

Chodnik przy ul. Leśnej

Przy drodze powiatowej nr 1399K, przy ul. Leśnej wykonano chodnik o długości 50 m. Wykonawcą było PUH MARTIN Marcin Kawa z Zalasowej. Koszt zadania to 89 275,87 zł brutto. Wykonanie chodnika przy drodze powiatowej zostało dofinansowane przez Starostwo Powiatowe w Tarnowie kwotą 44 637,93 zł (50%).

Chodnik przy ul. Partyzantów

Przy drodze powiatowej nr 1381K, przy ul. Partyzantów wykonywany jest chodnik na długości 174 m. Prace potrwać do 10 grudnia 2019 r. Wykonawcą jest Zakład Remontowo-Budowlany Łukasz Rejko z Gromnika. Koszt zadania to 173 750,16 zł brutto.

Wykonanie chodnika przy drodze powiatowej zostało dofinansowane przez Starostwo Powiatowe w Tarnowie kwotą 86 875,08 zł (50%).

ul. Tarnowska

ul. Leśna

ul. Partyzantów

Tuchowska Strefa Aktywności Gospodarczej tętni życiem!

WIKTORCHRZANOWSKI

4 maja 2014 roku odbyło się otwarcie Tuchowskiej Strefy Aktywności Gospodarczej, która powstała dzięki staraniom ówczesnego burmistrza Tuchowa – Mariusza Rysia. Wykonanie strefy możliwe było dzięki pozyskanemu dofinansowaniu unijnemu w wysokości 5,6 mln zł.

Wartość całego projektu to ponad 7 mln zł. Środki te pozwoliły na wybudowanie nowej infrastruktury, parkingów oraz wodociągu i kanalizacji sanitarnej wewnątrz strefy. Efektem tych działań miało być ulokowanie w Tuchowskiej Strefie Aktywności Gospodarczej nowych przedsiębiorstw oraz rozwój obecnych, które zapewnią nowe miejsca pracy.

Dzisiaj można powiedzieć, że efekt został osiągnięty. W Tuchowskiej Strefie Aktywności Gospodarczej Gmina Tuchów sprzedała łącznie 13 działek. Czterech przedsiębiorców dynamicznie rozwinęło swoją działalność. Możemy podziwiać ich dokonania i wizjonerskie podejście do specyfiki swojej działalności.

W ramach dofinansowania unijnego Gmina Tuchów zobowiązała się

do osiągnięcia rezultatu – utworzenia 35 nowych miejsc pracy w strefie. Miło nam poinformować, że aktualnie liczba ta wynosi **ponad 450 miejsc pracy!** Dodatkowa dobra wiadomość to fakt, że zdecydowaną większość tych miejsc zajęli pracownicy mieszkający w gminie Tuchów. Liczba ta stale rośnie!

Każda z firm ma w planach dynamiczny rozwój, co też obserwujemy na co dzień, odwiedzając ul. Przemysłową w Tuchowie. Motywujący do podejmowania wyzwań jest również fakt, że wszystkie przedsiębiorstwa stawiają na ekologię: wykorzystują nowoczesne technologie do ogrzewania budynków (fotowoltaika,

wspólna kotłownia na biomasę), a także korzystają z wysokiej jakości surowców, które nie wpływają negatywnie na środowisko.

– Cieszy fakt, że przedsiębiorcy są odpowiedzialni społecznie. Wiemy dobrze, że Tuchów mierzy się z olbrzymim problemem smogu. Wiemy też, że coraz większa liczba przedsiębiorców podejmuje wyzwanie zmodernizowania swojej firmy i stawia na odnawialne, ekologiczne źródła energii. Wiem, że jest to duże wyzwanie i nie każdego będzie na nie stać, więc tym bardziej dziękuję za ten trud – podkreśla Magdalena Marszałek, burmistrz Tuchowa.

FOT. JERZY BERGANDER

Remiza OSP w Burzynie została zmodernizowana

ŁUKASZGIEMZA

Poprawa funkcjonalności budynku oraz bezpieczeństwa warunków BHP strażaków w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Burzynie w ramach konkursu „Małopolskie Remizy 2019” to nazwa zadania inwestycyjnego zrealizowanego przez Gminę Tuchów w 2019 roku.

Zadanie zostało zrealizowane dzięki wsparciu finansowemu ze strony Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. W ramach prac wykonano modernizację ogrzewania w budynku remizy (montaż pieca gazowego, instalacji i grzejników centralnego ogrzewania), modernizację instalacji elektrycznej (wymiana instalacji, skrzynki elektrycznej oraz punktów świetlnych wewnątrz i na zewnątrz budynku) a także prace wykończeniowe. Dofinansowanie ze środków Województwa Małopolskiego wyniosło 13 200,00 złotych, a całkowita wartość zrealizowanego zadania to 26 400,00 złotych.

Dobiegły końca prace remontowe i modernizacyjne budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Burzynie. Dzięki pozyskaniu środków z Wojewódzkiego Funduszu

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w ramach konkursu „Małopolskie Remizy 2019” udało się wykonać termomodernizację budynku polegającą na dociepleniu ścian zewnętrznych oraz stropów. Prace zostały wykonane w oparciu o przeprowadzony audyt energetyczny, który uwzględnił użycie materiałów zgodnie z wymogami przepisów, które będą obowiązywały od roku 2021.

Zadanie inwestycyjne realizowano pod nazwą: „Poprawa funkcjonalności budynku oraz bezpieczeństwa i warunków BHP strażaków w remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Burzynie”.

Dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie wyniosło 16 054,58 złotych, a całkowita wartość zrealizowanego zadania to 32 109,16 złotych.

Dzięki pozyskaniu środków i realizacji zadania przez Gminę Tuchów w kolejnej już remizie wykonane zostały prace, dzięki którym podniesiona została funkcjonalność budynku oraz warunki przechowywania sprzętu, a w przypadku druhów z Burzyna także samochodu gaśniczego, który od stycznia br. zastąpił poczwiergo i wysłużonego Mercedesa.

Bezpieczna Małopolska 2019 – bezpieczniejsi strażacy

ŁUKASZ GIEMZA

Trzy ochotnicze straże pożarne z terenu naszej gminy wzbogaciły się m.in. o komplety umundurowania specjalnego stanowiącego ochronę ratowników podczas prowadzonych działań ratowniczych.

Kolejny już raz Gmina Tuchów, jako beneficjent, przygotowała wniosek w ramach konkursu „Bezpieczna Małopolska” organizowanego przez Województwo Małopolskie. Po rozpatrzeniu złożonych wniosków przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego dofinansowanie otrzymały: Ochotnicza Straż Pożarna w Burzynie (480,00 zł) na zakup dwóch kompletów munduru służ-

bowego strażaka, Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowce Tuchowskiej (4 920,00 zł), która dokonała zakupu trzech mundurów służbowych strażaka oraz trzech kompletów umundurowania specjalnego składającego się z: ubrania specjalnego, kominiarki niepalnej, butów specjalnych, rękawic specjalnych oraz hełmu strażackiego. Trzecią jednostką, która skorzystała z tej formy dofinansowania była Ochotnicza Straż Pożarna w Jodłowie Tuchowskiej (1 640,00 zł) i zakupiła mundur służbowy strażaka, a także komplet umundurowania specjalnego.

Łączna wartość zrealizowanego zadania wyniosła 17 067,75 złotych, a dofinansowanie Województwa Małopolskiego wyniosło 7 040,00 złotych.

Uroczystość przekazania zakupionych sprzętów odbyła się

25 listopada br. w Domu Kultury w Burzynie, a uczestniczyli w niej: zastępca komendanta miejskiego PSP w Tarnowie – mł. bryg. Maciej Wolański, burmistrz Tuchowa –

Magdalena Marszałek, zastępca burmistrza – Wiktor Chrzastowski, radny Rady Miejskiej

w Tuchowie – Grzegorz Wesołowski oraz przedstawiciele jednostek, które otrzymały sprzęt.

NAUKA GRY W SZACHY

DLA DZIECI Z KLAS 0-8

60 ZŁ OD OSOBY

DOM KULTURY W TUCHOWIE
wtorek godz. 17.00
Pierwsze zajęcia: 12.11.2019

DOM KULTURY W BURZYNIE
środa godz. 14.30
Pierwsze zajęcia: 13.11.2019

SZKOŁA PODSTAWOWA W ZABŁĘDZU
piątek godz. 14.00
Pierwsze zajęcia: 15.11.2019

3 RAZY W MIESIĄCU PO 45 MIN

Wszystkich zainteresowanych udziałem w zajęciach prosimy o zgłaszanie się i zapisy pod numerem telefonu 14 652 54 36 lub w sekretariacie Domu Kultury w Tuchowie

ZAPRASZAMY

R E K L A M A

Witospol

TARNÓW 1992

Chcesz oszczędzić na paliwie - tankuj z nami!

- ✓ olej napędowy
- ✓ olej opałowy
- ✓ zbiorniki dwupłaszczowe

www.witospol.pl

33-150 Wola Rzędzińska
487D

14 631-88-05
14 631-88-07
14 631-88-09

biuro@witospol.pl
handlowy@witospol.pl

WIECZÓR WSPOMNIENI NA DWORCU PKP W TARNOWIE

ZDZISŁAWA KRZEMIŃSKA

Wieczór wspomnień o Joannie Srebro z okazji 13. rocznicy śmierci artystki” odbył się 5 listopada br. na Dworcu PKP w Tarnowie, w części zajmowanej przez Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie.

Spotkanie, w którym udział wzięło kilkadziesiąt osób, prowadziła dyrektor BWA w Tarnowie Ewa Łączyńska-Widz. Artystkę wspominali przyjaciele, znajomi, osoby z tarnowskiego świata kultury, a także s. Alfonsa Grybel – józefitka i Zdzisława Krzemińska, które osobiście poznały Joannę Srebro w Domu Pogodnej Jesieni w Tuchowie. To tu, artystka spędziła ostatni etap życia i przekazała Zgromadzeniu Sióstr Świętego Józefa część swojego dorobku malararskiego.

Joanna Srebro – tarnowianka, absolwentka ASP w Krakowie upra-

FOT. FUNDACJA DZIEŁO MIŁOSIERDZIA

FOT. PRZEMYSŁAW SROKA BWA TARNÓW

wiała malarstwo sztalugowe, ściennie, projektowała gobeliny i freski. Jako jedna z najbardziej znanych i wyrazistych postaci tarnowskiego środowiska brała udział w licznych wystawach w kraju i zagranicą.

Na wieczór wspomnień przybyło wiele sióstr józefitek na czele z prowincjalną Prowincji Tarnowskiej – s. Antonią Piekarz i przełożoną Domu Zakonnego w Tuchowie – s. Andżeliką Macior, a także Zarząd

i Rada Fundacji Dzieło Miłosierdzia im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego.

Projekt finansowany był z budżetu Miasta Tarnowa i Województwa Małopolskiego. Organizatorami tego niecodziennego wydarzenia było BWA

w Tarnowie, Zgromadzenie Sióstr Świętego Józefa Prowincja Tarnowska (Tuchów) i Fundacja Dzieło Miłosierdzia im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego wspierająca działalność DPJ w Tuchowie.

Spektakl dla uczczenia Narodowego Święta Niepodległości

ZDZISŁAWA KRZEMIŃSKA

Złoty wiek Rzeczypospolitej to tytuł spektaklu przygotowanego przez o. Kazimierza Pelczarskiego – redemptorystę, jako jedna z form uczczenia 100-lecia niepodległości Polski.

15 listopada br. o. K. Pelczarski wystąpił w Cyklu Spotkań z Gościem Miesiąca w świetlicy Domu Pogodnej Jesieni w Tuchowie. Niemalą, bo 63-osobową publiczność stanowili mieszkańcy i pracownicy placówki opiekuńczej, siostry józefitki, przedstawiciele środowiska lokalnego i liczna grupa wolontariuszy z Pleśnej i Tuchowa. Pierwszą częścią spotkania była lekcja historii, czyli quiz nt. renesansu w literaturze i sztuce, w którym swoją wiedzę zaimponowali seniorzy. Drugą częścią spotkania był teatr jednego aktora – czyli o. K. Pelczarskiego w stroju szlachcika polskiego z okresu renesansu. Jako Pan Twardowski zaprosił na scenę wybranych z widowni: żołnierza, adwokata, szewca i Panią Twardowską, z którą na zakończenie poprowadził poloneza. Całość odbywała się w... karczmie, co się Rzym nazywa. Uczestnicy spotkania chętnie i spontanicznie włączyli się w recytację poematu, by później celując odczytać egzamin ze znajomości elementów stroju szlacheckiego. Kołpak, żupan, kontusz, pas słucki, baczmagi, ot... co nosił polski szlachcic! oprócz... wąsów, rzecz jasna! Godnym podkreślenia jest fakt, iż personel DPJ – w tym przypadku terapeutka Paulina, opiekunka Renata i rehabilitant Bartosz – posiada niezwykle inwencje twórczą i w... trzy minuty żołnierz był wystylizowany i po... charakteryzacji. Wprawdzie spotkanie zakończono wspólną Koronką do

FOT. DPJ

Miłosierdzia Bożego o godz. 15.00, ale wrażenia i radość pozostały motywem przewodnim kolejnych dni...

Organizatorem spotkania był personel DPJ i Fundacja Dzieło Miłosierdzia im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego.

NIE RZUCIM ZIEMI, SKĄD NASZ RÓD (...)

PAULINA KORDELA

Przygotowania do obchodów 11 listopada w Domu Pogodnej Jesieni rozpoczęły się już na kilka dni przed tym ważnym dla nas – Polaków wydarzeniem.

Trzeba było przygotować dekoracje, kotyliony, a także przypomnieć sobie pieśni patriotyczne. Mieszkańcy DPJ z wielką ochotą przystąpili do powierzonych im przez terapeutkę zajęć. Wykonana przez nich piękna, białoczerwona dekoracja zdobiła świetlicę już od piątku 8 listopada. W ten dzień, w ramach zajęć terapeutycznych, odświętnie ubrani mieszkańcy wraz z personelem oraz kilkoma siostrami józefitkami odśpiewali, o symbolicznej godz. 11.11, hymn Polski, solidaryzując się jednocześnie ze wszystkimi przedszkolami, szkołami i innymi placówkami oświatowymi przystępującymi w tym dniu do akcji „Szkoła do hymnu”. Personel Domu Pogodnej Jesieni razem z s. Stylitą przygotował krótki program niepodległościowy, który mieszkańcy obejrzyli w wielkim skupieniu, włączając się co chwila w śpiew pieśni patriotycznych. Niespodziankę w tym dniu zrobiły dzieci z Przedszkola Niepublicznego Zgromadzenia Sióstr Św. Józefa, które w pięknym białoczerwonym korowodzie, przy akompaniamencie akordeonu, na którym grał pan Krzysztof, prowadzący w przedszkolu rytmikę, przybyły odwiedzić seniorów. Towarzyszyli im: dyrektor placówki – s. M. Benedetta, personel przedszkola oraz gość specjalny – redemptorysta o. Kazimierz Pelczarski w tradycyjnym, staropolskim stroju. Połączone pokolenia wspólnie odśpiewały *Przybyli ulani pod okienko* oraz *O mój rozmarynie*, wymachując przy tym

FOT. FUNDACJA DZIEŁO MIŁOSIERDZIA

białoczerwonymi flagami. Dni, kiedy jesteśmy wszyscy razem w takim gronie, są bardzo ważne. Połączenie dziecięcej ciekawości i doświadczenia seniorów sprawiają, że każdy czuje się tutaj ważny i potrzebny.

MAM ZIELONE POJĘCIE

ZDZISŁAWA KRZEMIŃSKA

"Mam zielone pojęcie" i „Eco myśle, eco żyję” to dwie odznaki dołączone do młodych sadzonek lip, rozdawanych na tuchowskim runku 11 października 2019 r.

Była to druga część akcji „Posadź lipę” zorganizowanej przez Koło Pszczelarzy w Tuchowie, z inicjatywy jego prezesa – Aleksandra Kajmowicza.

Jedna z 400 lip rośnie już w pięknym ogrodzie przy Domu Pogodnej Jesieni w Tuchowie. W słoneczne październikowe popołudnie (22.10.2019 r.) liczna grupa mieszkańców i pracowników DPJ zgromadziła się, by uczestniczyć w historycznym przecięciu momentu posadzenia lipy! Najpierw jednak odczytano humorystyczną laudację m.in. o tym, że posadzona w pobliżu lipowego wzgórza, za lat kilka lipa będzie piękna i duża; dobrze jej będzie w józefickiej ziemi i dobrze z nią współnocie Domu Pogodnej Jesieni. Następnie przeprowadzono „wybory” na imię dla lipy i spośród pięciu propozycji wygrało imię „Maja”. Tak więc w obecności świadków i w miłej atmosferze lipę posadzili: s. Jordana – józefitka, Bartosz – fizjoterapeuta i Andrzej – mieszkaniec DPJ.

Na zakończenie plenerowego spotkania promotorka herbaty z kwiatu lipy – Renia – częstowała gorącym aromatycznym napojem z nadzieją, że za parę lat nie będzie już przywozić kwiatów z Olszyn.

Za honorowe wyróżnienie uznano kolejkę osób odpowiedzialnych za pielęgnowanie miododajnej lipy Mai.

Organizatorem opisanego wydarzenia była Fundacja Dzieło Miłosierdzia im. św. ks. Zygmunta Gorzowskiego.

Drugą lipę z zaskoczeniem i radością przyjęli nowożeńcy na tradycyjnej bramie weselnej, by po weselu posadzić ją w słonecznym miejscu w Buchcicach!

Stowarzyszenie „Nadzieja” realizowało zadanie w ramach projektu pn. „Radość w Zakopanem – wyjazd integracyjny dla osób niepełnosprawnych połączony z warsztatami rękodzieła” – edycja VIII.

Stowarzyszeniu „Nadzieja” w Tuchowie została przyznana dotacja w kwocie 36 524,00 zł w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2019 roku. Podopiecznym stowarzyszenia „Nadzieja” towarzyszyli podopieczni ŚDS z Nowodworza – mieszkańcy Tarnowa. Opiekę na osobami niepełnosprawnymi sprawowali rodzice i terapeuci. Uczestnicy przybyli do znanego Kompleksu Wypoczynkowo-Rehabilitacyjnego „Marzenie” w Zakopanem w dzielnicy Pardałówka. Jesienny pobyt w Tatrach z licznymi atrakcjami był wyjątkowym wydarzeniem dla biorących udział w projekcie. Rodzinna atmosfera i komfortowe warunki w ośrodku, zajęcia z pedagogiem specjalnym i psychologiem, wycieczki, wieczorki

4-10 listopada 2019

Wyjazd integracyjny do Zakopanego

przy muzyce, zajęcia na basenach termalnych wpływały korzystnie na poprawę kondycji. Pobyt w Zakopanem poszerzył obecną wiedzę na temat zabytków, tradycji, kultury góralskiej oraz był okazją do wspólnego lepszego poznania się nawzajem, nawiązania pozytywnych relacji, wdrożenia zasad funkcjonowania w grupie, wzajemnego zrozumienia, okazywania sobie pomocy nawzajem. Wyjazd był przede wszystkim radością dla uczestników zmagających się z niepełnosprawnością i szarością dnia codziennego. Zajęcia artystyczne pozwalały na wydobywanie często ukrytych zdolności. Podopieczni zostali dowartościowani, radowali się efektami swej pracy. Różnorodne zajęcia wpływały korzystnie na kondycję fizyczną i psychiczną uczestników. Były źródłem energii potrzebnej do dalszej egzystencji.

Dzięki projekcji filmu 3D i prelekcji o Tatrach przez rodzinę wytrawnych taterników i miłośników wędrówek górskich uczestnicy mieli możliwość podziwiania tatrzańskiej fauny i flory, mogli duchowo przenieść się w najwyższe szczyty i na najtrudniejsze szlaki górskie. Projekt był radosnym wydarzeniem i pozostawił wszystkim miłe wspomnienia. Realizacja zadania mogła być możliwa dzięki dotacji z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, darczyńcom i współpracy z Kompleksem Wypoczynkowo-Rehabilitacyjnym „Marzenie” w Zakopanem. **Dziękujemy!**

**Grażyna Gut
Sekretarz Stowarzyszenia
Rodziców i Przyjaciół
Osób Niepełnosprawnych
„Nadzieja”**

R E K L A M A

(((24h)))

OCHRONA

- Ochrona osób i mienia
- Zabezpieczanie imprez
- Systemy alarmowe i TV dozorowa
- Patrole interwencyjne

604 11 90 70 biuro@ochrona-orzel.pl www.ochrona-orzel.pl

TERESA SZYMAŃSKA

Hej chłopcy i dziewczęta i dziewczęta
Niech każdy zapamięta, zapamięta,
że huba to jest grzyb, co rośnie na pniu
I hubę też się tańczy na ten rytm.

/Wiesław Dymny/

Huba to nazwa zwyczajowa grzybów, które wytwarzają owocniki nadrzewne.

Mają przeważnie twardą korkowatą strukturę, najczęściej są w kształcie kopyta, muszli lub płaskiej skorupy. Tylko nieliczne mają owocniki przypominające grzyby kapeluszowe. Huby, jak wszystkie grzyby, pozbawione są chlorofilu, nie mogą korzystać z energii słonecznej i same wytwarzać związków organicznych. Aby żyć, muszą wykorzystywać inne rośliny – są więc pasożytami, jeżeli rosną na żywych drzewach, lub saprofitami, jeżeli rosną i rozwijają się na obumarłych częściach drzew. Często zdarza się, że grzyb będący najpierw pasożytem, po obumarciu gospodarza, czyli żywiciela, staje się saprofitem. Typowym przedstawicielem tej grupy pasożytów jest hubiak pospolity, który poraża drzewa liściaste, najczęściej buki. Zdrowe drzewa mogą stawić opór atakom zarodników grzybów nadrzewnych dzięki ochronnej korze. Tylko nieliczne gatunki tych grzybów potrafią zaatakować zdrowe drzewo. Większość z nich to tzw. pasożyty słabości, czyli atakują drzewa stare, osłabione przez choroby, szkodniki, niekorzystne czynniki środowiskowe lub poranione. Wrotami do infekcji są miejsca po połamanych przez wiatr i śnieg gałęziach, po przecinkach i innych uszkodzeniach

CIEKAWE ROŚLINY MIASTA I GMINY

Huby – nadrzewni lokatorzy

kory. Huby zawierają enzymy, które umożliwiają im chemiczny rozkład głównych składników drzew (celulozy, ligniny), zapewnia im to energię i składniki potrzebne do życia. Niestety, drzewo ulega rozkładowi, czyli zgniliznie i prędzej czy później obumiera. Są huby, które powodują zgniliznę białą, brunatną lub pstrą. Huby odznaczają się wielką różnorodnością kształtów i kolorów owocników. Owocnik stanowi widoczną dla nas oznakę, że drzewo jest opanowane przez grzyb. Gdy na pniu pojawia się pierwszy owocnik grzyba, to rdzeń tego pnia jest już silnie rozłożony i nieuchronnie drzewo obumiera. Główna część huby, czyli grzybnia w postaci strzępek jest niewidoczna. Większość grzybów kapeluszowych, które zbieramy jesienią w lasach, ma grzybnie ukrytą w ziemi, huby zaś w drzewie (żywym lub obumarłym). Niektóre gatunki hub spotykamy tylko na brzozech, inne tylko na bukach, a jeszcze inne na sosnach itp. Są to tzw. monofagi, np. czyreń sosnowy czy białoporek brzożowy. Są też gatunki zasiedlające różne drzewa i te nazywają się polifagami. Należy do nich np. żółciak siarkowy. Ma on duże, jaskrawożółte owocniki, które widać z daleka na brązowych pniach drzew liściastych. Duży, bardzo dekoracyjny okaz tej huby było doskonale widać w czerwcu na starej wierzbie, tuż przy drodze na ulicy Wróblewskiego w Tuchowie. W listopadzie już go nie ma, gdyż żółciak ma owoc-

niki nietrwałe. Większość hub tworzy owocniki trwałe – jednoroczne lub wieloletnie. Te huby można w listopadzie i później zaobserwować na starych drzewach w lesie, zagajnikach przy drodze. Przeważnie tam, gdzie drzew się nie pielęgnuje, nie wycina, nie usuwa pni, ani powalonych drzew i konarów. Tam właśnie, nawet laik w tej dziedzinie zauważy mnóstwo tych grzybowych lokatorów drzew. Potrafią zaskoczyć nas kształtem, kolorem, wielkością i ilością, czy miejscem pojawienia się, np. niszczyca płotowa. Rozkłada pozbawione kory drewno drzew iglastych (świerk, sosna). Występuje głównie na płotach, belkach przydrożnych, drewnianych barierach itp., oczywiście starszych i nieimpregnowanych. Na brzozech można łatwo zauważyć teraz białoporek brzożowy, czyli hubę brzożową. Młode owocniki, jak wskazuje nazwa, są białe, starsze ciemnieją i tworzą osobliwe kapelusze. Huba ta należy do monofagów, czyli występuje tylko na brzozie (żywej lub martwej). Grzyb ten od dawna ma zastosowanie w lecznictwie ludowym. Zawiera substancje o działaniu przeciwdrobnoustrojowym i bakteriobójczym. Może być doraźnym lekiem na skaleczenia w lesie, jeżeli nie ma pod ręką innych środków odkażających. W czasie II wojny światowej huby tej używano do produkcji uszczelki w przemyśle zbrojeniowym. Na starych ogławianych, wypróchniałych wierzbach pasożytuje często hubiak pospolity. Łatwo go rozpo-

znac po kształcie przypominającym kopyto. W lesie znajdziemy go też na bukach. Stare rozsypujące się pnie porośnięte są rosnącymi w okółkach wrośniakami. Rosną one również na starych pniakach, na których kiedyś rąbano drewno. W zakrzaczach, na obrzeżach lasów, w pobliżu starych domostw – na krzakach bzu czarnego jesienią pojawiają się małe, brązowe kapelusiki o miękkiej strukturze. Większe osobniki odchylają się i przyjmują formę małżowiny usznej. Stąd nazwa tego grzyba – ucho bżowe. Istnieją też jadalne gatunki grzybów nadrzewnych, np. owocniki bocznika ostrzygowatego. W celach konsumpcyjnych uprawia się go na słomie lub drewnie. Kiedyś miąższ czyrenia ogniowego (tzw. huba ogniowa) a także hubiaka pospolitego, odpowiednio spreparowany (namaczany w ługu z saletą, a następnie wysuszany) służył jako hubka do krzesania ognia. Hubka rozżarzała się od uderzania kawałkiem stali (krzesiwem) o krzemień. Ten sposób rozniecania ognia trwał do połowy XIX w., czyli do rozpowszechnienia się zapalek.

Rola, jaką spełniają huby w ekosystemach, jest złożona i wieloraka. Są organizmami cudzożywnymi i aktywnie uczestniczą w odwiecznym obiegu pierwiastków biogenicznych w przyrodzie. Gatunki pasożytnicze uczestniczą w naturalnej regulacji liczebności populacji drzew. Z kolei saprofity rozkładają martwe szczątki

FOT. ALEKSANDER KAJMOWICZ

Huba brzożowa

organiczne, tym samym wzbogacają glebę, na której wyrastają nowe rośliny zielone, dające pokarm zwierzętom i człowiekowi. Usuwając szczątki martwych organizmów, grzyby przygotowują miejsce, czyli przestrzeń życiową dla innych organizmów. Huby, mimo że narażają gospodarkę drzewną na straty, uważane są za ważną część składową różnorodności biologicznej naszych lasów. Starsze pokolenie pamięta ze swoich czasów szkolnych, że na obozach, koloniach itp. śpiewało się i tańczyło Hubę. Dzięki temu wszyscy uczniowie (nawet ci, którzy nie lubili biologii), wiedzieli, że huba to jest grzyb, który rośnie na drzewie.

R E K L A M A

PORADNIA MEDYCyny PRACY

SPECJALISTA MEDYCyny PRACY
JERZY WOZNIAK
WWW.JERZYWOZNIAK.COM.PL

Usługi z zakresu medycyny pracy:

- Badania profilaktyczne (wstępne, okresowe, kontrolne) z możliwością przeprowadzenia badań na terenie zakładu pracy.
- Badania do pracy na wysokości
- Badania osób wykonujących zawód kierowcy i na prawo jazdy (A,B,C,D,E,T)
- Badania do celów sanitarno-epidemiologicznych
- Badania osób ubiegających się lub posiadających licencję pracownika zabezpieczeń technicznych (I i II Stopnia)
- Badania kandydatów do szkół zawodowych, średnich oraz wyższych
- Badanie osób ubiegających się o pozwolenie na broń
- Badanie strażaków OSP i PSP
- Badania i wystawianie zaświadczeń na stanowiska: strażak, sędzia, komornik, syndyk, marynarz, nurek, pilot wycieczek, detektyw
- Badania operatorów dźwigów, koparek, ładowarek samojezdnych, wózków widłowych itp.
- Badania pracowników wykonywane są na podstawie skierowania z zakładu pracy (w 2 egzemplarzach)
- Orzeczenie lekarskie - przeciwwskazania do używania pasów bezpieczeństwa

Rejestracja: 720 801 811

Tuchów, ul. Mickiewicza 28

(C.M. Kol-Med)

Czwartek 14:45 - 16:45

Zadaj pytanie: jerzy.wozniak@wp.pl

Więcej informacji: www.jerzywozniak.com.pl

**BADANIA
PSYCHOTECHNICZNE
KIEROWCÓW**

CENTRUM ZDROWIA ZAKLICZYN

PORADNIA MEDYCyny PRACY I BADAŃ PSYCHOLOGICZNYCH

TUCHÓW, ul. Mickiewicza 28 (C.M. Kol-Med)

ZAPRASZAM DO KONTAKTU WSZYSTKIE OSOBY, KTÓRYCH ZAWÓD WYMAGA OPINII PSYCHOLOGA.

Dzięki nowoczesnemu sprzętowi kontrolno-pomiarowemu możemy przeprowadzać badania:

- kierowców zawodowych
- kandydatów na kierowców zawodowych
- kierowców skierowanych przez Wydział Komunikacji za:
* przekroczenie 24 punktów karnych
* jazdę po alkoholu
albo innego podobnie działającego środka
* spowodowanie wypadku
- pracowników wykorzystujących samochód w ramach obowiązków służbowych
- instruktorów oraz kandydatów na instruktorów
- egzaminatorów oraz kandydatów na egzaminatorów
- kierowców sportów motorowych
- operatorów wózków widłowych, żurawi, suwnic, koparek, ładowarek, podestów ruchomych
- osoby pracujące na stanowiskach wymagających szczególnej sprawności psychoruchowej.

533 381 530

Centrum Zdrowia Zakliczyn Spółka Cywilna
Jerzy Wozniak, Paula Wozniak
ul. Tarnowska 2, 32-840 Zakliczyn

www.testydlakierowcow.pl

JAKUB NOWAK

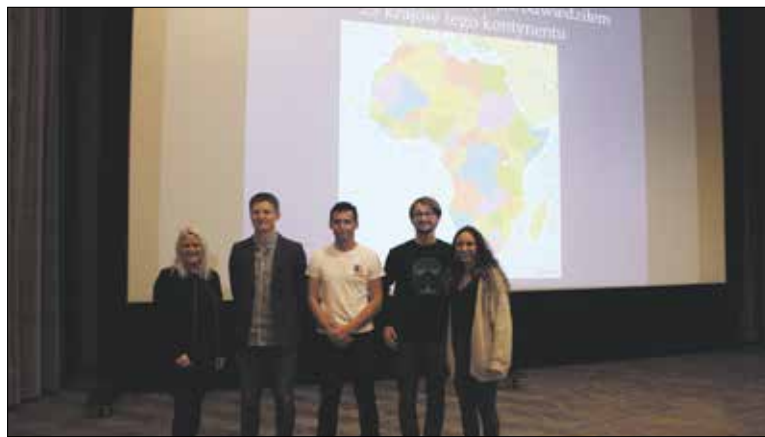
15-16 listopada 2019 r. ponownie w Tuchowie gościliśmy wiele niezwykłych osób w ramach „III Tuchowskiego Festiwalu Podróżników”.

Organizatorami wydarzenia było Stowarzyszenie „My Pogórzanie”, Fundacja Klubu Podróżników „Śródziemie” z Krakowa, Dom Kultury w Tuchowie oraz Gmina Tuchów. Wydarzenie podzielone było na 3 części. 15 listopada o poranku, podróżnicy zaprezentowali się przed dziećmi i młodzieżą okolicznych szkół. Wiezorami 15 i 16 listopada odbyły się prelekcje dla wszystkich zainteresowanych. Inicjatywę wspierało wiele rodzajów mediów, firm, instytucji i organizacji. Zorganizowano zabawy animacyjne i konkursy.

Pierwszymi z prelegentów, 15 listopada o poranku, była tuchowska para podróżników – **Karol Gut i Aleksandra Sutkowska**. Wyruszyli oni w romantyczną podróż autostopem po Europie Zachodniej. Odwiedzili kraje wszystkim nam doskonale znane z przewodników turystycznych. Ich podróż była niczym z bajki, a wszyscy zostali zarażeni bardzo pozytywną energią pięknej pary młodych ludzi. Na początek zahaczyli oni o Open'er Festiwal, skąd pojechali dalej, przez Niemcy i Francję (Paryż) aż na Półwysep Iberyjski, gdzie odwiedzili m.in. Barcelonę czy Sewillę. Po ich występie przyszedł czas na wystąpienie **Dariusza Grochala** – autora książki o zapomnianych polskich podróżnikach. W czasie prelekcji pt. „2 lata dookoła świata 1926-1928. Opowieść o zapomnianej podróży polskich skautów dookoła świata samochodem” widzowie mieli okazję usłyszeć wiele informacji nt. wyprawy Jerzego Jelińskiego wraz z Eugeniuszem Smosarskim, Brunonem Bredschneiderem oraz filmowcem Janem Ławą. Wyruszyli oni w podróż dookoła świata zmodyfikowanym, słynnym Fordem T. Do Polski, już kolejnym pojazdem, Buickiem Masterem, dojechał jedynie Jerzy Jeliński. Podróżnicy, w czasie wyprawy, odwiedzili najważniejsze światowe osobistości XX-lecia międzywojennego. Ostatnim z prelegentów porannej części festiwalu był **Jacek Matuszczak**. Odbywa on prawie co miesiąc niezwykle podróż. Przechodzi niekiedy w czasie tej wędrówki przez Tuchów. Podróżnikowi w czasie wyprawy towarzyszył młody człowiek, który zboczył ze ścieżki prawości i popełnił w swoim życiu jakieś przestępstwo, trafiając tym samym do więzienia. Dano mu jednakże szansę. Jeżeli w czasie pobytu w zakładzie podda się zabiegom resocjalizacyjnym i postara się wrócić do społeczeństwa, to ma on możliwość uczestniczyć w specjalnym projekcie pt. „Nowa Droga”. W ramach tego projektu Jacek wraz z młodym człowiekiem musieli przejść szlakiem św. Jakuba 900 km w 30 dni, po czym skazana osoba otrzymała dar wolności. Młodzież miała okazję zobaczyć film dotyczący tej niezwyklej wędrówki, okraszony komentarzami **Jacka Matuszczyka**. Pokazywał on zmagania jednego młodego człowieka oraz wpływ wędrówki na zmianę jego myślenia. Spotkali oni na swojej drodze zarówno wiele przeciwności, jak i masę pozytywów, np. spotkania z niesamowitymi osobami, które wskazywały, jak powinna wyglądać w życiu nowa droga.

Kolejną częścią festiwalu były wieczorne wystąpienia 15 listopada 2019 r. Na początek szerszej publiczności zaprezentował się ww. **Dariusz Grochal**, który ponownie opowiedział

III Tuchowski Festiwal Podróżników

FOT. JAKUB NOWAK

o podróży polskich skautów dookoła świata samochodem. Po jego występie przyszedł czas na **Piotra Kulczyńskiego**. Podróżnik jest autorem kilku książek, a w tym: *Droga na wschód czy Ukraina bez przewodnika*. Zaprezentował wyprawę swoim terenowym samochodem po krajach Azji centralnej. Piotr był w takich krajach jak: Tadżykistan, Mongolia, czy Rosja (w tym na Syberii). Odwiedził także Afganistan. Ostatnim prelegentem tego wieczoru był **Michał Szczęśniak**, który wybrał się na trwającą 3 lata podróż po Ameryce Południowej. Zrobił to w dodatku bez kompasu i map. Kierował się jedynie intuicją. Jak sam o sobie pisze: *W podróży intuicyjnej jest mi najłatwiej zrozumieć, kim naprawdę jestem, dzieją się rzeczy, które mają się wydarzyć, a nie te, które są planowane (...). Zdałem sobie sprawę, że najcenniejszą walutą,*

jaka mogę zabrać ze sobą, to czas (...). Przygotowywałem się do tego kilka miesięcy, aby następnie kupić bilet w jedną stronę. Spędziłem trzy lata, podróżując po krajach latynoskich. Odrzuciłem tradycyjny sposób podróżowania z przewodnikiem w rękę i postanowiłem zaufać przeznaczeniu. Następnego dnia (16 listopada 2019 r.) widzowie mieli okazję uczestniczyć w kolejnych, ciekawych prelekcjach. Pierwszą z osób był znany tuchowski publicznik z poprzedniej edycji **Albin Marciniak**, który jest również prezesem Fundacji Klubu Podróżników „Śródziemie” – jednego z organizatorów festiwalu. Poza swoją prelekcją pt. „Polska nie tylko na weekend – miejsca niezwykle, szczególnie, wyjątkowe i mało znane” był również jednym z konferansjerów wydarzenia. Jest inicjatorem „Alei Podróżników

i Zdobywców” przy Tauron Arenie w Krakowie, autorem akcji „Czyste Góry Czyste Szlaki”, fotoreporterem działu turystycznego www.onet.pl, podróżnikiem oraz taternikiem. Po ww. występie przyszedł czas na **Karola Guta oraz Aleksandrę Sutkowską**, którzy tym razem zaprezentowali swoją autostopową podróż po Europie w części dla wszystkich zainteresowanych. Ostatnią z osób, która przedstawiła swoją prelekcję był **Mateusz Karaś** z pobliskich Olszyn w gminie Rzepiennik Strzyżewski. Przed festiwalem organizatorzy próbowali policzyć, ile krajów odwiedził Mateusz – jest ich ponad 100 w Europie, Azji, Australii, Ameryce Południowej czy w Afryce, o których opowiedział w czasie swojej prelekcji (25 krajów). Sam podróżnik często przyznaje, iż trafiają mu się podróże do krajów będących w konfliktach zbrojnych czy

w czasie zmian ustrojowych lub rewolucji. Prelekcja była niezwykle barwna i ukazująca wszystkie aspekty życia obywateli afrykańskich krajów.

Wszystko, co dobre, szybko się kończy... Festiwal również musiał powoli zmierzać do swojego zakończenia, a wszystkim pozostaje oczekiwać na to, co ciekawego zaproponują organizatorzy w przyszłym roku. Tegoroczna edycja przyniosła dużo pozytywnych emocji. Wystąpiło wiele barwnych osób, zaprezentowano ciekawe podróże, opowiedziano niezwykle historie, przeprowadzono konkursy i animacje w przerwach oraz długie rozmowy przy stoiskach. Festiwal jest bardzo wartościową imprezą i z pewnością rozbudziłby zainteresowanie każdego chętnego, a być może i zainspirował kogoś do własnej wyprawy... Zachęcamy do uczestnictwa w przyszłym roku!

NOWE PREFERENCJE W PODATKU DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH WSPIERAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA TERMOMODERNIZACYJNE

OBJAŚNIENIA PODATKOWE¹⁾ z dnia 16 września 2019 r.

1. Czego dotyczą objaśnienia?

Objaśnienia dotyczą nowych preferencji podatkowych wspierających przedsięwzięcia termomodernizacyjne na gruncie przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od

osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą PIT”, oraz ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 43, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ryczałcie”.

2. Podstawa prawna

1 stycznia 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przy-

chodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. poz. 2246), która wprowadziła w podatku dochodowym od osób fizycznych nowe zwolnienie przedmiotowe oraz tzw. ulgę termomodernizacyjną.

Ulgę termomodernizacyjną reguluje art. 26h ustawy PIT, zaś zwolnienie przedmiotowe art. 21 ust. 1 pkt 129a tej ustawy.

W ustawie o ryczałcie ulga termomodernizacyjna znajduje swoje umocowanie w art. 11.

Obie preferencje mają na celu wsparcie przedsięwzięć termomodernizacyjnych w jednorodzinnych budynkach mieszkalnych.

Celem objaśnień jest przedstawienie ogólnych zasad zastosowania tych preferencji.

ULGA TERMOMODERNIZACYJNA

Odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej dokonuje się od podstawy obliczenia podatku, ustalonej zgodnie z art. 26 ust. 1 lub art. 30c ust. 2 ustawy PIT oraz od przychodów wymienionych w art. 6 ust. 1, 1a i 1d ustawy o ryczałcie.

Oznacza to, że z możliwości odliczenia mogą skorzystać podatnicy opodatkowujący swoje dochody według skali podatkowej lub według jednolitej 19% stawki podatku oraz opłacający ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.

Ulgę termomodernizacyjną dotyczy wyłącznie podatków poniesionych przez podatnika będącego właścicielem lub współwłaścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego pod warunkiem, że przedsięwzięcie termomodernizacyjne w tym budynku zostanie zakończone w okresie 3 kolejnych lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek.

Uwaga!

Ileokroć w objaśnieniach jest mowa o dochodzie oznacza to również przychód, od którego oblicza się ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.

Zatem z ulgi termomodernizacyjnej mogą skorzystać podatnicy, którzy są **właścicielami lub współwłaścicielami** budynku mieszkalnego jednorodzinnego. Jeżeli podatnik nie ma tytułu prawnego, z którego wynikałoby jego prawo własności do nieruchomości, a jedynie jest jej posiadaczem, wówczas nie może skorzystać z omawianego odliczenia.

PRZYKŁAD 1.

Podatnik zamieszkuje budynek mieszkalny jednorodzinny, którego właścicielami byli jego zmarli krewni. Podatnik posiada prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające nabycie spadku wraz z innymi osobami. Nie przeprowadzono działu spadku.

Podatnik **może** skorzystać z odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej, o ile spełni pozostałe warunki.

PRZYKŁAD 2.

Podatnik jest właścicielem kamienicy wielorodzinnej (użytkuje jej piętro), w której są stare piece węglowe. Zamierza wymienić piece na nowe.

Podatnik **nie może** skorzystać z odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej, gdyż kamienica **nie jest** budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym (zatem podatnik nie jest właścicielem lub współwłaścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego).

Prawo do odliczenia obejmuje wydatki na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego wyłącznie w **budynku mieszkalnym jednorodzinnym**²⁾, czyli w budynku wolno stojącym albo w budynku w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służącym zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiącym konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni

całkowitej budynku. Przy czym podatnik będzie miał prawo do ulgi termomodernizacyjnej, jeśli budynek, którego jest właścicielem lub współwłaścicielem, będzie miał status budynku mieszkalnego jednorodzinnego, zgodnego z powyższą definicją, najpóźniej na dzień dokonania odliczenia.

PRZYKŁAD 3.

Podatnik jest właścicielem budynku wolno stojącego, dotychczas użytkowego. Zamierza zmienić przeznaczenie tego budynku na mieszkalno-użytkowy, w tym celu dokonał zgłoszenia do właściwego urzędu o zmianie sposobu użytkowania obiektu budowlanego. Budynek wymaga jedynie niewielkich zmian wewnątrz, które wydzielił lokal mieszkalny od części użytkowej. Podatnik zamierza zamontować na tym budynku instalację fotowoltaiczną.

Podatnik **może** skorzystać z odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej, o ile spełni pozostałe warunki, w tym m.in. w zakresie 30% udziału lokalu użytkowego w powierzchni całkowitej budynku mieszkalnego.

Ulgę przysługuje również w sytuacji, gdy w budynku mieszkalnym jednorodzinym, np. w związku z brakiem technicznych możliwości montażu instalacji (w tym fotowoltaicznej) na tym budynku, instalacja ta zostanie zamontowana na innym budynku, np. garażu, budynku gospodarczym, lecz służy budynkowi mieszkalnemu.

PRZYKŁAD 4.

Podatnik jest właścicielem budynku wolno stojącego, służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych o powierzchni całkowitej 200 m², w którym został wydzielony lokal użytkowy o pow. 50 m², gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza (np. sklep).

Podatnik **może** skorzystać z odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej, o ile spełni pozostałe warunki.

PRZYKŁAD 5.

Podatnik jest właścicielem budynku wolno stojącego, służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych o powierzchni całkowitej 300 m², w którym nie został wydzielony żaden lokal. Pokoje w budynku są wynajmowane w ramach prowa-

dzionej działalności gospodarczej turystom.

Podatnik **może** skorzystać z odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej, o ile spełni pozostałe warunki.

PRZYKŁAD 6.

Podatnik jest właścicielem lokalu mieszkalnego wydzielonego w budynku mieszkalnym jednorodzinnym. Sfinansował wymianę okien w tym lokalu.

Podatnik **może** skorzystać z odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej, o ile spełni pozostałe warunki.

PRZYKŁAD 7.

Podatnik jest właścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego, który jest budynkiem zabytkowym. Chce dokonać ulepszenia, dzięki któremu zmniejszy się zapotrzebowanie na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania tego budynku. W związku z tym zamierza zainstalować kolektory słoneczne. Ze względu na zabytkowy charakter budynku mieszkalnego, nie może tego dokonać na jego dachu, tylko na dachu budynku gospodarczego. Jednakże instalacja będzie ogrzewać budynek mieszkalny.

Podatnik **może** skorzystać z odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej, o ile spełni pozostałe warunki.

Uwaga!

Z ulgi termomodernizacyjnej **nie można** skorzystać w przypadku budynku będącego w budowie. Odliczenie dotyczy budynków już wybudowanych.

¹⁾ Wydane na podstawie art. 14a § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. –

Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.).

²⁾ Art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane

(Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, z późn. zm.).

Wydatki podlegające odliczeniu muszą być poniesione na realizację **przedsięwzięcia termomodernizacyjnego**,³⁾ czyli przedsięwzięcia, którego przedmiotem jest:

- ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania do budynków mieszkalnych,
- ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki mieszkalne, do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii, określone w przepisach prawa budowlanego, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków mieszkalnych,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.

- kocioł na paliwo stałe spełniający co najmniej wymagania określone w rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwa stałe (Dz. Urz. UE L 193 z 21.07.2015, s. 100),
- przyłącze do sieci ciepłowniczej lub gazowej,
- materiały budowlane wchodzące w skład instalacji ogrzewczej,
- materiały budowlane wchodzące w skład instalacji przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- materiały budowlane wchodzące w skład systemu ogrzewania elektrycznego,
- pompa ciepła wraz z osprzętem,
- kolektor słoneczny wraz z osprzętem,
- ogniwo fotowoltaiczne wraz z osprzętem,
- stolarka okienna i drzwiowa, w tym okna, okna połaciowe wraz z systemami montażowymi, drzwi balkonowe, bramy garażowe, powierzchnie przezroczyste nieotwieralne,
- materiały budowlane składające się na system wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła lub odzyskiem ciepła i chłodu.

II. Odliczeniem objęte są wydatki na następujące usługi:

- wykonanie audytu energetycznego budynku przed realizacją przedsięwzięcia termomodernizacyjnego,
- wykonanie analizy termograficznej budynku,
- wykonanie dokumentacji projektowej związanej z pracami termomodernizacyjnymi,
- wykonanie ekspertyzy ornitologicznej i chiropterologicznej,
- docieplenie przegród budowlanych lub płyt balkonowych lub fundamentów,
- wymiana stolarki zewnętrznej, np.: okien, okien połaciowych, drzwi balkonowych, drzwi zewnętrznych, bram garażowych, powierzchni przezroczystych nieotwieralnych,
- wymiana elementów istniejącej instalacji ogrzewczej lub instalacji przygotowania ciepłej wody użytkowej lub wykonanie nowej instalacji wewnętrznej ogrzewania lub instalacji przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- montaż kotła gazowego kondensacyjnego,
- montaż kotła olejowego kondensacyjnego,
- montaż pompy ciepła,
- montaż kolektora słonecznego,
- montaż systemu wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła z powietrza wywiewanego,
- montaż instalacji fotowoltaicznej,
- uruchomienie i regulacja źródła ciepła oraz analiza spalin,
- regulacja i równoważenie hydrauliczne instalacji,
- demontaż źródła ciepła na paliwo stałe.

PRZYKŁAD 8.

Podatnik poniósł wydatki na zakup i montaż okien we własnym budynku mieszkalnym jednorodzinnym. W wyniku wymiany okien nastąpiło zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania tego budynku.

Podatnik **może** skorzystać z odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej, o ile spełni pozostałe warunki.

PRZYKŁAD 9.

Podatnik poniósł wydatki na wymianę szyb w oknach na szyby zespolone w budynku mieszkalnym jednorodzinnym, którego jest właścicielem, w wyniku którego nastąpiło ograniczenie strat ciepła.

Podatnik **nie może** skorzystać z odliczenia w ramach ulgi termomodernizacyjnej, gdyż wydatek poniesiony na zakup stolarki okiennej oraz wydatek na usługę wymiany tej stolarki, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Inwestycji i Rozwoju, oznacza wydatki na wymianę okien, a nie ich elementów (w tym szyb).

Okres, w którym powinno nastąpić zakończenie przedsięwzięcia termomodernizacyjnego

Aby skorzystać z ulgi, podatnik musi zakończyć przedsięwzięcie **w okresie 3 kolejnych lat**, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek⁵⁾. Jeżeli termin ten nie zostanie dotrzymany, podatnik jest obowiązany zwrócić ulgę poprzez doliczenie kwot poprzednio odliczonych do dochodu za rok podatkowy, w którym upłynął termin na zakończenie przedsięwzięcia⁶⁾.

PRZYKŁAD 10.

Podatnik rozpoczął przedsięwzięcie termomodernizacyjne. Pierwsze wydatki na zakup styropianu na docieplenie ścian zewnętrznych w budynku poniósł w dniu 28 stycznia 2019 r. Ostatnie wydatki planuje ponieść w 2021 r.

Podatnik **nie będzie obowiązany do zwrotu ulgi**, jeżeli zakończy przedsięwzięcie do końca 2022 r.

Kwota odliczenia nie może przekroczyć 53 000 zł w odniesieniu do wszystkich realizowanych przedsięwzięć termomodernizacyjnych w poszczególnych budynkach, których podatnik jest właścicielem lub współwłaścicielem⁷⁾.

Pamiętaj!

Limit ulgi nie jest związany z jedną inwestycją lub jednym przedsięwzięciem termomodernizacyjnym, lecz jest określony dla danego podatnika, niezależnie od liczby inwestycji termomodernizacyjnych. Podatnicy pozostający w związku małżeńskim powinni wiedzieć, że limit ten dotyczy każdego z małżonków odrębnie, czyli każdemu z nich przysługuje odliczenie w maksymalnej wysokości 53 000 zł.

PRZYKŁAD 11

Podatnik wraz ze współmałżonkiem jest właścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego należącego do ich majątku wspólnego. Dodatkowo jest także właścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego, który należy do jego majątku odrębnego. W obu budynkach zostały dokonane przedsięwzięcia termomodernizacyjne o wartości 40 000 zł każde. W budynku objętym wspólnością majątkową podatnik poniósł wydatki na kwotę 10 000 zł, a współmałżonek na kwotę 30 000 zł. Wydatki w budynku należącym do majątku odrębnego zostały poniesione w całości przez podatnika. Małżonkowie wybrali wspólne rozliczenie podatku, przy czym współmałżonek podatnika w roku podatkowym nie osiągnął żadnych dochodów.

Podatnik **może** odliczyć kwotę 50 000 zł z tytułu przeprowadzenia obu przedsięwzięć, o ile spełni pozostałe warunki, a współmałżonek nie może odliczyć poniesionych wydatków w tym roku podatkowym, gdyż nie osiągnął dochodów. Wydatki te współmałżonek będzie mógł odliczyć w kolejnych latach, nie dłużej jednak niż przez 6 lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek, o ile osiągnie dochód.

PRZYKŁAD 12.

Dwóch współwłaścicieli dokonuje przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w budynku mieszkalnym jednorodzinnym. Jeden poniósł wydatki udokumentowane fakturami na kwotę 30 000 zł, a drugi – na kwotę 40 000 zł. Udział każdego współwłaściciela we własności nieruchomości wynosi 50%.

Każdy ze współwłaścicieli **ma prawo** odliczyć całość poniesionych przez siebie wydatków, o ile spełni pozostałe warunki. Współwłaściciele nie stosują proporcji odpowiadającej udziałowi we współwłasności budynku.

Wysokość wydatków ustala się na podstawie faktur wystawionych przez podatnika podatku od towarów i usług niekorzystającego ze zwolnienia od tego podatku. Jeżeli poniesione wydatki były opodatkowane podatkiem od towarów i usług, za kwotę wydatku uważa się wydatek

wraz z podatkiem od towarów i usług, o ile podatek ten nie został odliczony na podstawie ustawy o podatku od towarów i usług⁸⁾.

PRZYKŁAD 13

Podatnik niebędący podatnikiem podatku od towarów i usług poniósł wydatek na przedsięwzięcie termomodernizacyjne w kwocie 12 300 zł, w tym 2 300 zł to podatek VAT. Kwoty 2 300 zł podatnik nie odliczył na podstawie ustawy o podatku od towarów i usług.

W ramach ulgi termomodernizacyjnej podatnik uwzględni kwotę 12 300 zł, tj. wraz z podatkiem VAT, ponieważ podatek VAT nie został odliczony na podstawie ustawy o podatku od towarów i usług.

Odliczeniu nie podlegają wydatki w części, w jakiej zostały⁹⁾:

- sfinansowane (dofinansowane) ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej lub zwrócone podatnikowi w jakiejkolwiek formie,
 - zaliczone do kosztów uzyskania przychodów, odliczone od przychodu na podstawie ustawy o ryczałcie lub uwzględnione przez podatnika w związku z korzystaniem z ulg podatkowych w rozumieniu Ordynacji podatkowej¹⁰⁾.
- Regulacja ta wskazuje na brak możliwości odliczenia wydatków, których podatnik nie poniósł, gdyż zostały mu zrefinansowane (zwrócone). Odliczeniu podlegają te wydatki, których ciężar ekonomiczny ponosi podatnik (uszczuplają jego majątek). Zatem jeżeli wydatki są sfinansowane pożyczką/kredytem, których spłata obciąża podatnika, wówczas są traktowane jako sfinansowane przez podatnika i podlegają odliczeniu.

Nie ma także możliwości odliczenia wydatków, które w jakiegokolwiek formie pomniejszyły już zobowiązanie podatkowe podatnika.

PRZYKŁAD 14.

Podatnik przeprowadził przedsięwzięcie termomodernizacyjne, na którego realizację otrzymał pożyczkę z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, którą w całości spłacił.

Podatnik **ma prawo** do odliczenia wydatków sfinansowanych tą pożyczką, gdyż ponosi pełen ciężar ekonomiczny spłaty pożyczki.

PRZYKŁAD 15.

Podatnik przeprowadził przedsięwzięcie termomodernizacyjne, na którego realizację otrzymał pożyczkę z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pożyczka w części została umorzona.

Katalog materiałów budowlanych, urządzeń i usług

Katalog wydatków uprawniających do ulgi termomodernizacyjnej został określony w rozporządzeniu Ministra Inwestycji i Rozwoju⁴⁾.

I. Odliczeniu podlegają wydatki na materiały budowlane i urządzenia:

- materiały budowlane wykorzystywane do docieplenia przegród budowlanych, płyt balkonowych oraz fundamentów wchodzące w skład systemów dociepleń lub wykorzystywane do zabezpieczenia przed zawilgoceniem,
- węzeł ciepły wraz z programatorem temperatury,
- kocioł gazowy kondensacyjny wraz ze sterowaniem, armaturą zabezpieczającą i regulującą oraz układem doprowadzenia powietrza i odprowadzenia spalin,
- kocioł olejowy kondensacyjny wraz ze sterowaniem, armaturą zabezpieczającą i regulującą oraz układem doprowadzenia powietrza i odprowadzenia spalin,
- zbiornik na gaz lub zbiornik na olej,

³⁾ Definicja zawarta w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2018 r. poz. 966, późn. zm.).

⁴⁾ Rozporządzenie Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie określenia wykazu rodzajów materiałów budowlanych, urządzeń i usług związanych

z realizacją przedsięwzięć termomodernizacyjnych (Dz. U. poz. 2489).

⁵⁾ Art. 26h ust. 1 ustawy PIT.

⁶⁾ Art. 26h ust. 9 ustawy PIT.

⁷⁾ Art. 26h ust. 2 ustawy PIT.

⁸⁾ Art. 26h ust. 3 i 4 ustawy PIT.

⁹⁾ Art. 26h ust. 5 ustawy PIT.

¹⁰⁾ Ustawa wymieniona w przypisie 1.

Podatnik **ma prawo** do odliczenia wydatków sfinansowanych uzyskaną pożyczką wyłącznie w tej części, która nie podlegała umorzeniu.

PRZYKŁAD 16.

Podatnik przeprowadził przedsięwzięcie termomodernizacyjne ze swoich środków, a następnie otrzymał dotację z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości 10% poniesionych wydatków.

Podatnik **ma prawo** do odliczenia wyłącznie 90% poniesionych wydatków, czyli tej części, która nie została dofinansowana podatnikowi w formie dotacji. Dotacja ta stanowi bowiem częściowy zwrot uprzednio poniesionych wydatków.

PRZYKŁAD 17.

Podatnik poniósł wydatek na zakup okien w stanowiącym jego własność budynku mieszkalnym jednorodzinnym. Wydatek ten sfinansował ze środków uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości (niezabudowanej działki gruntu). Sprzedaż nastąpiła przed upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie nieruchomości. Poniesiony wydatek na zakup okien podatnik rozliczył w ramach tzw. ulgi mieszkaniowej, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 131 ustawy PIT.

Podatnik **nie ma prawa** do odliczenia wydatku poniesionego na zakup okien w ramach ulgi termomodernizacyjnej, ponieważ wydatek ten został już uwzględniony w związku ze skorzystaniem przez podatnika z tzw. ulgi mieszkaniowej będącej ulgą w rozumieniu ustawy – Ordynacja podatkowa.

PRZYKŁAD 18.

Podatnik poniósł wydatek na zakup okien w stanowiącym jego własność budynku mieszkalnym jednorodzinnym. Wydatek ten w ramach ulgi termomodernizacyjnej odliczył od przychodu opodatkowanego ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych w zeznaniu PIT-28. Dodatkowo podatnik osiągnął dochody ze stosunku pracy, które rozlicza w zeznaniu PIT-37.

Podatnik **nie ma prawa** do odliczenia wydatku na zakup okien w ramach ulgi termomodernizacyjnej od podstawy obliczenia podatku w zeznaniu

PIT-37, ponieważ wydatek ten został już odliczony w zeznaniu PIT-28 na podstawie przepisów ustawy o ryczałcie.

PRZYKŁAD 19.

Podatnik będący osobą niepełnosprawną otrzymał częściowe dofinansowanie (60% ceny zakupu) do zakupu kotła gazowego kondensacyjnego ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. W związku z tym zakupem skorzystał z ulgi rehabilitacyjnej na tę część wydatków, które sfinansował z własnych środków (40% ceny zakupu). Czy przysługuje mu ulga termomodernizacyjna na nieodliczoną część wydatków?

Podatnik **nie może** skorzystać z ulgi termomodernizacyjnej. Odliczeniu nie podlegają bowiem wydatki w części, w jakiej zostały zwrócone podatnikowi w jakiejkolwiek formie. Otrzymane dofinansowanie do zakupu kotła jest równoznaczne ze zwrotem wydatków.

Pamiętaj!

Jeżeli poniosłeś wydatki na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, które są finansowane kredytem bankowym lub kredytem udzielonym przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, możesz odliczyć całość poniesionych wydatków, które zostały zapłacone bez względu na wysokość spłaconego kredytu, z którego zostały sfinansowane.

PRZYKŁAD 20.

Podatnik przeprowadził przedsięwzięcie termomodernizacyjne, w ramach którego poniósł w 2019 r. wydatki na kwotę 20 000 zł. Wydatki te w wysokości 15 000 zł zostały sfinansowane z kredytu bankowego. W 2019 r. podatnik wpłacił bankowi kwotę 12 000 zł tytułem spłaty kredytu i 2 000 zł tytułem spłaty odsetek.

Podatnik **ma prawo** do odliczenia w zeznaniu podatkowym za 2019 r. kwoty 20 000 zł, o ile spełni pozostałe warunki.

Obowiązek doliczenia zrefinansowanych wydatków uwzględnionych w uldze (odliczonych w zeznaniu podatkowym)

Podatnik, który po roku, w którym dokonał odliczeń, otrzymał zwrot odliczonych wydatków na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, jest obowiązany doliczyć odpowiednio kwoty poprzednio odliczone do dochodu za rok podatkowy, w którym otrzymał ten zwrot¹¹⁾.

PRZYKŁAD 21.

Podatnik przeprowadził przedsięwzięcie termomodernizacyjne ze swoich środków w 2019 r. i dokonał za ten rok ich odliczenia w pełnej wysokości. W roku 2020 otrzymał dotację z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości 10% poniesionych wydatków.

Podatnik, rozliczając podatek dochodowy za 2020 rok, **ma obowiązek dokonać doliczenia** kwoty wydatków objętych dotacją (w wysokości 10% poniesionych wydatków) do dochodu za ten rok podatkowy.

Kiedy należy dokonać odliczenia?

Odliczenia dokonuje się w zeznaniu składanym za rok podatkowy, w którym poniesiono wydatki¹²⁾. Kwota odliczenia nieznajdąca pokrycia w rocznym dochodzie podatnika **podlega odliczeniu w kolejnych latach, nie dłużej jednak niż przez 6 lat**, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek¹³⁾.

PRZYKŁAD 22.

Podatnik w 2019 r. poniósł wydatek na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w wysokości 20 000 zł. Rozliczając podatek dochodowy za ten rok, w zeznaniu PIT-28 wykazał przychód 5 000 zł, a w zeznaniu PIT-37 wykazał dochód 18 000 zł.

Podatnik **może** dokonać odliczenia poniesionych wydatków w dowolnej proporcji w obydwu zeznaniach, np. w PIT-37 – odliczyć 18 000 zł, a w PIT-28 – 2 000 zł.

PRZYKŁAD 23.

Podatnik płaci podatek w formie karty podatkowej w związku z działalnością polegającą na prowadzeniu gabinetu lekarskiego (świadczanie usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego) w budynku mieszkalnym jednorodzinnym, w którym przeprowadził przedsięwzięcie termomodernizacyjne. Równocześnie osiąga dochody z pracy, które wykazuje w zeznaniu PIT-37.

Podatnik **może** odliczyć w zeznaniu PIT-37 poniesione wydatki na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego.

PRZYKŁAD 24.

Podatnik w roku 2019 przeprowadził przedsięwzięcie termomodernizacyjne i poniósł na nie wydatki w wysokości 50 000 zł. W zeznaniu rocznym za 2019 r. jego podstawa obliczenia podatku wynosiła 20 000 zł, za 2020 r. – 25 000 zł, w latach 2021–2023 nie osiągnął żadnego dochodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym, a za rok 2024 r. wykazał podstawę obliczenia podatku w wysokości 30 000 zł.

Podatnik **może** poniesione wydatki odliczyć od dochodu w zeznaniu za 2019 r. w wysokości 20 000 zł, za 2020 r. – w wysokości 25 000 zł i za 2024 r. w wysokości 5 000 zł.

Za **datę poniesienia wydatku** uważa się dzień sprzedaży (datę dokonania lub zakończenia dostawy towarów lub wykonania usługi) określony na fakturze VAT, ponieważ na podstawie faktury ustala się wysokość poniesionych wydatków na termomodernizację budynku. W przypadku, gdy na

fakturze VAT brak jest informacji o dniu sprzedaży przyjmuje się, że dzień ten przypada na dzień, w którym wystawiono fakturę.

PRZYKŁAD 25.

Podatnik wpłacił zaliczkę na piec gazowy w 2018 roku. Sprzedaż pieca nastąpiła w 2019 r. i w tym roku została wystawiona faktura.

Podatnik **może** odliczyć w całości wydatki poniesione na zakup pieca (łącznie z kwotą zaliczki zapłaconą w 2018 r.), o ile spełni pozostałe warunki.

Przedsięwzięcie termomodernizacyjne rozpoczęte przed 1 stycznia 2019 r.

Odliczenie z tytułu ulgi termomodernizacyjnej stosuje się również do przedsięwzięcia termomodernizacyjnego rozpoczętego przed dniem 1 stycznia 2019 r., które zostanie zakończone po dniu 31 grudnia 2018 r., jednak nie później niż w okresie 3 kolejnych lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek. W takim przypadku odliczeniu podlegają wydatki poniesione na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia, w którym upływa okres 3 kolejnych lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym poniesiono pierwszy wydatek.

PRZYKŁAD 26.

Podatnik poniósł pierwszy wydatek na przedsięwzięcie termomodernizacyjne w 2018 r. w kwocie 20 000 zł. W 2019 r. podatnik poniósł kolejne wydatki na to przedsięwzięcie w kwocie 40 000 zł. Przedsięwzięcie termomodernizacyjne zostanie zakończone w 2020 r.

Podatnik **ma prawo** do odliczenia od podstawy obliczenia podatku za 2019 r. kwoty 40 000 zł w ramach ulgi termomodernizacyjnej, o ile spełni pozostałe warunki.

ZWOLNIENIE PRZEDMIOTOWE

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 129a ustawy PIT wolne od podatku są świadczenia, w szczególności dotacje oraz kwoty umorzonych pożyczek, otrzymane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, na przygotowanie dokumentacji oraz realizację przedsięwzięcia:

- w budynku mieszkalnym jednorodzinnym lub
- w budynku mieszkalnym jednorodzinnym nowo budowanym, który nie został przekazany lub zgłoszony do użytkowania, pod warunkiem, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane uzyskano zgodę

na rozpoczęcie budowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego – w ramach programów mających na celu poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery.

- Obecnie są realizowane programy:
 - „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza, pochodzących z nowo budowanych jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Zatem dotacje udzielone w ramach tego programu na przedsięwzięcia termomodernizacyjne w budyn-

kach mieszkalnych jednorodzinnych, **zarówno istniejących, jak i nowo budowanych**, korzystają ze zwolnienia od podatku dochodowego. Oznacza to, że otrzymanych środków podatnik nie jest obowiązany wykazać w zeznaniu rocznym.

W przypadku budynków nowo budowanych ważne jest, aby rozpoczęcie budowy budynku nastąpiło zgodnie z przepisami prawa budowlanego, tzn. uzyskano decyzję o pozwoleniu na budowę lub dokonano zgłoszenia budowy, wobec którego nie został wniesiony sprzeciw. Podobnie w przypadku umorzenia pożyczek udzielonych w ramach tego programu, z uwagi na zwol-

nienie od podatku przychodu z tego tytułu, na podatniku nie ciąży obowiązek wykazania tych kwot w zeznaniu rocznym.

- „Mój Prąd”, który stanowi unikatowy instrument dedykowany segmentowi mikroinstalacji fotowoltaicznych. Celem programu jest zwiększenie produkcji energii elektrycznej z mikroinstalacji fotowoltaicznych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Z ogłoszenia o naborze wniosków w ramach programu prioritytowego „Mój Prąd” wynika, że obejmuje on przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu mikroinstalacji fotowoltaicznych – o zainstalowanej mocy elektrycznej od 2 kW do 10 kW, służących na potrzeby istniejących budynków mieszkalnych. Program ten obejmuje wyłącznie istniejące budynki mieszkalne.

Zatem dotacje udzielone w ramach tego programu na zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych **służących jednorodzinnym budynkom mieszkalnym**, korzystają ze zwolnienia od podatku dochodowego. Oznacza to, że otrzymanych środków podatnik nie jest obowiązany wykazać w zeznaniu rocznym.

Pamiętaj!

Dniem powstania przychodu z tytułu udzielonej dotacji jest dzień otrzymania środków, a nie dzień przyznania dotacji. **Zatem dotacje przyznane przed 1 stycznia 2019 r., a wypłacone po tym dniu również korzystają ze zwolnienia od podatku dochodowego.**

¹¹⁾ Art. 26h ust. 8 ustawy PIT.

¹²⁾ Art. 26h ust. 6 ustawy PIT.

¹³⁾ Art. 26h ust. 7 ustawy PIT.

Zakaz spalania odpadów będzie egzekwowany

KAROLINA STERKOWICZ

7 października w Urzędzie Miejskim w Tuchowie na zaproszenie burmistrza Tuchowa – Magdaleny Marszałek odbyło się spotkanie z funkcjonariuszami Komisariatu Policji w Tuchowie. Była to okazja do podsumowania i doprecyzowania dalszych planów działań, które skutecznie wyeliminują proceder spalania odpadów.

Gmina Tuchów ma olbrzymi problem z dramatycznie niską jakością powietrza spowodowaną m.in. wykorzystywaniem paliw stałych (węgla i drewna) oraz współspalaniem odpadów w instalacjach domowego użytku. Problemem są też braki regularnych przeglądów kominarskich, pożary sadzy, zaczadzenia, liczne poparzenia oraz składowanie odpadów komunalnych w okolicy urządzeń grzewczych, które mogą skutkować pożarem.

Kontrole będą nieuniknione, a kary nieuchronne

Nie ma przyzwolenia na spalanie odpadów i stwarzanie bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi, a zwłaszcza dzieci. Urzędnik jako funkcjonariusz państwowy wykonuje kontrole na podstawie upoważnienia burmistrza, które pozwala na wejście na posesję i przeprowadzenie wszystkich czynności kontrolnych, w tym wykonanie niezbędnej dokumentacji fotograficznej oraz spisanie protokołu kontroli. Jednak nie każda kontrola spotyka się z przychylnością kontrolowanego. Pracownicy narażeni są na personalne ataki słowne oraz obraźliwe komentarze, mimo że przykładają wszelkich starań, aby kontrola przebiegała sprawnie, efektywnie i bezspornie. Przeciwnie, ze względu na poziom zanieczyszczenia powietrza w naszym kraju, żyjemy krócej o 9 miesięcy niż inni mieszkańcy Europy.

Sezon grzewczy i co dalej?

Niskokosztowe czujniki i stacja pomiarowa Wojewódzkiego Inspekto-

ratu Ochrony Środowiska nie pozostawiają złudzeń – jest źle. Pojawiły się już pierwsze w tym sezonie ostrzeżenia związane z prognozowanym przekroczeniem stężenia pyłów PM 10, PM 2,5 oraz rakotwórczego benzo(a)pirenu. Dlatego kontynuujemy prowadzenie kontroli niezapowiedzianych i częstszych w godzinach popołudniowych i wieczornych. W przypadku łamania przepisów prawa wsparcia udzieli policja, która ukaże łamiącego prawo mandatem.

Mówimy jednym głosem

Tuchów w 2018 roku znalazł się na szóstym miejscu wśród miast, w których wykonywane są badania jakości powietrza przez GIOŚ pod względem poziomu stężenia rakotwórczego benzo(a)pirenu. Poziom stężenia benzo(a)pirenu odpowiada wypaleniu 12 papierosów dziennie. Okresy wysokich stężeń pyłów PM 2,5 w powietrzu mogą zaostrzyć objawy chorób sercowo-naczyniowych czy układu oddechowego. W ten sposób przyczyniają się do cierpienia, a także śmierci. Dni ze smogiem, kiedy przekroczone są normy zanieczyszczenia powietrza, odciskają piętno na naszym zdrowiu.

Ile to kosztuje?

Kontrole to czas i pieniądze. To koszty personelu, dojazdu, sprzętu, próbek, ale także mandatu czy postępowania sądowego, które zapłacisz, jeżeli podejmiesz próbę spalania odpadów, a do Twoich drzwi zapuka policja lub urzędnik. To koszty służby zdrowia na poziomie 3 milionów złotych rocznie w samej Małopolsce na leczenie skutków oddychania skażonym powietrzem. To również mandat karny do 500

złotych za spalanie odpadów, kara 500 zł za łamanie przepisów uchwały antysmogowej, to też wyrok sądu i grzywna do 5000 złotych i zwrot kosztów postępowania. To cena zdrowia i życia Twojego dziecka.

Policjanci i strażacy będą wspierać działania proekologiczne

Wypracowujemy wspólny kierunek działania, tak aby kontrole były efektywniejsze i skuteczniejsze. Komentant Gminny ZOSP RP w Tuchowie – Łukasz Gieźda pracuje też nad zwiększeniem poziomu bezpieczeństwa w gospodarstwach domowych pod kątem możliwości zatrucia tlenkiem węgla (czadem) oraz zwiększenia świadomości z zakresu konieczności systematycznych kontroli i czyszczenia przewodów kominowych. Będą czujniki zakupione ze środków zewnętrznych, ale część sfinansuje również Gmina. Nie chcemy, aby sezon grzewczy zbierał śmiertelne żniwo.

Podejrzewasz spalanie odpadów? Reaguj...

Zgłoś sprawę na Komisariat Policji w Tuchowie (tel. 14 628 23 80). Możesz to zrobić przez całą dobę. Funkcjonariusze policji zareagują na wezwanie od razu! Mogą również ukarać sprawcę wykroczenia mandatem.

Skontaktuj się z Urzędem Miejskim w Tuchowie od poniedziałku do piątku w godzinach pracy urzędu (7.30-15.30).

Pracownicy przyjmujący zgłoszenia: Rafał Rapała – kierownik referatu GPiMK, tel.: 14 65 25 176 (wew. 77)

Zofia Przybyła – inspektor do spraw Ochrony Środowiska, tel.: 14 65 25 176 (wew. 18)

Karolina Sterkowicz – podinspektor, Ekodoradca, tel.: 14 65 25 176 (wew. 65)

Zgłoszenie możesz również zarejestrować w formularzu Ekointervencji Urzędu Marszałkowskiego.

Ile trwa kontrola?

W naszej gminie jest ponad 4000 budynków, a czas potrzebny na przeprowadzenie trzech kontroli, które przebiegają prawidłowo i bez konieczności wzywania funkcjonariuszy policji, to ok. 2 godzin. Do tego należy doliczyć czas dojazdu bądź przejazdu naszych pracowników, bez względu na warunki pogodowe. Nasi pracownicy muszą być bezpieczni – wyposażenie ich w odpowiednie akcesoria bądź maski jest już w tym momencie koniecznością. Ilość szkodliwych substancji wdychana podczas kontroli powoduje wzmożone bóle głowy i ogólne złe samopoczucie.

Będą kolejne spotkania i szkolenia

Wszyscy policjanci z Komisariatu Policji w Tuchowie przejdą szkolenie zorganizowane przez naszych pracowników, po to, aby wypracować jeden wspólny najbardziej skuteczny model przeprowadzenia kontroli. Będą zwiększone patrole i dyżury funkcjonariuszy w wybrane dni.

Co legalnie i bezpiecznie można spalać?

1. węgiel kamienny – dla kotła zasywowego,
2. niemalowane, nieimpregnowane naturalne drewno kawałkowe,
3. ekogroszek, pellet, brykiet drewnny.

Za spalanie czego można dostać mandat? Między innymi za:

1. drewno malowane i impregnowane, płyty meblowe – płyty wiórowe, paździerzowe, panele podłogowe, klepki parkietowe, dyktę – to wyroby w większej części złożone z drewna, lecz zawierające syntetyczne lepiszcze, często laminowane lub lakierowane.
2. podkłady kolejowe i słupy drewniane – trudno nazwać ten

materiał drewnem, ponieważ podkłady kolejowe poddane impregnacji kreozotem są rakotwórczą bombą, od której dosłownie trzeba trzymać się z daleka. Drewniane podkłady kolejowe nie powinny w ogóle znajdować się w pobliżu miejsc, gdzie przebywają ludzie. Nigdy nie należy podkładać kolejowych spalać!

3. kolorowy papier – połyskujący papier i każdy inny zadrukowany to również zlepek chemikaliów, który trudno się pali, a co gorsza tworzy drobny popiół łatwo ulatujący kominem. Jeśli przypadkiem masz dostęp do dużych ilości darmowego papieru i wpadniesz na pomysł, by zrobić z niego swój podstawowy opał, paląc całymi wiązkami makulatury, to pierwsza do twych drzwi zapuka straż pożarna w związku ze stwarzaniem przez Ciebie zagrożeniem pożarowym. Do rozpalać polecamy stosować kostki parafinowe, a papier pakować do niebieskich worków.
4. domowy piec nie nadaje się do spalania żadnego rodzaju tworzyw sztucznych ani niczego co przy paleniu po prostu śmierdzi. Poza wrażeniami estetycznymi, chemikalia powstające przy domowym spalaniu odpadów powodują także szybką korozję kotła i kominu.
5. liście albo skoszoną trawę kompostuj na działce lub spakuj do worków i wystaw w dniu odbioru odpadów. Nie wolno spalać odpadów pochodzenia roślinnego na działce lub w ogródku. „Zielony dym” wcale nie pachnie, a jest gęsty i szkodliwy.

Piec nie jest śmietnikiem. Śmieci wrzucone do pieca zamieniają się w szereg trujących związków rakotwórczych. Choć zazwyczaj ich nie widzisz i nie czujesz, to jednak stale nimi oddychasz, a trucizny gromadzą się latami w organizmie, by dać o sobie znać za kilka lub kilkanaście lat w postaci chorób nowotworowych.

WIKTOR CHRZANOWSKI

Na wybranych ulicach Tuchowa, tj.: Słonecznej, Jasnej i Księżycowej trwa zapowiadany pilotaż systemu znakowania segregowanych odpadów komunalnych za pomocą kodów kreskowych, który potrwa do końca roku.

Mieszkańcy ww. ulic jako pierwsi będą mieli okazję sprawdzić funkcjonowanie systemu znakowania za pomocą kodów kreskowych przed jego wdrożeniem.

Pilotaż pozwoli pracownikom urzędu na wyłapanie ewentualnych błędów i niedociągnięć w jego działaniu. Cenne będą również uwagi samych mieszkańców, którym dziękujemy za zaangażowanie i udział w pilotażu.

Wdrożenia kodów kreskowych dla mieszkańców całej gminy nastąpi w styczniu 2020 r. Mieszkańcy otrzymają samoprzylepne etykiety z jednorazowymi kodami kreskowymi, opisanymi wg kolorów worków, tj.: czarny, żółty, niebieski, brązowy, zielony, które będą naklejać na otrzymane worki. W indywidualnym kodzie kreskowym „zaszyta”

Segregacja odpadów za pomocą kodów kreskowych

została informacja zawierająca dane dotyczące adresu nieruchomości oraz kolor worka.

We wdrażanym od nowego roku systemie Gmina Tuchów będzie dostarczycielem etykiet z kodami dla mieszkańców. Przedsiębiorca odbierający odpady będzie natomiast czytywał za pomocą czytnika każdy oznaczony worek, a następnie przekazywał dane do Urzędu Miejskiego.

Kody kreskowe pozwolą na uszczelnienie systemu segregacji odpadów i wyeliminowanie niewłaściwego sortowania oraz deklarowania liczby osób zamieszkałych.

W razie pytań prosimy o kontakt pod nr. tel. 14 6525 218 (wew. 13).

Poniżej prezentujemy przykład kodów, jakie będą obowiązywać na terenie gminy Tuchów.

ŻÓŁTY

04829 TZ0.cW

NIEBIESKI

04829 TN.cT

ZIELONY

04829 TZ1.cK

BRAZOWY

04829 TB.cR

CZARNY

04829 TC.cS

POPIÓŁ

04829 TP0.cU

PSZOK

04829 TPS.cV

Wymiana garażowa

JUSTYNA JAWORSKA-LIPKA
DOROTA STROJNY

16 listopada 2019 r. w ramach lokalnej akcji „Eko Tuchów” oraz ogólnopolskiej akcji „Ciuch w ruch” Towarzystwo Miłośników Tuchowa wspólnie z Domem Kultury

w Tuchowie zorganizowało „I Wymianę garażową”.

Akcja polegała na wymianie niepotrzebnych w domu rzeczy: ubrań, zabawek, książek, gier, drobnego AGD. Cieszyła się ona dużym zainteresowaniem mieszkańców Tuchowa.

Dziękujemy wszystkim wystawcom, członkom oraz młodzieży TMT.

Zapraszamy na kolejną „Wymianę garażową” już wiosną 2020 roku.

W Tuchowie „rodzą po ludzku”

Ocena zadowolenia z opieki, kontakt z dzieckiem po narodzinach i warunki w szpitalu. To obszary najlepiej ocenione przez pacjentki Centrum Zdrowia Tuchów podczas kolejnego badania ankietowego przeprowadzonego przez fundację Rodzić Po Ludzku. Z odpowiedzi pań wynika, że poprawić można obszary pomocy w opiece nad dzieckiem, realizacji planu porodu i wsparcia w karmieniu piersią.

W ramach akcji „Głos matek ma moc zmiany” w ciągu ostatnich trzech lat blisko 250 kobiet wypełniało anonimowe ankiety na temat porodu i opieki w tuchowskiej Porodówce Nowej Generacji. Na ogół oceniane obszary uzyskały znacznie wyższe oceny, niż podczas poprzedniej ankiety. Zdecydowana większość, bo ponad 90% pań, wybrała Tuchów na urodziny dziecka ze względu na miejsce pracy lekarza prowadzącego ciążę. Ponadto jednak ponad połowa kobiet kierowała się w tej decyzji dobrą opinią o oddziale, a co siódma pacjentka świetnymi warunkami lokalowo-sanitarnymi. Ponad jedna czwarta pań informacje o warunkach porodu otrzymała od rodziny i znajomych, a blisko jedna czwarta z mediów społecznościowych.

Co trzecia pacjentka przygotowywała się do porodu podczas zajęć szkoły rodzenia, a co piąta rodząca zaliczyła taki kurs w czasie poprzedniej ciąży. Ponad sześć na dziesięć pań miało plan porodu, a trzy spośród nich wypeł-

niły ten dokument w szpitalu. Plany zazwyczaj były konsultowane z położną, znacznie rzadziej z lekarzem. 70% ankietowanych pań uznało, że zapisy planu były respektowane podczas porodu, a 16% pacjentek oceniło, że nie wszystkie ich zalecenia zostały wypełnione.

Okolo połowa pacjentek rodziła siłami natury. Dzieci pozostałych rodzących przyszły na świat przez cesarskie cięcie. W odniesieniu do 32% spośród nich decyzja o wykonaniu tego zabiegu zapadła podczas porodu. 12% pań określiło swoje porody jako procedury wysokiego ryzyka, ze względu na stan zdrowia swój lub dziecka. 8% dzieci ankietowanych pacjentek wymagało po porodzie pomocy medycznej.

Najwięcej, bo 70%, kobiet łagodziło ból porodowy poprzez chodzenie i spacerowanie, 64% wspomagano się także workiem sako, piłką lub drabinką. Co trzecia pacjentka korzystała ze znieczulenia zewnątrzoponowego, a co piąta z gazu wziewnego. Sześć na dziesięć pań rodziło na sali jednoosobowej lub wieloosobowej, ale bez innych rodzących. 88% rodzących towarzyszył ojciec dziecka, czasami też matka. W jednostkowych przypadkach na sali porodowej był przyjaciel rodzącej, doula lub inne bliskie osoby.

Ankieta pokazała, że mocną stroną tuchowskiej porodówki, prócz świetnych warunków, pozostaje indywidualne podejście do każdej z pacjentek, czyli podmiotowość i życzliwość personelu. Systematycznie wzrasta odsetek zadowolonych pań – 84% pacjentek deklaruje, że ponownie wybrałoby Tuchów na miejsce urodzin swojego dziecka.

Panie w ciąży i kobiety po porodzie wybierające porodówkę nowej generacji Centrum Zdrowia Tuchów mogą czuć się wyróżnione. Spółka jako pierwsza w Małopolsce podpisała umowę na udział w pilotażu „diety mamy”. Oznacza to, że pacjentki otrzymają więcej posiłków i będą one specjalnie przygotowane, by zaspokoić ich potrzeby.

Menu serwowane w tuchowskiej porodówce od 1 listopada będzie się składać z pięciu posiłków. Oprócz śniadania, obiadu i kolacji panie zjedzą też drugie śniadanie oraz podwieczorek. Dania mają być przygotowywane ze świeżych i wysokogatunkowych produktów. Wszystkie posiłki powinny spełniać ściśle określone normy dotyczące wartości energetycznej oraz zawartości poszczególnych składników odżywczych, np. białek czy tłuszczów. Nad tym, by tak się stało będzie czuwała wykwalifikowana dietetyk. – *Prawidłowe żywienie w ciąży i po rozwiązaniu powinno w pełni pokrywać zapotrzebowanie na energię i niezbędne składniki przy jednoczesnym unikaniu ich nadmiernego spożycia* – tłumaczy Aleksandra Wojcieszko, która zajmować się będzie komponowaniem diety. Specjalistka przeprowadzi też wywiad żywieniowy i wyjaśni najważniejsze zasady komponowania posiłków, które powinny trafiać na talerze karmiących mam. Personel placówki przekaze także pacjentkom informacje o działalności Narodowego Centrum Edukacji Żywieniowej, oferującego m.in. darmowe konsultacje dietetyczne online.

Nowe rozwiązanie będzie realizowane na podstawie rozporządzenia dotyczącego

Zbilansowane posiłki dla mam na Pogórzu

standardów żywienia pacjentek, przebywających pod opieką położników. Pilotaż to pierwszy etap realizacji planów Ministerstwa Zdrowia. Pracuje ono nad przygotowaniem jednoznacznych zasad opracowywania jadłospisów dla pacjentów placówek służby zdrowia.

Więcej informacji w zakresie prawidłowego odżywiania kobiet w ciąży i kobiet karmiących można znaleźć na stronie internetowej Narodowego Centrum Edukacji Żywieniowej: www.ncez.pl.

R E K L A M A

Troskliwi od urodzenia!

Szkoła rodzenia

**Zapisy: poniedziałek - piątek,
od 8:00 do 20:00
tel. 606 474 319**

**Centrum Zdrowia
TUCHÓW**

**Poród rodzi stres. To normalne.
Wiemy o tym od dziecka.
Warto jednak przekonać się,
że oczekiwanie na narodziny
to naprawdę piękny czas.
Tym radośniejszy,
im więcej wiemy co nas czeka.
Bez lęku, bez stresu,
o ciąży, porodzie
i pierwszych dniach wspólnego życia...
porozmawiajmy wspólnie.**

www.czt.com.pl

Mamy to!!! Dom Kultury w Tuchowie sięga tam, gdzie oko nie sięga!

ANNA MADEJSKA

Milo nam poinformować, że Dom Kultury w Tuchowie otrzymał dotację w wysokości 8320,00 zł na realizację projektu „Na moje oko! Stwórzmy własne medium oddziaływania!” w ramach programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Równać Szanse 2019” – Regionalny Konkurs Grantowy prowadzonego przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży.

Z 313 wniosków, które wpłynęły do fundacji, do dofinansowania zostało wybranych 97 z 16 województw. Nasz wniosek znalazł się wśród 10 najlepszych wniosków w Małopolsce!

Program adresowany jest do młodzieży w wieku 13-19 lat, a jego celem jest rozwijanie kompetencji społecznych młodych ludzi przydatnych zarówno w obecnym, jak i doro-

ślým życiu. Realizacja projektu ma przede wszystkim nauczyć młodego człowieka wykorzystywania tego, co może mu sprzyjać, sprawdzania samego siebie w różnych sytuacjach, rozpoznawania własnych umiejętności, skutecznego planowania działań, zjednywania sobie innych, wzmacniania wiary we własne siły.

Projekt „Na moje oko. Stwórzmy własne medium oddziaływania” ma na celu zaangażowanie młodzieży w stworzenie dziennikarskiego medium służącego im do zabierania głosu w sprawach uznanych przez nich za istotne i w wybranej przez siebie formie. Jego realizacja rozpocznie się w styczniu 2020 roku, a o szczegółach będziemy informować na bieżąco.

Więcej informacji o programie na <https://rownacszanse.pl/>

Interesujesz się dziennikarstwem?

Chcesz spotkać się z dziennikarzami

podczas wyjazdów studyjnych,

organizować konferencję prasową

i uczestniczyć w niej? Zgłoś się!

Udział w projekcie jest bezpłatny!

Liczba miejsc ograniczona!

R E K L A M A

DOM KULTURY W TUCHOWIE
ul. Chopina 10
33-170 Tuchów
NIP: 873-21-58-118
REGON: 850341148

Nasze filie:
Dom Kultury w Burzynie 14 652 66 68
Dom Kultury w Siedliskach 14 652 54 36
Dom Kultury w Jodłówce Tuchowskiej 14 652 68 31

Skontaktuj się z nami:
tel./fax 14 652 54 36 e-mail: tuchowkultura@interia.pl
Znajdź nas na Facebooku: <https://www.facebook.com/it.tuchow>

USŁUGI TOKARSKIE
TOK&FREZ

- ✓ toczenie
- ✓ frezowanie
- ✓ wiercenie
- ✓ roboty prototypowe
- ✓ usługi prasą
- ✓ naprawa pomp (hydroforowych, próżniowych)
- ✓ felgi (pod opony bezdętkowe do przyczep rolniczych)
- ✓ przekładnie (do napędów przednich ciągników)
- ✓ wypożyczanie przyczepki

Grzegorz Kania
ul. Stawiska 51
33-190 Cieżkowice
tel. 791 775 010
www.tokfrez.com.pl
kontakt@tokfrez.com.pl

Pracownia multimedialna w Domu Kultury w Tuchowie wyposażona w profesjonalny sprzęt!

MARIA KRAS

Dzięki realizacji operacji pn. „Zakup wyposażenia do pracowni multimedialnej – studyjnej i warsztatowej do prowadzenia edukacji, informacji i promocji z zakresu dziedzictwa kulturowego Tuchowa i regionu Pogórza” w Domu Kultury w Tuchowie końcem listopada wyposażona została i rozpoczęła swoją działalność pracownia multimedialna – studyjna i warsztatowa.

W ramach operacji zakupione zostało następujące wyposażenie: sprzęt komputerowy (rzutnik – projektor, laptop do rzutnika, zestaw komputerowy do filmów, zestaw komputerowy do publikacji, drukarka ze skanerem – urządzenie wielofunkcyjne), programy komputerowe (program do montażu filmów, program do składu i druku), sprzęt audio (interfejs audio, monitory studyjne, mikrofony pojemnościowe, statyw mikrofonowy, statywy ze złączem XLR, wzmacniacz słuchawkowy, słuchawki, kabel XLR 10 m, kable XLR 3 m), kamera cyfrowa, aparat fotograficzny oraz meble (stoliki konferencyjne, krzesła konferencyjne, biurka komputerowe, szafa biurowa).

Poprzez realizację zadania nastąpiło wzmocnienie kapitału społecznego na terenie Pogórza i włączenie w obieg społeczno-gospodarczy zasobów dziedzictwa lokalnego

i regionalnego mieszkańców Pogórza oraz ochrona i zachowanie zasobów dziedzictwa lokalnego i regionalnego.

Dzięki zakupowi wyposażenia możliwe jest kompleksowe opracowywanie, tworzenie, przygotowywanie, udostępnianie i przekazywanie lokalnej społeczności wartości kulturowych, edukacja kulturalna oraz popularyzacja wiedzy na temat lokalnego dziedzictwa kulturowego, produktów lokalnych oraz regionalnych, tradycji, rękodzieła artystycznego i użytkowego, malarstwa, rzeźby, lokalnych artystów w postaci:

* informacji, zdjęć i filmów publikowanych na stronach internetowych: portalu społecznościowym Domu Kultury w Tuchowie oraz Urzędu Miejskiego w Tuchowie;

* wydrukowanych zaproszeń, plakatów, ulotek, broszur, folderów, gazety lokalnej; oraz poprzez organizację warsztatów, zajęć, spotkań dla dzieci i młodzieży oraz mieszkańców miasta i gminy.

Zakupione wyposażenie do pracowni multimedialnej umożliwia profesjonalne opracowywanie, przygotowywanie, prezentację i publikowanie materiałów w postaci zdjęć i relacji fotograficznych, filmów i relacji filmowych, nagrań dźwiękowych, prezentacji, zaproszeń, plakatów, ulotek, broszur, folderów oraz skład i przygotowywanie do druku lokalnej gazety, którą jest „Kurier Tuchowski” – ukazujących i prezentujących dziedzictwo kulturowe gminy Tuchów, obszaru LGD i promujących region Pogórza oraz dokumentujących organizowane przez Dom Kultury w Tuchowie imprezy, wydarzenia kulturalne, spektakle teatralne, koncerty, festiwale i występy zespołów artystycznych. Kompleksowe wyposażenie pracowni multimedialnej pozwala nie tylko na profesjonalne przygotowanie i opracowanie dokumentacji tekstowej, graficznej, fotograficznej, dźwiękowej i filmowej dotyczącej dziedzictwa kulturowego, ale również na organizację warsztatów, zajęć i spotkań dla dzieci, młodzieży, mieszkańców miasta i gminy oraz turystów o charakterze edukacyjnym, informacyjno-promocyjnym nt. kultywowania i promowania lokalnego

dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz tradycji Tuchowa i regionu Pogórza.

W pracowni ma miejsce: opracowywanie i druk zaproszeń, plakatów, ulotek, broszur, folderów, opracowywanie i skład lokalnej gazety, obróbka zdjęć i filmów, montaż filmów. Opracowywane są i przygotowywane materiały informacyjno-promujące dotyczące organizowanych wydarzeń kulturalnych, to tutaj powstają relacje fotograficzno-filmowe z realizacji tych wydarzeń.

Pracownia jest miejscem spotkań, warsztatów, pokazów, zajęć, wydarzeń kulturalnych, spotkań integracyjnych służącym rozpowszechnianiu wiedzy na temat kultury, lokalnego dziedzictwa kulturowego, kultywowania tradycji, wymiany doświadczeń. Spełnia funkcję edukacyjno-kulturalną oraz informacyjno-promocyjną.

Całkowity koszt operacji wyniósł 50 475,78 zł, z czego wnioskowana kwota pomocy to 30 527,00 zł.

FOT. DK TUCHÓW

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Operacja pn. „Zakup wyposażenia do pracowni multimedialnej – studyjnej i warsztatowej do prowadzenia edukacji, informacji i promocji z zakresu dziedzictwa kulturowego Tuchowa i regionu Pogórza”, mająca na celu wzmocnienie kapitału społecznego na terenie Pogórza i włączenie w obieg społeczno-gospodarczy zasobów dziedzictwa lokalnego i regionalnego mieszkańców Pogórza oraz ochrona i zachowanie zasobów dziedzictwa lokalnego i regionalnego poprzez zakup wyposażenia do pracowni multimedialnej Domu Kultury w Tuchowie, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 19 „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER”

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

TUCHOWIANIN W REPREZENTACJI POLSKI!

Trzy brązowe medale na Belgian Open Poomsae, Hasselt – Belgium

3 listopada br. reprezentacja Polski Poomsae wzięła udział

w jednym z najmocniej obsadzonych międzynarodowych turniejów Poomsae w Europie.

Był to doskonały sprawdzian dla naszej reprezentacji i doskonały punkt wyjścia do dalszego szkolenia i przygotowań do przyszłorocznych Mistrzostw Świata, które zostaną rozegrane w Danii. Nasi zawodnicy zameldowali się na podium trzykrotnie.

♦ Iga Grzesińska – brązowy medal
♦ Aleksandra Popławska i Mikołaj Rydzewski – brązowy medal w parze

♦ Iga Grzesińska, Iga Edut i Patrycja Perner – brązowy medal w zespole
Generalnie oceniam start naszych zawodników bardzo dobrze, mieliśmy w finałach jeszcze Igę Edut i Krzysztofa Pakulskiego. Alicja Laskowska pomimo dobrego startu zakończyła rywalizację na półfinale, a Jakub Karpel nieznacznie przegrał i odpadł z rywalizacji ze Szwajcarami zdobywcą srebrnego medalu na tej imprezie.

Paweł Baranowski
Trener KN Poomsae

Puchar Centrum Kultury Koreańskiej Poomsae

17 listopada br. odbył się Puchar Centrum Kultury Koreańskiej Poomsae. Były to już ostatnie zawody w tym roku.

W zawodach wystartowała 14-osobowa grupa zawodników z Tuchowa. Po raz kolejny wróciliśmy do Tuchowa z doskonałym wynikiem, zdobywając 13 medali: 7 złotych, 4 srebrne i 2 brązowe.

Minimalna strata – 0,04 (cztery setne) zabrakło Aleksandrze Król, a cieszylibyśmy się z kolejnego medalu! Wszyscy zawodnicy zaprezentowali się wspaniale, pokazując, że z zawodów na zawody poziom wyszkolenia rośnie i zmierzamy we właściwym kierunku.

Gratulacje dla całej ekipy.

Podziękowania dla rodziców, którzy jeżdżą z nami na zawody i nas dopingują.

Podziękowania również dla wszystkich sympatyków klubu Taekwondo Karpel Tuchów, którzy trzymają za nas kciuki.

A oto wyniki:

Złote medale zdobyli: Alicja Olechny, Beata Bartkiewicz, Zdzisław Karwat, Jarosław Zaucha, Kacper Pypeć, Jakub Zięba, Jakub Karpel.

Srebrne medale zdobyli: Tomasz Dudek, Julia Marek, Milena Łątka, Lena Zgórska.

Brązowe medale zdobyli: Aleksandra Wróbel, Jakub Zaucha.

Jeszcze raz gratuluję i życzę kolejnych sukcesów.

Jakub Karpel
Trener

„Z Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku”

SŁAWOMIR STARZYK

8 listopada br. w Tarnowie na stadionie Błękitnych odbyły się finały powiatowych turniejów „Z Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku”.

Naszą gminę w kategorii U10 reprezentowała drużyna MOSiR Tuchów. Oczywiście głównym celem dla naszej drużyny jest zbieranie doświadczenia, dobra zabawa oraz umiejętność działania i współpracy w grupie. Celem drugorzędnym są wyniki, które w tym sezonie są zachwycające, co pokazał również ten turniej. Chłopcy zegrali łącznie 6 spotkań i wszystkie zakończyły się zwycięstwami MOSiR Tuchów.

A oto wyniki naszej ekipy w turnieju „Z Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku”:

MOSiR Gromnik	6:1
MOSiR Paleńnica	5:0
MOSiR Iłkowice	8:2
MOSiR Olszyny	7:1
MOSiR Wierchosławice	4:2
MOSiR Pleśna	5:1

Nasz zespół podczas dwóch turniejów „Z Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku” reprezentowali: Mateusz Walocho, Franciszek Wesołowski, Ksawery Krawczyk, Filip Czudecki, Wojciech Sobyra, Wiktor Kapka, Aleksander Dziadowiec,

Tomasz Nicpoń, Igor Wiśniowski, Antoni Stanisławczyk, Bartosz Krzemień i Kacper Kępa. Są to chłopcy urodzeni w latach 2010 i 2011, którzy na co dzień trenują w kategorii wiekowej ŻAK i Orlik.

Warto również tutaj wspomnieć, że aktualnie przy MOSiR funkcjonują trzy grupy prowadzone przeze mnie. Są to: Orliki – roczniki 2009 i 2010, ŻAKI – roczniki 2011 i 2012, oraz grupa mieszana. Łącznie na treningi uczęszcza 48 chłopców nie tylko z Tuchowa, ale całej naszej gminy. Podczas całego sezonu zarówno Orliki, jak i ŻAKI biorą udział w wielu turniejach, ligach, gdzie godnie, z dumą i uśmiechem na twarzy reprezentują nasze małe, wspaniałe miasteczko.

Wyniki pokazują bardzo duży potencjał, jednak nie to jest najważniejsze. Cieszy postawa i zachowanie dzieciaków na turniejach, treningach oraz duże zaangażowanie rodziców, którzy zrozumieli, że nie wynik, a gra i uśmiech dziecka na twarzy liczy się w tym wieku.

Tym zwycięstwem w kolejnym etapie już tegorocznego turnieju nasza drużyna zapewniła sobie udział w etapie wojewódzkim, na który czekamy z dużym entuzjazmem.

Wielkie słowa uznania również dla rodziców, którzy angażują się bezinteresownie w wyjazdy, treningi naszej drużyny. Są to małe rzeczy, które w całości składają się na coś wielkiego.

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

Projekt pn. Program „Klub” 2019 realizowany przez klub sportowy Alfa Siedliska jest współfinansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki.

SZACHOWY GMINNY TURNIEJ Z OKAZJI NARODOWEGO ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI

MAREK **SREBRO**

8 listopada br. w Domu Kultury w Burzynie rozegrano turniej szachowy dla uczniów szkół podstawowych.

Organizatorami zawodów byli dyrektor MOSiR Marek Srebro oraz Czesław Markiewicz – sędzia szachowy.

W zawodach uczestniczyło 43 uczniów w dwóch grupach wiekowych. Tempo gry: P-10, 7-rund.

Grupa I – Dziewczeta, rocznik 2005-2006

1 m. Lena Mróz Łowczów
2 m. Kinga Wołkowicz Łowczów
3 m. Katarzyna Skrobot Lubaszowa

Grupa II – Chłopcy, rocznik 2005-2006

1 m. Jakub Szelaż Karwodrza

2 m. Jakub Grzybek

Dąbrowka Tuchowska

3 m. Jan Dziga Karwodrza

Grupa III – Dziewczeta, rocznik 2007-2009

1 m. Wanessa Sikoń Łowczów
2 m. Gabriela Smosna Lubaszowa
3 m. Oliwia Sowizdzał Burzyn

Grupa IV – Chłopcy, rocznik 2007-2009

1 m. Radosław Kruczek Łowczów
2 m. Bartłomiej Skrobot Lubaszowa
3 m. Damian Wiejacki Tuchów

Organizatorzy dziękują Wacławowi Ropskiemu i Józefowi Szaremu za pomoc w organizacji zawodów.

VII rzut International Judo League

MAREK **SREBRO**

16 listopada br. w Gdańsku rozegrano przedostatni rzut Międzynarodowej Ligi Judo.

W zawodach startowało 525 zawodniczek i zawodników z 61 klubów z Polski, Rosji, Czech, Słowacji i Szwecji.

MOSiR Tuchów w kategorii wiekowej U13 (roc. 2007-2008) reprezentowały dwie zawodniczki trenera Marka Srebro, siostry bliźniaczki – Nina i Natasza Potok, zdobywając brązowe medale.

Nina w kategorii wagowej do 40 kg (10 zawodniczek) stoczyła cztery pojedynki:

1:0 z N. Potratz (GKS Wybrzeże Gdańsk)
1:0 z A. Borkowską (Kazoku Gdańsk)
0:1 o wejście do finału z J. Sienkiewicz (Gwardia Koszalin)
1:0 o medal brązowy z I. Frosztęgą (Judo Myslowice)

Natasza w wadze do 44 kg (13 zawodniczek) stoczyła również 4 walki:

1:0 z I. Przybylską (Kokoro Łódź)
1:0 z M. Krygier (Sport Borkowo)
0:1 o wejście do finału z J. Tataj (Ryś Warszawa)
1:0 o medal brązowy z M. Grochowicką (Grizly Gdańsk)

Po siedmiu rzutach Ligi w kategorii wiekowej U13, licząc wszystkie startujące zawodniczki we wszystkich kategoriach wagowych, siostry zajmują czołowe lokaty:

1 miejsce Nina Potok 92,5 pkt. MOSiR Tuchów
2 miejsce Natasza Potok 88,5 pkt. MOSiR Tuchów
3 miejsce B. Twarowska 84,0 pkt. Legia Warszawa
4 miejsce A. Muras 76,5 pkt. Sparta Skoczów
5 miejsce E. Bielewska 74,0 pkt. Legia Warszawa

Ostatni VIII tegoroczny rzut ligi odbędzie się 7 grudnia w Opolu.

**MIKOŁAJKOWY
TURNIEJ
GIER PLANSZOWYCH**
dla uczniów klas I-IV szkoły podstawowej w Tuchowie

5.12.2019
godz. 14.00
DOM KULTURY W TUCHOWIE

Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc w udział w turnieju decyduje kolejność zgłoszeń. Szczegóły znajdują się w regulaminie dostępnym na [www.mosir-tuchow.pl](#) oraz [www.tuchow.pl](#)

PATRONAT HONOROWY
BURMISTRZ TUCHOWA

ORGANIZATORZY
DOM KULTURY W TUCHOWIE
SZKOŁA PODSTAWOWA IM. S. STASZICA W TUCHOWIE

JESTEŚ PRZEDSIĘBIORCĄ, WŁAŚCIELE FIRMĄ?

PROWADZISZ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ?

**CHCESZ POZYSKAĆ NOWYCH KLIENTÓW,
DOTRZEĆ DO SZERSZEGO GRONA ODBIORCÓW?**

**TO JEST MIEJSCE NA
TWOJĄ REKLAMĘ!!**

ZGŁOŚ SIĘ DO NAS!

TWOJA REKLAMA UKAŻE SIĘ
W 2000 EGZEMPLARZY

ZAPRASZAMY

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Poprawa jakości powietrza w gminie Tuchów poprzez wymianę starych kotłów i pieców na paliwa stałe w indywidualnych gospodarstwach domowych - na nowe, wykorzystujące również paliwa stałe

Cel projektu: Poprawa jakości powietrza

Beneficjent: Gmina Tuchów

www.mapadotacji.gov.pl

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Poprawa jakości powietrza w gminie Tuchów poprzez wymianę starych kotłów na paliwa stałe w indywidualnych gospodarstwach domowych - na nowe, wykorzystujące paliwa gazowe

Cel projektu: Poprawa jakości powietrza

Beneficjent: Gmina Tuchów

www.mapadotacji.gov.pl

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Przebudowa stadionu MKS Tuchovia wraz z zagospodarowaniem „Skałki” w celu utworzenia ścieżki rekreacyjnej

Cel projektu: Rozwiązanie istotnych problemów społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji gminy Tuchów poprzez stworzenie na terenach podworskich infrastruktury rekreacyjnej i sportowej, dostosowanej do potrzeb różnych grup odbiorców.

Beneficjent: Gmina Tuchów

www.mapadotacji.gov.pl

GRUDNIOWE WIECZORY

GRZEGORZNIEMIEC

Nowy miesiąc – nowe filmy. Co ciekawego możemy zobaczyć na ekranie Kina „Promień” w grudniu? – Oto kilka propozycji.

Za oknami piękna jesienna aura, ale już niebawem może się to zmienić w długie mroźne wieczory... To idealne warunki do spędzania tego czasu z dobrym filmem. Jak to już bywa, każdy znajdzie coś dla siebie, począwszy od najmłodszego, a skończywszy na najstarszym widzu.

W grudniu nie zabraknie głośnych tytułów, na które warto wybrać się do kina większą ekipą – *Czarownica 2*, *Nieplanowane*. Będziemy mogli również obejrzeć filmy polskiej produkcji takiej jak: *Proceder*, *Jak poślubić milionera*, czy też *Futro z misia*.

W ostatnim z filmów w główną rolę wcielił się twórca piosenki *Miłość w Zakopanem* – Sławomir Zapala.

Poniżej propozycje oraz opis filmów, które będziemy mogli zobaczyć w Kinie „Promień” w grudniu.

Więcej informacji na stronie www.kino.tuchow.pl oraz na Facebooku: www.facebook.com/kinopromien

Serdecznie zapraszamy!!!

■ Kraina Lodu

Mam tę moc, mam tę moc – śpiewała całkiem niedawno cała Polska. Któż nie pokochał bałwanka Olafa i kogo nie uwiodła fenomenalna ścieżka dźwiękowa jednej z najbardziej kultowych animacji wszech czasów? Twórcy nagrodzonej Oscarem *Krainy Lodu* prezentują film *Krainę lodu 2*. Wielbiciele Elsy i jej przyjaciół już 22 listopada poznają nowe przygody swoich ulubionych bohaterów. Dlaczego Elsa urodziła się obdarzona magiczną mocą? Odpowiedź na to pytanie nie daje jej spokoju i... zagraża całemu królestwu! Dlatego razem z Anną, Kristoffem, Olafem i Svenem wyruszają w niebezpieczną i niezwykłą podróż. Czy ta wyprawa odmieni życie bohaterów *Krainy lodu*? Czego się podczas niej dowiedzą? Jakie przygody przeżyją? W oscarowej *Krainie lodu* Elsa bała się, że jej moc jest zbyt potężna i może doprowadzić do katastrofy. W drugiej części musi mieć nadzieję, że ta moc będzie wystarczająca, aby przezwyciężyć problemy, które napotka. Czy tak się stanie?

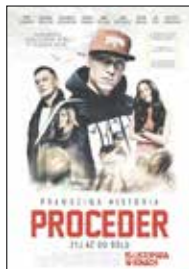
Seanse:
Wersja 2D
22 listopada – 27 listopada
godz. 10:00*, 15:00 – Wersja 3D
godz. 17:00 – Wersja 2D
29 listopada – 4 grudnia
godz. 10:00*, 15:00 – Wersja 2D
godz. 17:00 – Wersja 3D
6 grudnia – 11 grudnia
godz. 10:00*, 15:00 – Wersja 3D

CENY BILETÓW 2D:
normalny 16 zł, ulgowy 14 zł,
grupowy 12 zł
CENY BILETÓW 3D:
normalny 18 zł, ulgowy 16 zł,
grupowy 14 zł

W dniach 6-8 grudnia
cena biletu wynosi
10 zł dla wszystkich
widzów!

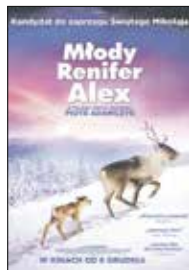
■ Proceder

Proceder to poruszająca historia rapera Tomasza Chady – chłopaka z blokowisk, z duszą poety i darem do wpadania w poważne kłopoty. Prawdziwy i szczerzy do bólu w swoich tekstach Chada ginie w niewyjaśnionych okolicznościach, zostawiając zszokowanych fanów i dziewczynę, którą kochał. Muzyka była całym jego życiem – pasją i światem, w który uciekał, gdy rzeczywistość nie miała mu zbyt wiele do zaoferowania.

Seanse:
Wersja 2D
29 listopada – 4 grudnia
godz. 19:30
CENY BILETÓW 2D:
normalny 16 zł, ulgowy 14 zł,
grupowy 12 zł

■ Młody Renifer Alex

Zdumiewająca, lecz ze wszech miar prawdziwa historia młodego renifera, który przyszedł na świat w samym sercu mroźnej Laponii. Kamera śledzi jego narodziny, dorastanie i trwającą wiele miesięcy podróż przez skutą lodem tajgę, ośnieżone lasy i majestatyczne szczyty fiordów. Przedstawia jego przyjaciół i naturalnych wrogów: lemingi, orły, lisy, łosie, rysie, rosomaki, niedźwiedzie, wilki, wiewiórki oraz pewną psotną łasicę. A ponadto pokazuje, jak pod opieką kochającej mamy Alex dorasta i uczy się trudnej sztuki przetrwania. Wszystko po to, by z młodego renifera stać się ważnym i pełnoprawnym członkiem stada. Idealnym kandydatem do zaprzęgu Świętego Mikołaja.

Seanse:
Wersja 2D
6 grudnia – 11 grudnia
godz. 17:00
CENY BILETÓW 2D:
normalny 16 zł, ulgowy 14 zł,
grupowy 12 zł

W dniach 6-8 grudnia
cena biletu wynosi
10 zł dla wszystkich
widzów!

■ Jak poślubić milionera

Jak poślubić milionera to komediowy przewodnik dla wszystkich, którzy marzą o szczęśliwych związkach. Główni bohaterowie filmu zamiast czekać, aż ślepy los ześle im upragnioną miłość, biorą sprawy w swoje ręce i zapisują się na kurs gwarantujący znalezienie drugiej

połówki. Oczywiście, jeśli przy okazji okaże się, że wybranek serca jest milionerem, nikt nie będzie przecież składać reklamacji. Czy faktycznie istnieją sprawdzone metody uwodzenia, które działają na wszystkich mężczyzn? Co można, a czego absolutnie nie wolno robić na pierwszej randce? Jak znaleźć miłość i nie zepsuć wszystkiego w jeden dzień?

Seanse:
Wersja 2D
6 grudnia – 11 grudnia
godz. 19:30
CENY BILETÓW 2D:
normalny 16 zł, ulgowy 14 zł,
grupowy 12 zł

W dniach 6-8 grudnia
cena biletu wynosi
10 zł dla wszystkich
widzów!

■ Czarownica 2

Akcja filmu rozpoczyna się kilka lat po wydarzeniach *Czarownicy*. Już wiemy, co utwardziło serce słynnej negatywnej bohaterki Disneya i sprawiło, że rzuciła przekleństwo na małą księżniczkę Aurorę. Tym razem zagłębimy się w relacje między Diaboliną i Aurorą, które będą zawierać nowe sojusze oraz staną w obliczu silnych przeciwników w walce o ocalenie wrzosowisk oraz żyjących na nich magicznych stworzeń.

Seanse:
Wersja 3D z dubbingiem
13 grudnia – 18 grudnia
godz. 17:00
15 grudnia – kino nieczynne
CENY BILETÓW 3D:
normalny 18 zł, ulgowy 16 zł,
grupowy 14 zł

■ Nieplanowane

Jedyną, czego pragnęła Abby Johnson to pomagać kobietom. Z tym nastawieniem już podczas studiów została wolontariuszką, a potem pracownicą jednej z klinik aborcyjnych potężnej organizacji Planned Parenthood. Głęboko wierząc w prawo kobiet do wyboru, szybko awansowała, by ostatecznie zostać jedną z najmłodszych w kraju dyrektorek korporacyjnego giganta wykonującego seryjne aborcje. Tak było do czasu, aż zobaczyła coś, co zmieniło jej życie na zawsze...

Seanse:
Wersja 2D z lektorem
13 grudnia – 18 grudnia
godz. 19:30
15 grudnia – kino nieczynne
CENY BILETÓW 2D:
normalny 16 zł, ulgowy 14 zł,
grupowy 12 zł

■ Śnieżna paczka

Swift, lis polarny pracujący na arktycznej pocztce, marzy by zostać Top Dogiem, czyli gwiazdą piosenek, którymi normalnie są psy husky. Aby udowodnić, że jest godny tej funkcji, potajemnie rekwiruje jedną z przesyłek i dostarcza do tajemniczego miejsca. Zatrzymuje się przy tajnej fortecy, gdzie staje twarzą w twarz z Doktorem Morssem, tustym geniuszem spacerującym na mechanicznych nogach i posiadającym lojalną armię dziwnie uprzejmych maskonurów. Swift odkrywa, że napotkany doktor planuje stopienie pokryw lodowych na biegunach i zalanie Ziemi w celu zapanowania nad nią. Zaistniała sytuacja zmusza lisa do skorzystania z pomocy przyjaciół, którymi są: PB, zamknięty w sobie niedźwiedź polarny, Lemmy, roztrzepany albatros, Sal i Weez, dwie wydry mówiące o teoriach spiskowych

i Jade Fox, twardy jak skała mechanik. Ten tłum arktycznych wyrzutków musi zebrać się razem, by powstrzymać złowrogi plan Doktora Morsa i uratować świat.

Seanse:
Wersja 2D z dubbingiem
20 grudnia – 23 grudnia
godz. 10:00*, 15:00
27 grudnia – 30 grudnia
godz. 10:00*, 15:00
CENY BILETÓW 2D:
normalny 16 zł, ulgowy 14 zł,
grupowy 12 zł

■ Futro z misia

Boss podhalańskiej mafii, o wiele mówiącej ksywie Nerwowy (Olaf Lubaszenko), jest wściekły. To akurat w jego przypadku normalne, bo facet z natury nie jest oazą spokoju, ale tym razem ma

naprawdę dobry powód. Jego ludzie podczas brawurowej akcji ukradli z komisariatu w Tczewie 120 kilogramów ziołowej herbatki. Po cholere gangsterom ziołowa herbatka? No właśnie. W policyjnym magazynie miała być marihuana, ale ktoś ubiegł zakopiańskich zakapiorów i zwiózł z towarem. Calej sprawie bacznie przyglądają się agenci Dzik (Cezary Pazura) i Żubr (Artur Dziurman) z CBS, którzy podejrzewają przekręt na wojewódzką skalę. Tymczasem na Pomorzu ktoś handluje doskonałej jakości „trawką”...

Seanse:
Wersja 2D
27 grudnia – 30 grudnia
godz. 17:00, 19:30
3 stycznia 2020 – 8 stycznia 2020
godz. 19:30
6 stycznia 2020 – kino nieczynne
CENY BILETÓW 2D:
normalny 16 zł, ulgowy 14 zł,
grupowy 12 zł

*seanse o godz. 10:00,
dla grup zorganizowa-
nych po wcześniejszym
zgłoszeniu

Źródło: <https://www.filmweb.pl/>

mikołajki

W KINIE PROMIEN

TYLKO 6-8 GRUDNIA
BILET DLA KAŻDEGO PO 10 ZŁ

Kraina Lodu II 3D
godz. 15:00

Młody Renifer Alex
godz. 17:00

Jak poślubić milionera?
godz. 19:30

Poczuj się św. Mikołajem!
Zrób prezent sobie i swoim bliskim!

zapraszamy

jaka to melodia

Kabaret Łowcy.B w Domu Kultury w Tuchowie 15 grudnia 2019 (niedziela), godz. 17.00

Bilety w cenie 40 zł do nabycia: ■ w kasie Domu Kultury w Tuchowie
■ na stronach: kupbilecik.pl, biletyna.pl

20. Akcja Polacy-Rodakom

Paczki świąteczno-noworoczne
dla Polaków na Ukrainie i Białorusi

Zapraszamy
do Domu Kultury w Tuchowie
od 12 listopada do 6 grudnia 2019 r.

poniedziałek-sobota w godz. 8.00–20.00
niedziela w godz. 14.00–20.00

Zbieramy:
- słodycze, kakao, konserwy mięsne
oraz tłuszczowo - mięsne (metalowe lub plastikowe opakowania),
makaron (małe opakowania), cukier, kasze, ryż,
mleko w proszku, masę mąkową itp.

Nie prowadzimy zbiórki odzieży i butów.

Współorganizatorami są:
Burmistrz Tuchowa
Dom Kultury w Tuchowie
Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo - Wschodnich

Akcji patronuje Stanisław Gogacz - Senator RP

Osoba włączająca się do 20. Akcji Polacy-Rodakom staje się darczyńcą. Darczyńca, który nie chce podać swojego imienia i nazwiska, zostanie wpisany na liście darczyńców. Lista ta - zawierająca dane osobowe (imiona i nazwiska darczyńców) - zostanie wykorzystana wyłącznie w celu podsumowania przeprowadzonej akcji poprzez opublikowanie jej na stronie internetowej Gminy Tuchów, portalu społecznościowym Facebook Domu Kultury w Tuchowie oraz w gazecie lokalnej „Kurier Tuchowski”. Osoba podając ww. dane, wyraża zgodę na ich przetwarzanie w ww. celu.

Zgoda ta jest dobrowolnym, jednokrotnym i jednorazowym skutkiem woli.

Administratorem danych osobowych darczyńców 20. Akcji Polacy-Rodakom jest Dom Kultury w Tuchowie, ul. Chopina 10, 33-170 Tuchów, tel. 14 6525 436, e-mail: tuchowkultura@interia.pl.

Przetwarzanie ww. danych osobowych odbywać się będzie zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE L 119, str. 1) oraz Ustawy o ochronie danych osobowych z 10 maja 2018 r. (Dz. U. z 2018 poz. 1000). Szczegółowe informacje dotyczące przetwarzania ww. danych zamieszczone są w stosownej Kłauzuli informacyjnej.

XIII MISYJNY JARMARK z ANIOŁAMI

JARMARK
z Aniołami

MISJA
BRAZYLIA

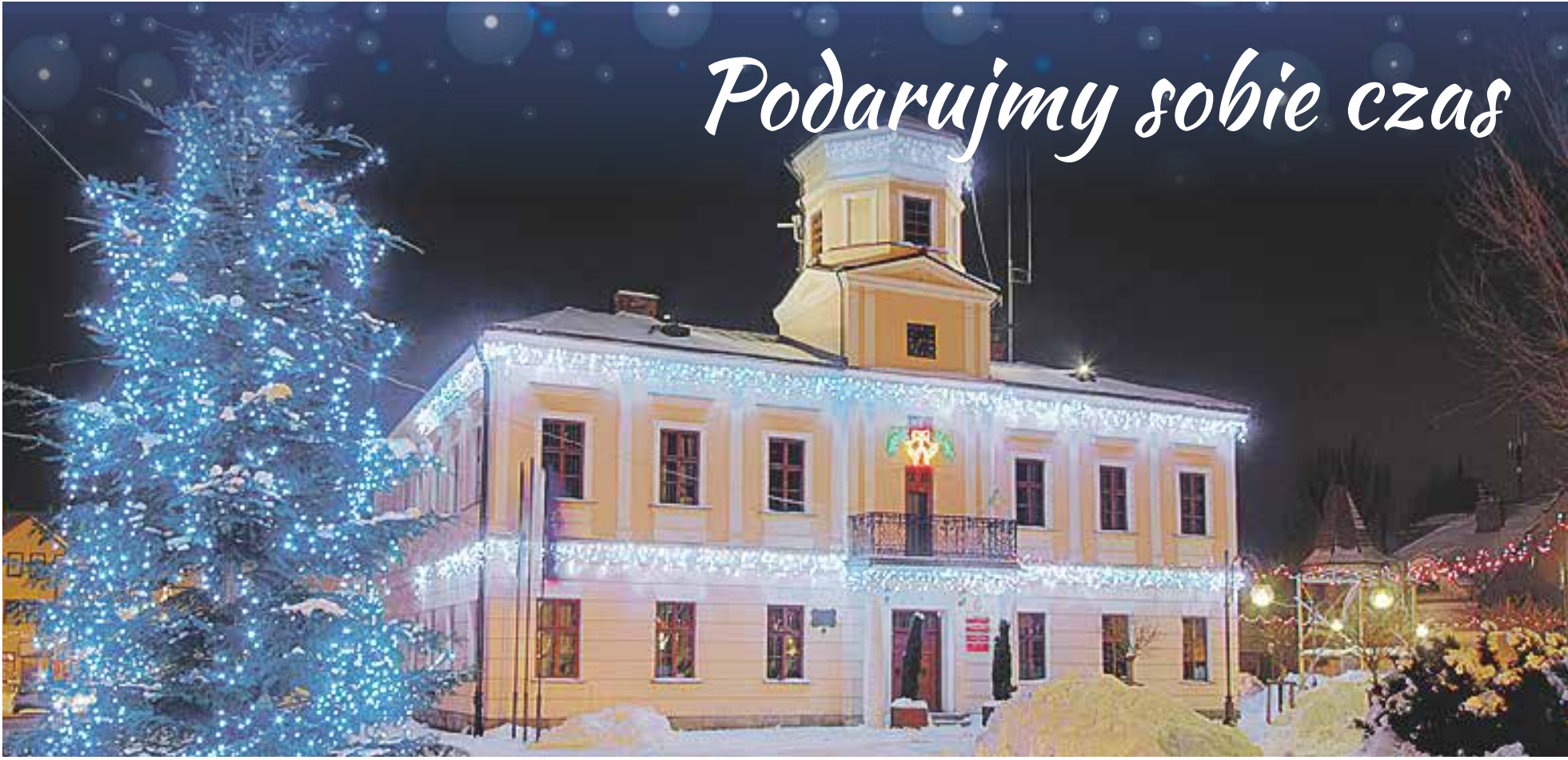
SANKTUARIUM
Matki Bożej Tuchowskiej
15.12.2019

PATRONAT HONOROWY

PATRONAT MEDIALNY

Podarujmy sobie czas

Wieczera wigilijna

i świąteczny kiermasz na tuchowskim rynku

22 grudnia 2019 (niedziela)

godz. 12.00

„ŚWIĄTECZNE ROZMAITOŚCI”

kiermasz bożonarodzeniowy z udziałem kół gospodyń wiejskich, stowarzyszeń, fundacji, szkół z gminy Tuchów, strażaków OSP i przedsiębiorców (ozdoby, stroiki, wypieki, potrawy, zimowa herbata, sianko)

„RAJSKIE DRZEWO ŻYCIA”

strojenie choinki

„DZIECI DZIECIOM”

pisanie kartek dla dzieci z oddziału onkologicznego

„POMOŻESZ, BO MOŻESZ”

rejestracja potencjalnych dawców szpiku

godz. 15.00

„A SŁOWO STAŁO SIĘ CIAŁEM”

modlitwa, dzielenie się opłatkiem, wieczerza wigilijna dla wszystkich mieszkańców miasta i gminy

„HEJ KOŁĘDA, KOŁĘDA”

wspólne kołędowanie

kultura